

ARHEOLOGIJA
v letu **2023**
dediščina za javnost

Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva

ARHEOLOGIJA
v letu **2023**
dediščina za javnost

Zbornik povzetkov

Strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva
11. in 12. junija 2024 v Mestnem muzeju v Ljubljani

Uredil Predrag Novaković

Tehnični urednik Andrej Gaspari

© Slovensko arheološko društvo 2024
Vse pravice pridržane.

Založilo Slovensko arheološko društvo

Jezikovni pregled Rok Janežič

Oblikovanje in prelom Žiga Valetič, Grafični atelje Zenit

Ljubljana, september 2024

VSEBINA

TERENSKE RAZISKAVE

- 7 Odkritje dveh novih kolišč na zahodnem robu Ljubljanskega barja
Mojca Horjak Šuštaršič, Anton Velušček
- 8 Ravne na Koroškem, Javornik – večperiodno najdišče
Saša Djura Jelenko, Jožica Hrustel Hercigonja, Tjaša Tolar
- 10 Arheološko območje nad Štrkljo
Alen Iršič, Dimitrij Mlekuž Vrhovnik, Mateja Ravnik
- 11 Depo iz pozne bronaste dobe v bližini Starega gradu (Čušperka)
Peter Turk
- 13 Prispevek k poznavanju prazgodovinske poselitve na območju občin Kočevje in Ribnica
Mitja Pergar
- 15 Prazgodovinska poselitev planine V plazeh
Tina Milavec, Jana Horvat
- 17 Od morja do morja ... Prostor, čas in ljudje v pozni bronasti dobi
Martina Blečić Kavur, Boris Kavur, Mario Novak, Wayne G. Powell
- 18 Arheološka izkopavanja na območju Kučarja pri Podzemlju
Uroš Košir
- 19 Biografije tlakov mlajšehalštatskodobnih stavb 21 in 24 na gradišču Pungrt nad Igom
Agni Prijatelj, Luka Gruškovnjak, Petra Vojaković, Helena Grčman, Matija Črešnar
- 21 *Pars pro toto*, itak
Mitja Guštin
- 23 Raziskave na območju rimskega vojaškega tabora na Ulaki nad Starim trgom pri Ložu
Boštjan Laharnar, Nejc Dolinar
- 24 Arheološka izkopavanja na Erjavčevi cesti v Ljubljani
Tina Žerjal, Matjaž Novšak
- 25 Raziskave na Rimski in Aškerčevi cesti v Ljubljani
Matjaž Jenko, Matej Draksler
- 26 Živalski ostanki s Slovenske ceste v Ljubljani
Zoja Grum Verdinek, Emilia Milivojević, Mojca Fras
- 27 Zakladna najdba Avgustovih zlatnikov iz Rožne doline v Ljubljani
Andrej Gaspari

- 28 Arheološki testni izkopi in raziskave ob gradnji na Prešernovi 22 v Celju
Matjaž Novšak, Nejc Ciglar, Tina Žerjal
- 29 Novo rimsko najdišče na nakelski Dobravi
Mija Fazarinc, Dimitrij Mlekuž Vrhovnik
- 30 Zavarovanje arheoloških ostalin, identificiranih pri izgradnji komunalnih vodov v Podkrajju
Tomaž Fabec, Mija Fazarinc
- 31 Nekaj geofizikalnih raziskav Centra za preventivno arheologijo
Gašper Rutar
- 32 Testni izkop in izkopavanja arheološkega najdišča Pri sejmišču v Solkanu
Luka Rozman, Maruša Urek
- 34 Zgodnjesrednjeveški grobovi na Mlinem
Marija Ogrin
- 36 Arheološka izkopavanja na najdišču Stanovanjsko-poslovni objekt Slomškova Murska Sobota
Branko Kerman
- 38 »Zlati« deblak – plovec ladijskega mlina iz reke Mure pri Hrastju
Andrej Gaspari, Rene Masaryk, Maks Merela
- 40 Geofizikalni raziskavi na Dobravi pri Kostanjevici in Goleku pri Dragatušu
Igor Medarić, Katarina Predovnik
- 42 Integrirane raziskave na Osrednjem vadbišču Slovenske vojske na Počku in Baču
Dimitrij Mlekuž Vrhovnik, Tomaž Fabec, Gašper Rutar, Miha Mihelič
- 44 Srednjeveška srebrna čaša vitezov Hertenberških – pomembna pridobitev Muzeja in galerij mesta Ljubljane
Andrej Gaspari, Martin Horvat
- 45 Prenova kartuzijanskega samostana Bistra
Maja Bricelj
- 46 Tabor na Žežlju nad Golekom pri Vinici
Lucija Grahek, Otmar Kovač
- 48 Izkopavanja na Glavnem trgu v Vipavi
Gregor Gruden
- 50 Arheološke raziskave na gradu Turjak v letu 2023 (2. in 3. faza)
Eva Zorc, Tomaž Jerina, Monika Arh, Gašper Rutar
- 52 Arheološka izkopavanja na Kamniti ulici 8 v Kopru
Matjaž Jenko, Rok Klasinc
- 53 Arheološka izkopavanja na črnomaljskem gradu
Matjaž Jenko, Rok Klasinc

- 54 Raziskave na območju vojaškega pokopališča v Šentvidu
Uroš Košir
- 56 Osor onkraj mita
Martina Blečić Kavur, Boris Kavur, Nives Doneus, Martin Fera
- 57 Začetek raziskav kamnite gomile Baljci 1 pri Bileći, BiH
Lucija Grahek, Luka Škerjanec, Saša Čaval
- 59 Geofizikalne raziskave v Schaltenrainu v letu 2023
Igor Medarić, Timo Geitlinger, Jonas Blum, Céline Anika Griessen, Philippe Della Casa
- 61 Arheološke raziskave v Milavićih – Crkvini v BiH v letu 2023
Luka Škerjanec, Agni Prijatelj, Saša Čaval
- 63 Pašne pokrajine panonskega obrobja v Banatu
Darja Grosman

DRUGE DEJAVNOSTI

- 64 Predstavitev usposabljanja s področja varstva arheoloških ostalin z uporabo detektorjev kovin
Judita Lux, Mihela Kajzer
- 65 Promocija arheološke dediščine prek igrifikacije: družinska arheološka pustolovščina
ARHEOLOV®
Vesna Merc
- 66 Visokogorska arheološka pohodniška pot Vogel
Marija Ogrin
- 68 Valičev arheološki dan kot muzejska oblika arheologije za javnost
Verena Perko
- 69 Sto let študija arheologije na Univerzi v Ljubljani
Katarina Predovnik, Katharina Zanier
- 71 Rekonstrukcija keltskega bojnega voza v Posavskem muzeju Brežice
Jana Puhar
- 73 Praznik situl – Festival prazgodovinskega življenja in kulinarike
Petra Stipančić, Dolenjski muzej Novo mesto
- 75 Občasna arheološka razstava Življenje na tej in oni strani – Novo mesto pred 3000 leti
Petra Stipančić
- 76 Arheološki center Muzeja in galerij mesta Ljubljane v letu 2023
Metka Štrajhar, Martin Horvat, Matija Skrt, Helena Rismondo
- 77 Arheologija na spletu – Arheoportale v letu 2023
Anja Vintar

- 68 Izjemni Evropski dnevi arheologije 2023
Anja Vintar

PUBLICISTIKA

- 79 Pregled slovenskih arheoloških znanstvenih in strokovnih monografij, doktorskih disertacij
in magistrskih ter diplomskih del v letu 2023
Danijela Udovič

KULTURNOVARSTVENA SOGLASJA

- 87 Seznam kulturnovarstvenih soglasij – dovoljenj za arheološke raziskave oz. odstranitev
arheoloških ostalin, izdanih v letu 2023
Brigita Petek, Ministrstvo za kulturo

Odkritje dveh novih kolišč na zahodnem robu Ljubljanskega barja

Mojca Horjak Šuštaršič, Anton Velušček

Med avgustom 2021 in februarjem 2022 je podjetje Avgusta, d. o. o., izvedlo arheološko raziskavo ob gradnji na zahodnem delu Ljubljanskega barja. Raziskava je potekala med Borovnico in Vrhniko. Odkrili smo dve novi kolišči – Črešnjo II in Verd.

1. 10. 2021 smo v bližini kolišča Črešnja pri Bistri naleteli na novo kolišče Črešnja II. Dokumentirali smo 131 m dolg presek. Tlorisov nismo mogli dokumentirati, ker je izkopani jarek nenehno zalivala voda. Presek smo razdelili na štiri manjše dele in 29 zbiralnih enot. Odkrili smo eno kulturno plast, v kateri je bila večina arheoloških najdb. Skupno smo pobrali 230 kosov najdb, med katerimi so prevladovala prazgodovinske. V času raziskave smo našli 47 lesenih kolov. Pobrali smo vzorce 9 lesenih kolov za dendrokronološke analize, 6 vzorcev za paleobotanične analize, 30 vzorcev za mikromorfološke analize in 39 živalskih kosti za arheozoološke analize.

Najdišče Črešnja II leži na zahodnem delu Barja, blizu naselbine Črešnja pri Bistri, ki je okvirno datirana v sredino 4. tisočletja pr. Kr. Tipološka analiza keramičnih najdb in predvsem dendrokronološke raziskave, vključno z radiokarbonskim datiranjem, kažejo na njuno sočasnost in Črešnjo II postavljajo v 35. stoletje pr. Kr. Novo odkritje torej kaže, da je bila poselitev na tem območju v 4. tisočletju intenzivna in, kot je videti, v prostoru razpršena.

17. 11. 2021 smo naleteli na ostanke kolišča Verd, kjer smo dokumentirali štiri preseke. Skupno so

merili 57 metrov, njihova povprečna globina pa je bila 1,3 metra. Tudi tu smo našli eno kulturno plast, v kateri je bila večina arheoloških najdb, živalskih kosti in lesenih struktur. Skupno smo pobrali 75 kosov keramike v skupni teži 1037 gramov. Odkrili smo 18 živalskih kosti v skupni teži 182 gramov. V času raziskave smo našli in pobrali še 11 lesenih kolov in dva večja ožgana apnenčasta kamna.

Kolišče Verd na podlagi keramičnih najdb uvrščamo v horizont najdišč s keramiko tipa Resnikov prekop, kar podpirajo tudi rezultati dendrokronoloških, arheobotaničnih in arheozooloških raziskav. Z Resnikovim prekopom ga povezuje podoben izbor vrst za gradbeni les. Opazna sta šibek antropogeni vpliv in bolj naravno rastje, ki uspeva povečini v obrežnem ali vodnem okolju. V skromnem zbiru so prisotne samo lovne živali. Izsledke interdisciplinarnih raziskav dopolnjuje radiokarbonsko datiranje, ki poselitev postavlja v 47. stoletje pr. Kr., najverjetneje celo pred Resnikov prekop. Z lego na robu bazena, v zaledju kolišč Hočevarica in Stare gmajne, na podlagi diagnostične keramike, z radiokarbonskim datiranjem in drugimi naravoslovnimi raziskavami torej govorimo o bržčas najstarejši koliščarski poselitveni točki na Ljubljanskem barju. Tako lahko kolišče Verd kljub majhnosti izkopnega polja in skromnemu številu najdb označimo za eno pomembnejših odkritij na Ljubljanskem barju v zadnjih desetletjih.

Ožgan apnenčast kamen s kolišča na Verdu (foto: M. Pečovnik).

Kamnit predmet z luknjo s kolišča Črešnja II (foto: M. Pečovnik).

Ravne na Koroškem, Javornik – večperiodno najdišče

Saša Djura Jelenko, Jožica Hrustel Hercigonja, Tjaša Tolar

Zaradi nameravane gradnje Centra KO-RA so v letih 2021–2023 v okviru raziskav dvorca Javornik potekale arheološke raziskave ob gradnji (koda 21-0410). Nad dvorcem se dviga vzpetina Pigl, prazgodovinsko najdišče (EID: 1-07628). Izkopavanja je pod vodstvom Saše Djura Jelenko izvedla ekipa Koroškega pokrajinskega muzeja. Nadzor je opravil ZVKDS, OE Maribor, pod vodstvom Mihele Kajzer.

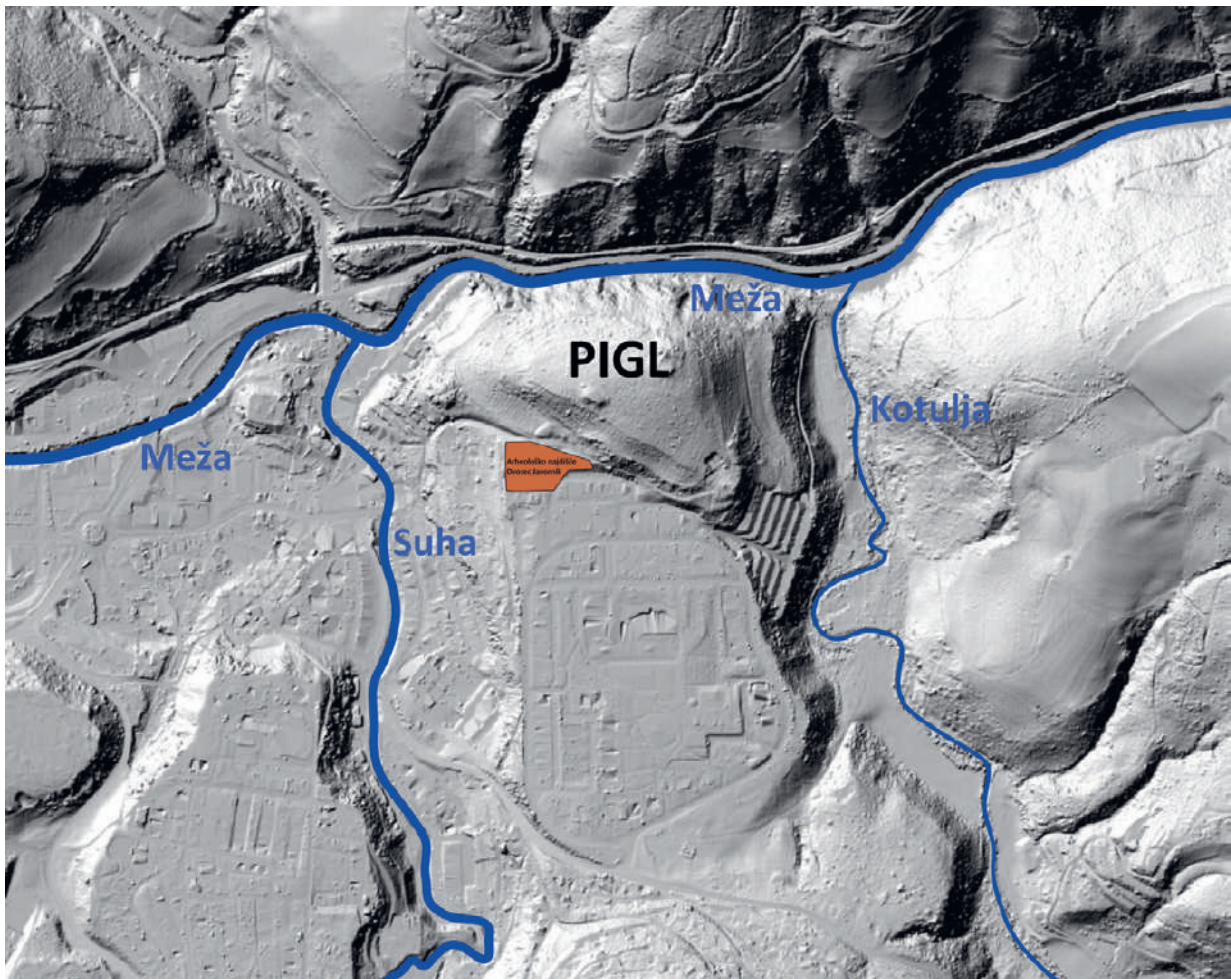
Rezultati izkopavanj in preliminarna analiza najdb so pokazali, da je bilo območje pod Piglom poseljeno že v prazgodovini, torej mnogo pred nastankom srednjeveškega dvorca, ki je registriran kot stavbna dediščina (EID: 1-07644). Odkritih je bilo več poselitvenih faz. Najstarejša sodi v zgodnjo bakreno dobo, v zadnjo tretjino 5. tisočletja pr. n. št.; pripisali smo jo lasinjski kulturi. Bakrenodobna poselitev je bila skoncentrirana na zahodni brežini bajerja (prva gruča jam). Slabše ohranjeno drugo gručo jam pa smo našli še jugozahodno od bajerja. Druga faza poselitve je iz srednje in zgodnje pozne bronaste dobe (Bd C in D) in se kaže v ostankih jam.

Domnevamo, da je ob koncu bronaste dobe prišlo do usada, ki je spolzel s Pigla in zasul bajer. Večina najdb te faze izvira iz teh plasti. Na vzhodni in jugovzhodni strani bajerja se je ohranilo še nekaj funkcionalnih kontekstov v obliki rdeče ožganih zaplat. Druge poselitvene faze so mlajše, povezane so z gradnjo dvorca in pomožnih objektov ter z njihovimi prezidavami in obnovami. Dvorec Javornik se kot Prušinkov dvorec prvič omenja leta 1410 in je bil namenjen oskrbnikom zgornjega guštanjskega gradu. Novce je določila Alenka Miškec, geološko poročilo je izdelal Tomaž Verbič, radiokarbonsko datiranje so opravili v poznanjskem laboratoriju, analizo XRF miniaturne stekleničke sta izvedla Eva Menart in Žiga Šmit, palinološka analiza je delo Maje Andrič, živalske ostanke je pregledal Borut Toškan, arheobotanične analize pa je izvedla Tjaša Tolar. Slednje so dale največ rezultatov. Odkrite zoglenele žitne pleve v zgodnjebakrenodobnih vzorcih dokazujejo pestro poljedelsko aktivnost. Gojili so vsaj tri poljščine: eno- in dvovrno pšenico ter ječmen, kar sovпада z

Dvorec Javornik s Piglom, arheološke raziskave leta 2021, 1. faza. Foto: Klemen Uršnik.

Dvorec Javornik s Piglom, lidarski posnetek. Vir: http://gis.arso.gov.si/evode/profile.aspx?id=atlas_voda_Lidar@Arso&culture=en-US. Digitalni načrt: Jožica Hrustel Hercigonja.

bolje raziskanimi in nekaj stoletij mlajšimi koliščarskimi naselbinami z Ljubljanskega barja. Srednjebronastodobni vzorci so arheobotanično skromnejši, a izjemnega pomena v luči najzgodnejših dokazov prosa. Proseni zrna iz dveh vzorcev so bila z 90-odstotno verjetnostjo radiokarbonsko datirana v čas ok. 836–777 cal. BC, medtem ko je vzorec 6 pokazal, da imamo opravka z eno najstarejših najdb prosa na naših tleh, tj. 1391–1194 cal. BC (91,3-odstotna verjetnost).

Najdišče je pomembno zaradi svoje večfaznosti, ki omogoča analizo ostankov iz časovno daljšega obdobja, kar se kaže pomembno tudi z vidika uvajanja novih sort kultivarjev in strategij preživetja. V večini arheobotanično pregledanih vzorcev smo naleteli tudi na amorfne zoglenele ostanke (morda katran), ki so zagotovo posledica človekovega delovanja (ognja, priprave hrane ipd.). Drobci oglja iz obeh prazgodovinskih faz kažejo na mešani gozd (jelke,

hrasta, bukve, jesena, javorja in drugih difuzno porozičnih listavcev), ki so ga tedanji naseljenci izkoriščali za kurjavo.

Arheološko območje nad Štrkljo

Alen Iršič, Dimitrij Mlekuž Vrhovnik, Mateja Ravnik

Pri pregledu lidarskih posnetkov smo na koti 505 nad Bukovljami pri Stranicaх prepoznali zanimivo anomalijo. Sledove prazgodovinske poselitve smo odkrili tudi na njivi na vrhu grebena pri Bukovljah pri Stranicaх, kjer so bili z oranjem prineseni na površje odlomki lončenine in kamnitih orodij. Gre za greben iz peščenjaka in peščenega laporja nad potokom Štrklja, ki se zliva v Koprivnico, pritok Dravinje, in Tešnjico, ki skozi tesen pri Frankolovem teče v Celjsko kotlino in se izliva v Savinjo. Nad grebenom se dviga osamljena vzpetina (kota 505) iz sivozelenkastega laporja, ki se na vzhodni strani strmo, prepadno spušča proti severu. Vrh je preoblikovan, saj lahko prepoznamo teraso, ki obdaja vrh in zamejuje ovalno območje površine okoli 1700 m². Gre za izpostavljeno in dominantno lego, ki nadzoruje prehod med zgornjo Dravinjsko dolino in Celjsko kotlino.

Med pregledom njive smo našli odlomke lončenih ostenij z okrasi in bradavicami, ustje z izlivom ter dele zajemalk. Omenjene najdbe lahko umestimo v lasinjsko kulturo. Odkrita so bila tudi kamnita orodja, ploščate sekire in odlomek uhate sekire iz serpentinita. Prazgodovinsko lončenino, ki pripada istemu obdobju, smo odkrili tudi v profilu vlake na vzpetini. Na vrhu vzpetine smo izvedli elektromagnetno kartiranje prevodnosti (CMD), kjer instrument oddaja kontinuiran nizkofrekvenčni signal iz oddajne tuljave, ki v električnih prevodnikih generira sekundarno magnetno polje. Sprejemne tuljave merijo vrednosti

signala, ki ustreza električni prevodnosti in magnetni susceptibilnosti materialov pod površjem. Geofizikalna raziskava je pokazala na precejšnjo variabilnost znotraj anomalije, prepoznane na posnetku ZLS, ki močno izstopa iz uniformnega ozadja pobočja. Prepoznamo lahko oster rob terase ali nasipa in kompleksne anomalije na območju naselbine.

Najdišče lahko opredelimo kot neolitsko/eneolitsko gradišče oziroma višinsko naselbino, s poselitvijo v vznožju. Odkritje naselbine dopolnjuje sliko neolitske/eneolitske višinske poselitve v celinski Sloveniji.

Območja nad Štrkljo.

Glajene kamnite sekire.

Depo iz pozne bronaste dobe v bližini Starega gradu (Čušperka)

Peter Turk

Ekipa Narodnega muzeja Slovenije je leta 2023 v bližini Starega gradu – Čušperka (EŠD 11862) raziskala depo bronastih predmetov. Podatek o lokaciji depoja je posredoval najditelj, ki je tod z detektorjem kovin raziskoval ostanke iz 2. svetovne vojne. Na hribovitem terenu med Starim gradom in Limberkom (EŠD 11897) je na zahodnem pobočju manjše vzpetine izven območja registriranih enot kulturne dediščine tik pod površino naletel na fragmente treh bakrenih surovcev, bronastega srpa in bronaste plavutaste sekire. Najditelj nas je o tem obvestil. Na mestu najdbe smo po pridobitvi kulturno-varstvenega soglasja izvedli raziskavo, katere namen je bil natančen izkop preostalih predmetov depoja, ugotavljanje morebitnega vkopa za depo in stratigrafske lege predmetov ter ugotavljanja morebitnih sledov sočasne (ali druge) poselitve z ekstenzivnim terenskim pregledom v neposredni okolici.

Na mestu najdbe se je pod travno rušo razkril kamnit venec (kamni premera do 30 cm z živo skalno osnovo na vzhodni strani). V njem so ležali bronasti predmeti s polnoročajnim mečem in v premer zapestnice zadržano ovratnico na vrhu. Predmete smo

slikovno dokumentirali v njihovi prvotni legi in jih dvigovali po sistemu zadnji noter – prvi ven. Med lego predmetov v depoju in njihovo funkcionalno zvrstjo nismo ugotovili morebitnih korelacij. Ležišče depoja je bila jama, izkopana v plitvo ilovnato plast do skalne osnove in obložena z enajstimi lokalno izbranimi apnenčastimi neobdelanimi kamni. Nanje je bil odložen depo, za katerega se zdi, da je bil zaradi zgoščene krožne lege sredi kamnitega ležišča prvotno shranjen v neohranjenem organskem recipientu, morda vreči iz usnja ali tekstila. V depoju oz. njegovem ležišču nismo odkrili drugih antropogenih sledov ali organskih ostankov. Skupaj s prvotno odkritimi predmeti depo sestavlja 35 večinoma fragmentiranih predmetov: bronasti meči (en polnoročajni in dva jezičastoročajna), plavutaste in tulaste sekire, sulična ost, fragmenti pločevine (okov in deli nožnic), jezičastoročajni srpi, zapestnica, ovratnica in bakrene pogače. Gre za večji depo mešane sestave iz drugega horizonta depojev pozne bronaste dobe, iz časa med koncem 13. in začetkom 11. stoletja pr. n. št.

Na zahodnem relativno položnem pobočju vzpetine z depojem smo na območju 30×30m izkopali 12

Depo v bližini Starega gradu med izkopavanjem: viden je kamniti venec in zgornja lega depoja z razkritimi bronastimi polnoročajnim mečem, ovratnico, rezilom sekire, sulično ostjo, jezičastoročajnimi mečem in srpi ter bakreno pogačo. Foto Matic Zupan, © Narodni muzej Slovenije.

Depo v bližini Starega gradu. Spiralni okras na zgornjem del ročaja meča s tremi svitki (varianeta mečev tipa Erlach/Erding) po restavriranju. Foto: Matjaž Bizjak, © Narodni muzej Slovenije.

testnih jam (40×40cm) v terenu prilagojeni mreži z namenom ugotavljanje lokalne stratigrafije in morebitne poselitve. V vseh jamah je bila pod temno humusno plastjo mastna rdeča ilovica s številnimi apnenčastimi kamni. Povsod smo na globini 20–40cm naleтели na apnenčasto skalno osnovo. Na območju vzpetine nismo ugotovili sledov sočasne poselitve, kot tudi ne – razen srednje- oz. novoveških posameznih najdb železnih samostrelne konice, noža in dveh podkev – človekovih sledov iz drugih obdobj.

Depo je bil zakopan v bližini sočasnih novoodkritega manjšega depoja mešane sestave Vodice v Dobropolju (Na Klanem) in depoja s štirimi jezičastoročajnimi srpi Mala Račna. Glede na sočasnost in zgoščenost so ti depoji verjetno ostanek votivnih praks iz obdobja starejše kulture žarnih grobišč na območju med Radenskim in Dobropoljskim poljem.

Prispevek k poznavanju prazgodovinske poselitve na območju občin Kočevje in Ribnica

Mitja Pergar

Prazgodovinska poselitev na območju občin Ribnica in Kočevje je zaradi odsotnosti sistematičnih arheoloških raziskav še vedno slabo poznana. Proces postopne deagrariacije po drugi svetovni vojni in posledično postopnega širjenja gozdnih površin ter zgostitve poselitve v okolici urbanih središč Ribnice in Kočevja ter ob glavnih prometnicah onemogoča sistematično konservatorsko delo na tem območju, saj so prostorski posegi omejeni na manjši del obravnavanega območja. Zato je vsak nov arheološki podatek, ki ga pridobimo, pomemben za razumevanje arheološke podobe tega prostora. Zadnje arheološke preglede za območje Sodražice in Ribnice sta leta 2020 predstavila Andrej Gaspari in Urška Pajnič, leta 2021 pa Mitja Pergar. Pregled prazgodovinskih jamskih najdišč na Kočevskem so pripravili Pavel Jamnik in Anton Velušček leta 2011 ter Zvonka Janežič leta 2022.

V letih 2017–2021 sem identificiral tri neolitske/eneolitske naselbine in eno bronastodobno naselbino: Mala Gora pri Kočevju, Pugled pri Starem Logu – Rigelj ter Mačkovec – Gredice in Žlebič – Male njive – Veliki kraj. V zadnjih petnajstih letih so bili ob različnih arheoloških raziskavah, ki so jih izvajali samostojni izvajalci arheoloških raziskav in Center za preventivno arheologijo, sledovi bronastodobne poselitve identificirani še na naslednjih lokacijah: Mala Gora pri Kočevju, Mačkovec, Gorenje pri Kočevju, Koprivnik,

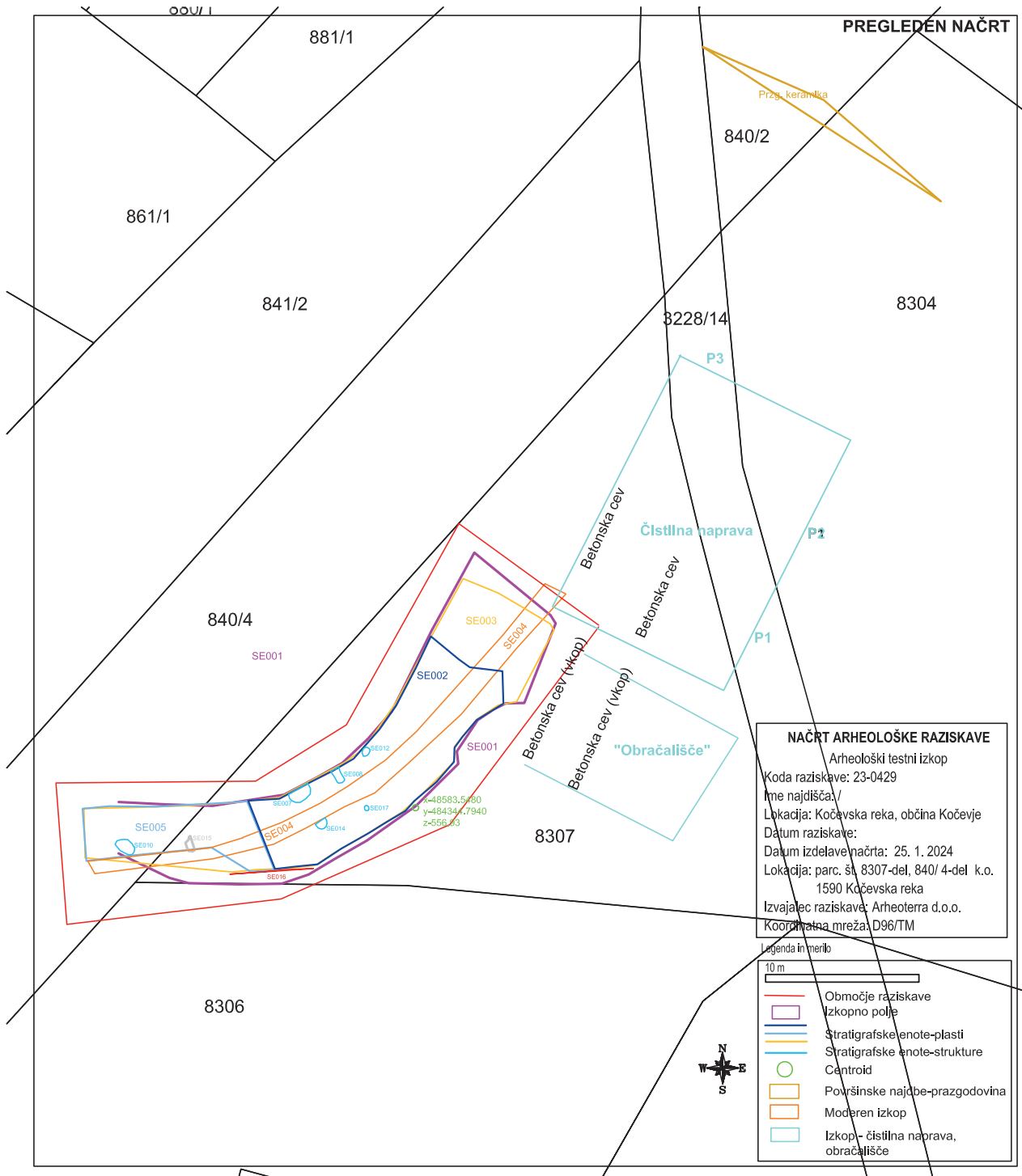

Območje dovozne poti pred raziskavo na najdišču Kočevska Reka (Arheoterra, d. o. o.).

Mozelj, Željne – Pri studentu in Dolga vas, med letoma 2022 in 2023 pa še dve novi bronastodobni najdišči, Ribnica in Kočevska Reka, ter eno potencialno najdišče – Laze pri Oneku. Na lokaciji opuščeni njivi (ledini Gmajnice in Male njive) ob reki Bistrici, zahodno od nekdanje vasi Gorenja vas pri Ribnici (danes del Ribnice), sem na nepremičninah parc. št. 247/1, 251/1, 252/1, 257, 258, 268/1-2, vse k. o. Ribnica, na dveh lokacijah odkril bronastodobno lončenino.

Na območju Kočevske Reke sem ob rednem konservatorskem nadzoru na dveh lokacijah izven zavarovanega območja na robu izkopanih jarkov našel bronastodobno lončenino. Za lokacijo nove dovozne poti do načrtovane čistilne naprave (sl. 1 in 2) sem izdal odločbo o arheološkem najdišču. Raziskavo je izvedlo podjetje Arheoterra, d. o. o., pod vodstvom Otmarja Kovača, ki je sočasno izvajalo arheološke raziskave ob gradnji za potrebe ureditve komunalne infrastrukture v Kočevski Reki in je kmalu zatem tudi na delu trase kanala 1, vzhodno od cerkve sv. Janeza Krstnika, naletelo na intaktne prazgodovinske plasti in strukture. Na obeh lokacijah so izkopavanja potrdila, da gre za novo bronastodobno naselbino, ki jo Kovač preliminarno datira v čas mlajše bronaste dobe. Na južnem delu parc. 165 k. o. Rajhenav, zahodno od Laz pri Oneku, sem tik pod rušo, na trasi nove poti za živino, našel odlomek bronastodobne lončenine, kar nakazuje, da je na bližnjem polju naselbina.

Glede na trenutno stanje raziskav se zdi, da se neolitske/eneolitske naselbine običajno pojavljajo na višinskih lokacijah, ki dominirajo nad kraškimi polji. V bližini naselbine pa mora biti tudi vir vode. V bronasti dobi se poselitveni vzorec spremeni. Naselbine se premaknejo v nižino, na območja kraških polj z vodnim virom v bližini (Mala Gora pri Kočevju, Koprivnik, Mačkovec), na manjše vzpetine nad kraškimi polji (Gorenja vas pri Kočevju, Mozelj in Željne – Pri studentu) in na ravnice ob tekoči vodi (Rinža: Dolga vas; Reka: Kočevska Reka; Bistrica: Ribnica – Gorenja vas; Tržiščica: Žlebič – Male njive – Veliki kraj).

Načrt raziskave na območju dovodne poti na najdišču Kočevska Reka (Arheoterra, d. o. o.).

Prazgodovinska poselitev planine V plazeh

Tina Milavec, Jana Horvat

Planina leži na višini okoli 1540 m n. m. v Julijskih Alpah, nad levim bregom Soče. Na ravnici v osrednjem delu je nizka grbina (okoli 6 x 5 m), dvignjena okoli 30 cm nad okolico. Ob njej sta leta 2009 Janez Bizjak in Miran Bremšak odkrila sledi poselitve. Zdelo se je, da grbina skriva ostanke objekta, katerega datacija pa ni bila jasna. Zato smo leta 2023 prečno čez del grbine naredili izkop, velik 24 m². Ugotovili smo, da je grbina naravnega nastanka in da ima na vrhu gruščnate plasti. Na njenem južnem vznožju so ležale naravne ilovnate plasti.

V prvi fazi so ljudje vrh grbine najprej očistili in na poravnano površino odložili plast ilovice, ki je bila podlaga velikega kurišča ali ognjišča. Na vznožju grbine so v ilovico izkopali plitvo kotanjo (premer

okoli 50 cm, globina 10 cm), okoli katere je bilo razporejenih enajst majhnih jamic. V mehki ilovici na vznožju so odlagali organske ostanke. Domnevamo, da je na grbini stal lesen objekt z ognjiščem, v njegovi okolici pa so sledi različnih dejavnosti. V drugi fazi so nad ognjišče nasuli plast grušča, ob vznožju grbine pa se je odložila debela črna plast, katere nastanek še ni jasen. Na hodnih površinah prve faze in v nasutih neposredno nad njimi (druga faza) so bili drobni koščki prazgodovinske keramike in odlomek trakaste fibule iz mlajšega halštatskega obdobja (Sv. Lucija IIa; M. Mlinar, S. Tecco Hvala, Poselitvena slika posoške/svetolucijske skupine – nova najdišča in spoznanja, *Arheološki vestnik* 73, 2022, 432, t. 2: 6). Oblike keramike se ujemajo z datacijo fibule.

V plazeh. Pogled na najdišče od daleč.

V tretji fazi so deloma na grbino in deloma čez južno vznožje postavili stavbo na kamnitih temeljih. Ti so bili sestavljeni iz neobdelanih kamnov različnih velikosti, neurejenih in brez poravnane fronte. Široki so bili od 0,6 do 1 m in so imeli verjetno samo eno lego kamnov v višino. Notranja širina stavbe je bila 2,5 m. Hodne površine, ki bi sodila izključno h kamniti stavbi, nam ni uspelo prepoznati. V bližini stavbe smo našli shrambno jamo s koščki prazgodovinske keramike, vendar nismo mogli ugotoviti, h kateri fazi poselitve sodi.

Ker vse drobne najdbe z območja sodijo v mladohalštatsko obdobje, domnevamo, da sta si lesena stavba iz prve faze in stavba s kamnitimi temelji iz tretje faze časovno blizu. Po opustitvi stavbe s kamnitimi temelji na tem območju planine zelo dolgo ni bilo več bivališča. Okoli 80 m severovzhodno od našega izkopišča je predel, ki se imenuje Staro Utro. Po Bizjakovem poročilu so bili tu poznosrednjeveški oziroma zgodnjenovoveški stavbni ostanki. Pred nekaj leti so prostor skoraj popolnoma uničili z gradnjo vlak.

V plazeh. Ostanki stavbe s kamnitimi temelji.

Od morja do morja ... Prostor, čas in ljudje v pozni bronasti dobi

Martina Blečić Kavur, Boris Kavur, Mario Novak, Wayne G. Powell

Projekt Od morja do morja (Sea2Sea) (N6-0297) preučuje prostor, čas in ljudi v pozni bronasti dobi med Jadranskim in »Panonskim« morjem, natančneje, na območju od vzhodne Slovenije do severnega Jadrana in njegovega zaledja.

V zadnjih letih so absolutne datacije sprememb v poselitvenih vzorcih in načinu oblikovanja ter okraševanja keramike, načinu pokopavanja ter strukturi grobišč, ki jih pojmuje kot začetek kulture žarnih grobišč, pokazale visoko stopnjo ujemanja v širši regiji. Na območju od severne Italije preko zahodne in južne Panonije, Srema in Banata do Transilvanije so se občutne spremembe zgodile v kratkem času konec 15. stoletja pr. n. št. Številna datirana najdišča, predvsem naselbine ter redka grobišča, omogočajo vključitev območja današnje Slovenije v globalne trende sprememb. Prav analize surovin, natančneje, izotopov kositrov, uporabljenih pri izdelovanju bakrovih zlitin, so pokazale, da je severni Jadran s svojim zaledjem eden izmed poglavitnih koridorjev za vstop t. i. sredozemskih oziroma anatolskih kositrov v Evropo. Na drugi strani pa izotopska heterogenost v zahodni Panoniji kaže na mešanje različnih virov kositra.

Naključnost odkritih najdišč iz pozne bronaste dobe sicer le redko omogoča vpogled v strukturo naselbin ter obseg grobišč, omogoča pa oblikovanje hipotez o obliki naselbin ter njihovi količini v prostoru in času oziroma hipotez o rezidenčni mobilnosti poznobronastodobnih skupnosti. Izjemna količina najdišč je odraz mobilnosti manjših skupnosti, kratkotrajnosti poselitve, pa tudi nenehnega vračanja na določene točke v prostoru. Posledično moramo skozi procese rezidenčne mobilnosti opazovati tudi količino in lokacijo grobišč ter količino grobov na posameznih grobiščih.

Antropološke analize sežganih skeletnih ostankov so v zadnjih nekaj letih dodatno pojasnile, kdo so bili pokopani pokojniki, poleg tega pa je bil iz analiz grobnih pridatkov domnevani družbeni status pokojnikov pripisan »pravim« pokojnikom. Starostna struktura, predvsem najbogatejših grobov, je pokazala popolnoma drugačno strukturo družbe, kot smo domnevali do sedaj.

Detajl bakrenega surovca iz depoja Malinica pri Klani na Hrvaškem.

Arheološka izkopavanja na območju Kučarja pri Podzemlju

Uroš Košir

Med 9. in 13. oktobrom 2023 so na območju parcel št. 236 in 237, k. o. 1519 Podzemelj, potekala arheološka izkopavanja, ki so bila izvedena zaradi pozitivnih predhodnih testnih sond, izvedenih 18. 2. 2023. Z arheološkimi raziskavami so bile odkrite arheološke ostaline, ki so glede na datacije lončenine umeščene v železno dobo, natančneje, v čas mlajšega halštata in latena. Odkrita je bila talilna peč, ki skupaj z domnevnim kuriščem in območjem žganine kaže, da je na območju raziskave in v bližnji okolici obstajal kompleks za pridobivanje železa. Na območju južnega pobočja južnega vrha Kučarja je talilnice železa že v tridesetih letih 20. stoletja odkril Walter Schmid, še pred njim pa jih je omenjal Alfonz Müllner.

Ob tokratnih raziskavah so bile dokumentirane arheološke plasti in ostaline, ki jih je bilo mogoče razporediti v pet ločenih faz. Prvo fazo so predstavljale naravne plasti, zastopane z geološko skalno osnovo in globoko naravno grapo, ki je bila med drugo fazo zasuta z aluvialno plastjo z veliko žlindre in prazgodovinske lončenine iz obdobja mlajšega halštata, deloma pa tudi iz latena. Na površini nanosov s pobočja pod gradiščem je bila v drugi fazi zgrajena talilna peč, ki je bila v tretji fazi uničena, njena površina pa je bila prekrita z novim aluvialnim nanosom,

Pogled na ostanek talilne peči in žlindro na njenem dnu (foto: U. Košir, 2023).

ki je ravno tako vseboval žlindro in lončenino, večinoma iz latenskega časa. Četrta faza je zajemala oblikovanje debele zemljene plasti, v kateri so bile prazgodovinske najdbe, peto fazo pa so predstavljale v recentnem času preoblikovane plasti.

Aluvialni plasti, ki sta poleg žlindre vsebovali bogato keramično gradivo iz starejše in mlajše železne dobe, kažeta na naravne ujme, ob katerih je voda z območja gradišča po pobočju nanosila debelejša nanosa, v katerih leži bogato arheološko gradivo, povezano z naselbinskimi plastmi južnega dela Kučarja. Plast pod nivojem odkrite talilne peči je večinoma zastopana z najdbami iz mlajšega halštata (delno tudi iz latena), plasti nad nivojem talilne peči pa so zastopane s premešanim (halštatskim in latenskim) gradivom ter jih po keramiki datiramo v čas (poznega) latena. V ta čas najverjetneje sodi tudi sama talilna peč. Pozno datacijo podpirajo tudi posamezni mlajši kosi rdeče žgane rimskodobne lončenine.

Tako lahko raziskano najdišče postavimo ob bok ostankom sledov poselitve na jugovzhodnem pobočju južnega vrha Kučarja (v neposredni bližini tokratnih raziskav), ki so bili datirani najkasneje v mlajše srednje in pozno latensko obdobje.

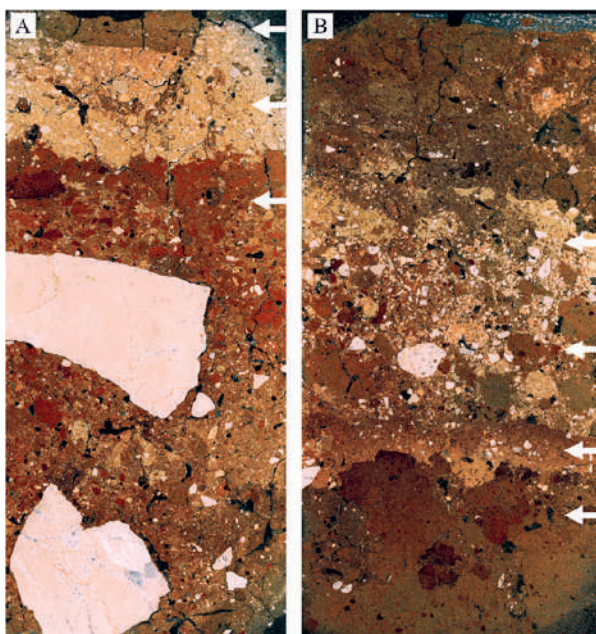

Kos žlindre (foto: U. Košir, 2023).

Biografije tlakov mlajšehalštatskodobnih stavb 21 in 24 na gradišču Pungrt nad Igom

Agni Prijatelj, Luka Gruškovnjak, Petra Vojaković, Helena Grčman, Matija Črešnar

V okviru projekta *Protourbano gradišče Pungrt nad Igom: od 10 hektarjev k 10 mikronom* (ARIS J6-3126) smo leta 2023 nadaljevali z geoarheološkimi preiskavami tlakov mlajšehalštatskodobnih stavb 21 in 24. Objekta sta med najbolj ohranjenimi v sklopu 50, ki so bili izkopani med zaščitnimi izkopavanji v letih 2020 in 2021. Leseni hiši na kamnitih temeljih sta stali na prvi terasi gradišča v nizu 14 pravokotnih stavb ob široki poti, ki je tekla vzdolž masivnega obzidja. Kljub večkratnim obnovam je njuna lokacija, podobno kot velja za preostale stavbe na prvi terasi, celotno mlajšehalštatsko obdobje ostajala skorajda nespremenjena. Tako nastalo globoko stratigrafsko zaporedje, v katerem se izmenjujejo pripravljalna nasutja in namensko izdelani tlaki, je bilo za večfazno stavbo 21 preučeno na podlagi 18, za večfazno stavbo 24 pa 15 neporušenih vzorcev arheoloških plasti. Njihova mikromorfološka preiskava prinaša nova spoznanja o

Izbrani stratigrafski zaporedji iz stavbe 21. Od spodaj navzgor si sledijo: A) v zbrusku 1310 (+ nikoli) ožgano polnilo vkopa za posodico, apnen tlak ter dva tanjša premaza iz mineralne zemljine; B) v zbrusku 776 (+ nikoli) dva površinsko ožgana butana tlaka, pripravljalna nasutje in apnen tlak (avtor: A. Prijatelj).

lastnostih hodnih površin in hkrati pomembno dopolnjuje vedenje o življenjskem ciklu obeh stavb. S pomočjo optične mikroskopije in komplementarnih pedoloških ter geokemijskih metod smo identificirali različne tipe surovin in tehnologije izdelovanja tlakov ter njihovih premazov. Prav tako smo rekonstruirali sledove vsakodnevnih aktivnosti na njihovih površinah in postdepozicijske procese, ki so jih preoblikovali, ko so postali del arheološkega zapisa. Poleg funkcionalne namembnosti tlakov smo s kombiniranjem geoarheoloških metod in etnografskih vzporednic morda zasledili tudi določene simbolne vidike hodnih površin, vezane na preplet življenjskega cikla obeh stavb in njihovih prebivalcev.

Vse kaže, da sta bila v stavbah 21 in 24 za namensko izdelane tlake v rabi dva glavna tipa materialov: z glino bogata zemljina in apno. Prvo so črpali iz mineralnih horizontov rjavih pokarbonatnih tal na najdišču ter iz nje izdelovali butane glinene tlake. Apno so po drugi strani pridobivali s tehnološko zahtevnejšim žganjem lokalno dostopnega dolomita in v manjši meri apnenca. Apnu je bila poleg agregata primešana mineralna zemljina, mešanica pa je bila nato suho gašena. Kot ognjevaren material so bili apneni premazi nanesti na butane tlake v hišah zgolj v neposredni bližini ognjišč ter okrog v tlak vkopanih posodic, za katere lahko vsaj v primeru stavbe 24 sklepamo, da so bile povezane s kovaško obrtjo.

Tlake v obeh stavbah so redno čistili in obnavljali z nekaj milimetrov debelimi premazi. Ti so bili lahko izdelani iz čiste gline, zemljin bolj grobe teksture ali iz mešanice živalskega gnoja, rastlinskih pustil ter zemljin. Primerjava tlakov iz obeh stavb kaže, da so se nekateri postopki za njihovo izdelavo s časom spreminjali. Po drugi strani je v lokalni skupnosti obstajalo deljeno znanje o zemljenih in apnenih materialih in tehnologijah, uporabljenih pri gradnji. Sklenemo lahko, da so pri preučevanju stavbarstva tlaki izredno pomemben vir informacij o sinhronični in diahronični socialni dinamiki tako v posameznih stavbah kot v naselbini kot celote.

Kompozitni tloris ostalin iz halštatskega obdobja
(avtor P. Vojaković).

Mitja Guštin

Med zanimivejša orodja, povezana z nego konja, sodi kopitni porezilnik. Zahteven kovaški izdelek je posebno obliko, ki jo je pogojevala njegova raba, ohranjal dobrih 2000 let. Morda ga je imel v roki že konjar na situli Benvenuti v Estah; vsekakor pa gre za orodje, ki se je obdržalo v rabi v zahtevni izvorni obliki do nedavnega, ko ga je nadomestil akumulatorski brusilnik.

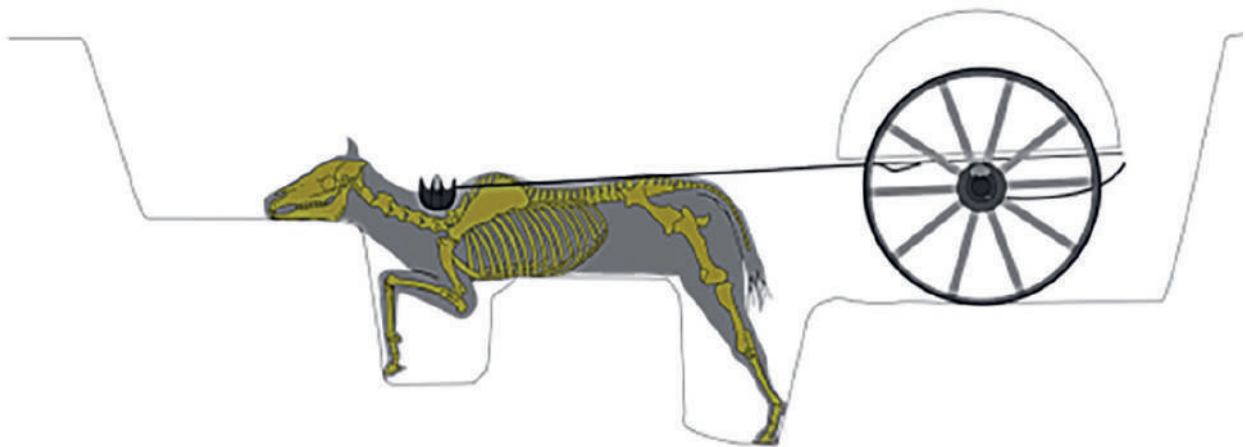
Pars pro toto je govorna figura, ki v arheologiji pomeni, da je npr. v grob simbolno priložen le del neke celote. V postopku kremacije pokojnika izginejo njegova noša in organski deli priloženih predmetov. Praviloma se ohranijo kovinski deli, pa še ti poškodovani od ognja. Zaradi fragmentarnosti vsebine groba za nekatere predmete govorimo, da so *pars pro toto* in jim pripisujemo poseben pomen v okviru pogrebnih praks. Na primeru keltskih pokopov z vozom naj pokažemo, da posameznim delom voza v grobu zmotno pripisujemo simbolno funkcijo. Na grobiščih iz osrčja keltskega *koiné* v zgodnjem latenskem obdobju najdemo številne skeletne pokope na vozu, katerih odtisi so bili dobro prepoznavni *in situ*. Tako npr. na grobišču Bucy-le-Long »La Héronniere« v Pikardiji z majhnim deležem moških pokopov kar štirje pripadajo ženskam, pokopanim na vozovih. Prav v tem primeru imamo priložnost podrobneje videti pestro paleto voz, od izključno lesenih, ugotovljenih le na podlagi odtisa, do dobro opremljenih z ohranjenimi železnimi deli ali prekritih z okrašeno bronasto

pločevino. Pri vozovih imamo opraviti z zahtevnimi kolarskimi izdelki, opremljenimi glede na socialni status ali funkcionalno rabo.

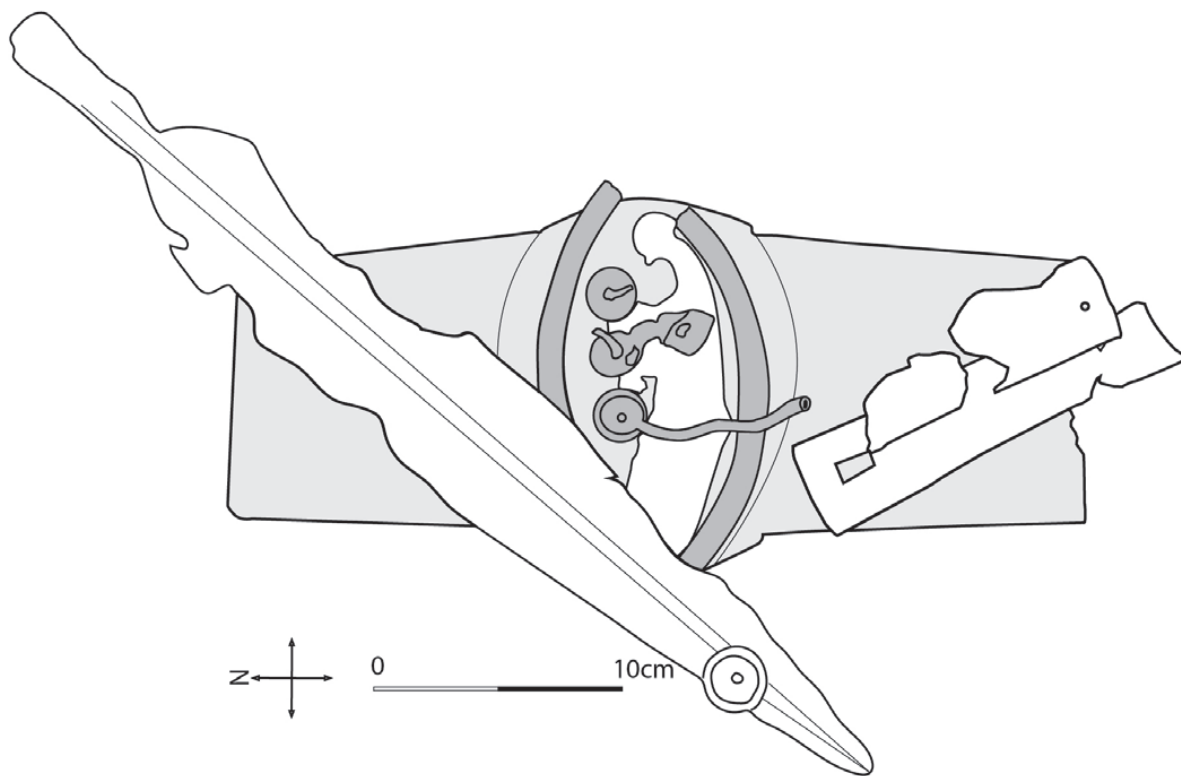
S širjenjem keltskih plemen proti Italiji in jugovzhodni Evropi, tudi s pomočjo opevanih bojnih vozov (sl. 1), pride tudi do spremembe v pogrebni praksi: prehod iz skeletnega v žarni pokop. Čeprav so sežgane ostaline pazljivo pobrane in prenesene v grobno jamo, nimamo več takšnega vpogleda v sestavo groba, kakršnega je omogočal skeletni pokop.

Morebitnega pokopa na lesenem vozu, ki je bil brez kovinskih ojačitev ali bronastega okrasja, v žganih keltskih pokopih ni več mogoče ugotoviti. Na francoskem primeru skeletnih pokopov je jasno vidna raznovrstnost kovinske opreme, pri žganih pokopih v celoti iz lesa izdelanih vozov seveda ni mogoče prepoznati. Tudi ohranjene kovinske dele prepogosto opredeljujemo kot *pars pro toto*.

Poznamo pa tudi mejne primere, ki bi lahko pogojno obveljali tudi kot *pars pro toto*. Tako je npr. v grobu 6 iz Brežic domnevemu vozniku priložen del voza, preostali kovinski deli pa, kot kaže, ležijo v grobu bojnika, ki je stal za voznikom. Zanimiv je tudi primer pokopa v Unterprennstättenu-Zeitling na avstrijskem Štajerskem, kjer sta bili kolesi vodoravno položeni nad grobno jamo sicer na vozu sežganega keltskega bojnika, čigar opremo so sestavljali ščit, sulica in čelada (sl. 2).

Sborjanovo v zaledju zahodne obale Črnega morja. Začetek 3. stoletja pr. n. št.

Unterprenmstätten-Zeitling, deli bojne opreme v grobni jami, pokriti s kolesoma.

Raziskave na območju rimskega vojaškega tabora na Ulaki nad Starim trgom pri Ložu

Boštjan Laharnar, Nejc Dolinar

V okviru raziskovalnega projekta *Po sledeh osvajalcev. Rimska vojska in skupnosti domačinov na Krasu in Notranjskem* (J6-3125), ki ga sofinancira Javna agencija za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost RS, Narodni muzej Slovenije raziskuje na območju rimskega vojaškega tabora na Ulaki nad Starim trgom pri Ložu (EID 1-00697). Vzpodbuda za nadaljnje raziskave so bila odkritja iz leta 2017. Analiza rezultatov takratnih sondiranj in zbranih drobnih najdb je namreč nakazala, da severozahodno od gradišča na Ulaki bržkone nimamo opravka z zgolj enofaznim rimskim taborom in sledovi vojaškega spopada iz druge polovice 1. stoletja pr. n. št., temveč so sledovi tabora iz vsaj dveh faz. Zanimala nas je tudi dolga linijska in zatravljen groblja, verjetno ruševina okopa ali zidu, ki vodi od območja tabora proti severozahodu do vnožja Devina. Gradnja zapira enega od dostopov s Cerkniškega v Loško dolino; domnevamo, da so jo zgradili rimski vojaki. Raziskavo smo zasnovali interdisciplinarno. Leta 2023 smo izkopal tri sonde in še tri pozimi 2024 v sodelovanju s Skupino Stik in Inštitutom za arheologijo ZRC SAZU. Ob sondiranjih smo opravili podpovršinski terenski pregled z detektorjem kovin po metodi celostnega zbiranja površinskih in podpovršinskih najdb v linijskih pohodih. Izvedli smo geofizikalne raziskave z uporabo magnetne in georadarske metode (Brane Mušič, Gearh, d. o. o.) in geološko

Ulaka – tabor. Sondiranje severovzhodnega okopa rimskega vojaškega tabora.

kartiranje območja najdiščnega kompleksa Ulaka – Nadleški hrib (Igor Rižnar). V eni od sond načrtujemo vzorčenje za geomorfološke analize (v sodelovanju z Luko Gruškovnjakom, Oddelek za arheologijo).

Sondiranja so v prvi vrsti omogočila uvid v stratigrafijo najdišča, ki je geološko raznoliko, saj prav tod poteka meja med skalnima geološkima osnovama klasičnega apnenca in dolomitiziranim apnencem ter dolomitom. V obeh primerih geološka osnova leži zelo visoko, mestoma že na površini, pokriva pa jo skromna zemljena plast. Pravzaprav imamo opraviti z nestratificiranim najdiščem, kjer izgubljeni, odloženi ali izstreljeni predmeti vsakokrat obležijo na površju in se sčasoma vrastejo v plitva tla. S sondiranjem severovzhodnega okopa tabora smo pridobili podatke o njegovi gradnji. Kaže, da je imel do 4 m širok okop lici iz lesenih opažev, vmes pa nasut dolomitni kamnito-peščen material.

Med drobnimi najdbami so tudi tokrat izstopali predmeti rimske vojaške opreme iz druge polovice 1. stoletja pr. n. št., med njimi okovni žeblički vojaških obuval, puščične konice, sulično kopito, prstana, fibula in nasadišče piluma. Odlomki prazgodovinske keramike in kremenovi odbitki pa dokazujejo zadrževanje ljudi, verjetno ob poti proti prazgodovinskemu gradišču na vrhu Ulake, že dolgo pred prihodom rimske vojske.

Ulaka – tabor. Okovni žebliček vrste Alezija D rimskega vojaškega obuvala.

Arheološka izkopavanja na Erjavčevi cesti v Ljubljani

Tina Žerjal, Matjaž Novšak

Med 4. septembrom in 30. novembrom 2023 so potekala arheološka izkopavanja na Erjavčevi cesti v Ljubljani (parc. št. 31/3 in 177/10 (del), obe k. o. 1721 Gradišče I). Na zahodnem delu ograjene zelenice med igriščem osnovne šole Majde Vrhovnik in Erjavčevo cesto je bila v tridesetih letih 20. stoletja zgrajena meščanska hiša v lasti družine Bahovec na naslovu Erjavčeva 11. Stavbo in drugo parkovno opremo so slabih 50 let kasneje porušili. Načrtovana novogradnja bo omejena na gabarite porušenega poslopja. Raziskano zemljišče leži na območju rimske Emone, v zahodnem delu insule XXXVI (večji del dekumana J in vzhodni rob karda C). Insula XXXVI je ena redkih, ki doslej še ni bila arheološko raziskana.

Raziskave dopolnjujejo že znano sliko, zlasti kar se tiče najstarejših faz poselitve iz 1. stoletja pr. n. št. in začetkov 1. stoletja n. št. Zaznali smo jih v poglobitvah savskega vršaja oziroma na površinah paleohumusa kot vodne kotanje, tanke plasti žganine kot posledice krčenja gozda in več okroglih jaškastih jam (septične jame, peskokopi). Med gradnjo Emone ali neposredno pred tem so površino mestnega areala izravnali. Sledile so prve dejavnosti graditeljev z izgradnjo lesenih stavb (včasih s kamnitimi temelji) ter s tankimi glinenimi in peščenimi tlaki v različnih sosledjih na območju insule. Lesena arhitektura je doživela več popravil in zemljenih izravnav. Na

Ljubljana, Erjavčeva 11, prostor 3, insula XXXVI (foto: N. Ciglar).

dekumanu J so bile razvidne vsaj tri faze cestišča z obcestnimi jarki in pločniki (1. faza gradnje in dve popravili) pred izgradnjo kloake, ki jo datiramo v klavdijski čas. Sledili sta še dve obnovi cestišča, vsaj ena iz časa Flavijcev, ter debelejši sedimenti in maltna popravila iz poznega rimskega časa.

Pozidava insule XXXVI je vključevala vsaj tri stavbe v kombinirani tehniki gradnje. Obod so predstavljali dobro grajeni zidovi z globokimi temelji (v 1. fazi izključno iz peščenjakovih lomljencev). Predelni zidovi so bili bodisi leseni, z lesenimi sohami oziroma vodoravnimi bruni, ali izdelani iz prepleta šibja, zadelnega z glino in ometanega po stenah v obeh prostorih. Večina prostorov je bila namenjena bivanju, saj so bila v njih preprosta ognjišča ali kurišča in večkrat obnovljeni glineni tlaki. Bolje izdelan estrih iz apnene malte sta imela le prostora 11 in 14–15. Tloris bivalnega bloka v 1. in 2. stoletju je doživel le minimalne spremembe. V konec 1. ali v 2. stoletje datiramo večji gradbeni poseg z obnovo obodnih zidov in gradnjo predelnih zidov (z uporabo oblic v temeljih) v drugačnem tlorisu prostorov. V prostoru 1A je delovala steklarska delavnica. V drugi polovici 3. ali celo v 4. stoletju je sledila celovita obnova z značilno rabo apnenčastih lomljencev v zidovih, toda njene sledi so bile ohranjene le v manjšem predelu.

Gradnja meščanske vile družine Bahovec je močno uničila materialne ostanke rimske Emone. Starejše strukture so bile ohranjene na zamejenih območjih in presekanе z globoko vkopanimi temelji podkletene stavbe, ki so segali do proda, do 2,8 m globoko.

Raziskave na Rimski in Aškerčevi cesti v Ljubljani

Matjaž Jenko, Matej Draksler

V okviru predvidene novogradnje dveh večstanovanjskih objektov s pripadajočo infrastrukturo in zunanjo ureditvijo, na mestu, kjer se Rimski in Aškerčeva cesta priključita na Prešernovo cesto, so bile med novembrom 2023 in januarjem 2024 najprej izvedene geofizikalne raziskave, nato pa še arheološka izkopavanja.

Raziskave so potrdile nekatere že obstoječe razlage o nastanku in razvoju rimske Emone in njenega zahodnega predmestja. Prepoznali smo sledi enostavnih lesenih stavb in sledi negativov, ki jih povezujemo z aktivnostmi iz časa tik pred ali celo med gradnjo Emone. Nad njimi smo dokumentirali izravnavo in pripravo terena za gradnjo cestne infrastrukture in predmestja ter izgradnjo obrambnega sistema. Predmestje je bilo postopoma pozidano v drugi polovici 1. stoletja.

Ostanki objektov pričajo o enostavni zasnovi in temeljenju z oblicami. Prostori domnevno trgovsko-obrtne narave so bili v času obstoja vsaj enkrat temeljito obnovljeni in dograjeni. Povečana skrb za obrambo mesta v poznejšem času, ki jo zaznamuje obnova zunanjega mestnega jarka, je povzročila opustitev objektov in premestitev civilnih dejavnosti na raziskanem območju.

V levem spodnjem kotu fotografije je vidno območje raziskav, na sredini Trg Mladinskih delovnih brigad in v ozadju Tržaška cesta, pogled proti jugozahodu; foto: M. Lukić.

Na tako izpraznjenem prostoru so v težko določljivem času od 3. do 4. stoletja začeli prebivalci Emone pokopavati umrle. Trupla pokojnikov so bila položena v enostavne grobne jame. Izstopajo posamezni skupinski pokopi, ob katerih se ponuja misel na morebiten dogodek večjih razsežnosti (epidemija, vojna ...). Po propadu Emone je bilo območje opuščeno oziroma verjetno namenjeno poljedelski rabi, ki pa je postala zelo intenzivna šele v novoveškem obdobju. Opustel obrambni jarek je v tem času deloval kot občasen potok ali odtok odvečne vode iz ribnika Turjaških vrtov. Jarek je bil postopoma zapolnjen s sedimentom in namenskimi zasutji, ki so ga povsem zakrili v drugi polovici 19. stoletja.

Na fotografiji polna in prekinjena črta označujeta potek zahodne stranice rimskega obrambnega jarka, preostanek se skriva pod stavbami vzhodno od parcele, pogled proti severu; foto: M. Lukić.

Živalski ostanki s Slovenske ceste v Ljubljani

Zoja Grum Verdinek, Emilia Milivojević, Mojca Fras

Analizirano gradivo je bilo pridobljeno vzdolž Slovenske ceste na območju Ajdovščine v Ljubljani med izkopavanji, ki jih je pod vodstvom Reneja Masaryka izvedla Skupina Stik. Arheozoološka analiza je zajela 122 kosti in zob sesalcev, izmed katerih je bilo mogoče taksonomsko opredeliti 54 primerkov. Daleč najboljše zastopana vrsta je domače govedo, nezamisljivo pa je tudi delež drobnice. Domače živali so zastopane še s prašičem, konjem, mačko in psom, ostanki lovnih vrst pa niso bili prepoznani. Sledi urezov in zasekanin na posameznih kosteh goveda pričajo o tem, da gre pri tem gradivu za klavniško-kuhinjski odpad. Pes je zastopan z delno ohranjenim skeletom, odkritim ob ostanku zidu, in je po vsej verjetnosti datiran v kasnejša obdobja. Sodi v čas pred odstranitvijo zidu leta 1786. V sedimentih odpadnega jarka je bila odkrita tudi edina kost mačke. Ugotovitev je skladna s tedanjo prakso odmetavanja kadavrov prehransko nezanimivih živali v zasuvajoče se strukture (npr. odpadni, obcestni in obrambni jarki) izven urbaniziranega dela mesta.

Del mandibule *Bos taurus* z vidno zasekanino desno spodaj.

Pokop psa v osrednjem delu sektorja 2 (foto: Ž. Fazarinc).

Zakladna najdba Avgustovih zlatnikov iz Rožne doline v Ljubljani

Andrej Gaspari

Razmeroma skromno vedenje o arheoloških najdiščih z območja jugozahodno od ožine med Tivolskim hribom in Grajskim gričem v Ljubljani je bilo novembra 2023 dopolnjeno z verodostojnim pričevanjem o dragoceni najdbi med gradnjo stavbe Kmetijskega inštituta na območju današnjega Biotehniškega središča. Na najdbo, ki v strokovni literaturi in bazah podatkov o dediščini doslej ni bila evidentirana, naj bi naleteli delavci pri izkopu temeljev »za stavbe Biotehniške fakultete v sedemdesetih letih«.

Povsem točna lokacija ni znana, saj so okvirno v istem času tam gradili dva objekta, gre pa za stavbo na zemljišču s parcelno številko 1852/5, k. o. 2682, na naslovu Jamnikarjeva ulica 101 (zgrajena 1970) ali stavbo na parc. št. 1824/2 in 1824/3 z istim naslovom, zgrajeno leta 1978. Gre za najožji del plitve doline (295,8 m nm. v.) med Rožnikom in nizkim hrbtom, ki se vleče proti Vrhovcem. Območje najdbe leži v bližini desnega brega regulirane Glinice, ki je pred izravnavo, izvršeno v prvi tretjini 20. stoletja, močno meandrirala, vendar se je že takrat na obravnavanem predelu prislajala tik pod južno vznožje Rožnika, nato pa zavila proti jugu ter se po slabem kilometru pri viškem zaselku Glince priključila Gradaščici.

Po podatkih osebe, ki ne želi biti imenovana, so delavci v zemlji ločeno našli vsaj tri enake zlatnike, ki naj bi nosili »napis Avgvstvs in podobo bika«. Novce, verjetno del razpršene skupne najdbe oziroma depoja z več zlatniki, naj bi si razdelili, nadaljnja usoda pa je

bila informatorju, ki se ljubiteljsko ukvarja z numizmatiko, znana samo za en primerek, ki naj bi bil kmalu po prelomu v novo tisočletje prodan neznankam za 1000 tedanjih nemških mark.

Kljub skromnemu opisu ni dvoma, da gre za aureuse cesarja Avgusta, kovane v kovnici Lugdunum, ki jih lahko pripišemo enemu od sedmih znanih tipov teh novcev: bodisi okoli 7,87 g težkim RIC 166a (av. gologlava glava, obrnjena na desno, AVGVSTVS - DIVI • F / rv. bik, obrnjen na desno, v egzerku IMP X), RIC 166b (av. gologlava glava, obrnjena na levo, AVGVSTVS - DIVI F / rv. bik, obrnjen na desno, v egzerku IMP X) in RIC 168 (av. gologlava glava, obrnjena na desno, AVGVSTVS - DIVI F / rv. bik, obrnjen na desno, v egzerku IMP X), kovanim v letih 15–13 pr. n. št., ali nekaj desetink grama težjim RIC 176a in RIC 177 (av. gologlava glava, obrnjena na desno, DIVI • F AVGVSTVS / rv. bik, obrnjen na desno, v egzerku IMP • XII), kovanima 11–10 pr. n. št., ali podobnima in okvirno sočasnima RIC 186a (gologlava glava, obrnjena na desno, AVGVSTVS - DIVI • F / rv. bik, obrnjen na desno, v egzerku IMP • XII) in RIC 188a (gologlava glava, obrnjena na desno, AVGVSTVS DIVI F / rv. bik, obrnjen na levo, v egzerku IMP XII).

Primer zlatnika cesarja Avgusta iz kovnice v Lugdunumu.

Arheološki testni izkopi in raziskave ob gradnji na Prešernovi 22 v Celju

Matjaž Novšak, Nejc Ciglar, Tina Žerjal

Na parkirišču za Okrožnim sodiščem v Celju na Prešernovi 22 (parc. št. 2063, k. o. 1077 Celje) so bili julija 2023 izvedeni arheološki testni izkopi ter nato med septembrom in novembrom 2023 še arheološke raziskave ob gradnji zaradi obnove komunalne infrastrukture in parkirišča. Območje leži v srednjeveškem in novoveškem mestnem jedru Celja in rimskem municipiju Celeia.

Čeprav so testni izkopi segali le do globin, na katerih se pojavijo rimske arheološke plasti, oziroma do globin, predvidenih za gradbene posege, so pokazali, da so ostanki rimske Celeie v tem delu še dobro ohranjeni, kar je zahtevalo preprojektiranje gradbenega posega.

Poleg ostankov novoveških stavb, ki so bile deloma porušene med drugo svetovno vojno in ob gradnji sodišča leta 1962, ter pripadajočih vrtov, dvorišč in starejših komunalnih vodov smo našli arheološke

najdbe, plasti, ruševine in strukture iz rimskega časa. Na skrajnem vzhodnem delu parkirišča med sodiščem in zapori sta bila ohranjena tlakovana ulica, ki je potekala v smeri sever–jug, proti nekdanjemu forumu, in pločnik s stebriščem. Na preostali površini parkirišča smo našli strukture oziroma ruševine, povezane z bogato okrašeno rezidenco – mestnim domusom v bližini foruma. Med opaznejšimi najdbami so mozaični tlaki, tlak *cocciopesto* in odvodni kanali. In situ so bili odkriti še ruševina s slikanim barvanim ometom in maltni estrihi prostorov pod ruševinami ometa. Različna rimska nasutja in ruševine bivalnih prostorov kažejo na več stratigrafskih faz oziroma večkratne obnove objektov. Drobne najdbe jih postavljajo med 2. in 4. stoletje.

Celje, Parkirišče za okrožnim sodiščem. Pogled na tlakovano ulico s pločnikom in kamnitim robnikom; pogled proti vzhodu (foto: N. Ciglar).

Novo rimsko najdišče na nakelski Dobravi

Mija Fazarinc, Dimitrij Mlekuž Vrhovnik

Nepooblaščen oseb je leta 2021 z iskalnikom kovin prekopala del površine vzpetine na jugovzhodnem robu nakelske Dobrave in odkrila 14 bronastih novcev, bronast votivni kipec in odlomke kovinskih predmetov iz rimskega obdobja. Gradivo je decembra 2022 predala Gorenjskemu muzeju, nato pa je bil obveščen še Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije. Pristojna konservatorica je ob ogledu najdišča, kjer je bilo odkritih še nekaj odlomkov rimskih predmetov, sklenila, da so na najdišču potrebne arheološke raziskave.

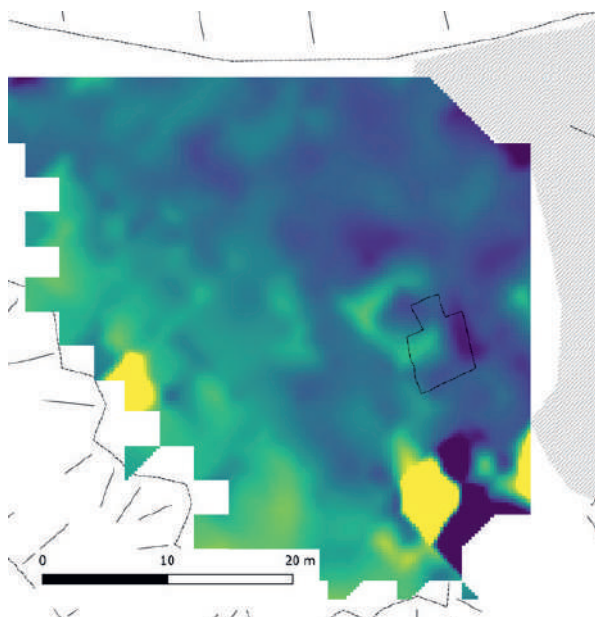
Konec avgusta in začetek septembra 2023 je ekipa CPA ZVKDS na najvišjem platoju vzpetine, na parceli 140/4, k. o. Pivka (2099), ročno izkopala dve testni sondi. V testni sondi 1, ki je merila 5 x 5 m in je bila v času raziskav na severnem delu razširjena za 2 x 2,25 m, je bila pod plastjo humusne podrasti ruševinska plast iz apnenčastih prodnikov, odlomkov gradbenega materiala ter lončenine, živalskih kosti, novcev in kovinskih predmetov. Ruševinska plast je ležala na konglomeratu, ki se je pojavil na globini 0,22 do 0,45 m. Med najdbami prevladujejo rimskodobni gradbeni material, živalske kosti ter novci in kovinski predmeti. Lončenina je glede na skupno število najdb zastopana razmeroma redko. Večina odlomkov lončenine sodi v rimsko obdobje, prepoznani pa so bili tudi odlomki prazgodovinskih in novoveških posod.

Ruševina v testni sondi 1 (foto: M. Fazarinc).

Na severozahodnem delu razširitve sonde je bila večja koncentracija odlomkov rimskega gradbenega materiala (imbreksi in tegule), ki bi lahko nakazovala, da se je na tem delu porušila streha nekdanjega objekta. Čeprav v sondi nismo odkrili ohranjenih strukturnih elementov, lahko na podlagi sestave najdb ter šibke vezivne konstrukcije, ki ni primerna za obrambne namene, domnevamo, da gre za svetišče.

Na podlagi morfologije terena in strukture ruševinske plasti smo domnevali, da je bilo središče strukture severozahodno od testne sonde. Na tem delu je tudi iskalnik kovin zaznal močan signal. To so potrdile geofizikalne meritve, izvedene v začetku novembra 2023. Rezultati metode elektromagnetnega kartiranja prevodnosti (CBM) so pokazali dve ruševinski groblji pravokotnih zidanih struktur. Ena izmed njiju je ležala na severozahodnem robu testne sonde 1. Tudi na severni terasi, ki je bila z izgradnjo Ceste na Okroglo ločena oziroma presekana od terase, kjer so potekale raziskave, smo na podlagi CBM prepoznali pravokotno obliko in množico anomalij v njeni okolici.

Potencialne antropogene značilnosti, prepoznane s pomočjo CBM (avtor D. Mlekuž Vrhovnik).

Zavarovanje arheoloških ostalin, identificiranih pri izgradnji komunalnih vodov v Podkraju

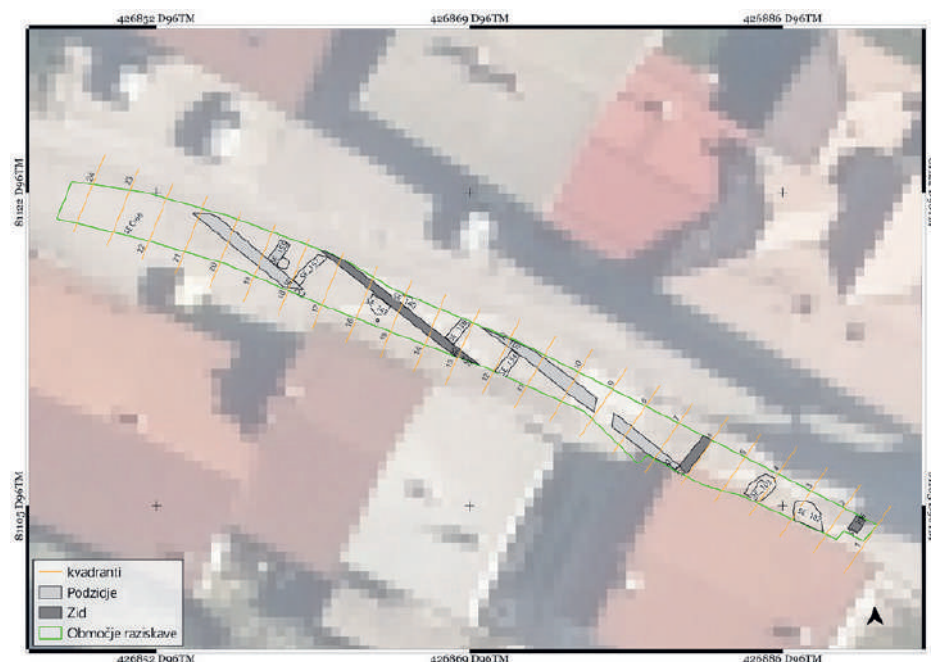
Tomaž Fabec, Mija Fazarinc

Podjetje Avgusta, d. o. o., je spomladi 2023 izvajalo arheološke raziskave ob gradnji komunalnih vodov v Podkraju ter odkrilo rimskodobne in mlajše arheološke ostaline. Odgovorna konservatorica Patricija Bratina je izdala odločbo o arheološkem najdišču, nadaljevanje arheoloških raziskav pa je prevzela ekipa CPA ZVKDS. Arheološke raziskave smo izvedli julija in avgusta 2023 na parceli 648/163, k. o. Podkraj, na odseku komunalne infrastrukture med hišama Podkraj 49 in Podkraj 51. V najstarejših plasteh smo odkrili posamezne črepinje (pozno)bronastodobne lončenine, ki nakazujejo na doslej še neznano prazgodovinsko poselitev tega kraja.

V arheoloških depozitih smo v grobem prepoznali dve fazi uporabe prostora. Starejšo fazo predstavljajo ostanki zidov ter s kamenjem zapolnjeni jarki, ki so verjetno služili kot podzidja oziroma utrditve za stoječe pregrade. Nadaljevali so se izven gradbene jame, tako da ne vemo, kako so se med seboj stikali. Zelo verjetno gre za ostanke večje zgradbe, morda gospodarskega objekta. Ortogonalna lega podzidij glede na zidove nakazuje njihovo funkcionalno povezanost,

čepprav stratigrafski odnosi nesporno kažejo, da so bila podzidja postavljena potem, ko so bili zidovi že zgrajeni. Možno je, da ortogonalna lega zidov in podzidij ne označuje njihove sočasnosti, temveč le odraža enako organiziranost prostora v obdobju, v katerem so ti elementi funkcionirali. Takratna hodna površina se ni ohranila, tako da je njihova datacija težko določljiva. Na podlagi načina gradnje, značilnosti malte ter velike količine drobnega gradiva iz 1.–3. stoletja, ki smo ga odkrili v mlajših nasutjih, bi lahko sklepali, da gre za ostanke rimskodobne arhitekture, vendar prisotnost kosov rimskodobnih opek in odlomka novoveške posode v temelju enega zidu namiguje na mlajšo datacijo; tej možnosti daje težo lokalno ustno izročilo, po katerem je na območju današnjega cestišča nekoč (v srednjem veku?) stala zelo velika stavba za vozove in konje.

Mlajšo fazo označuje sprememba v izrabi prostora, ki jo datiramo v novi vek. Vrhnji deli zidov, podzidij in drugih struktur so bili takrat odstranjeni, teren so poglobili in izravnali ter nanj nasuli 10–15 cm debelo plast prodra in grušča. Veliko število podkovnih žebličkov, ki smo jih odkrili v vrhnjem delu tega nasutja, skupaj z močno obrabljenim kamenjem na njegovem površju, dokazuje, da gre za ostanek cestišča. Od tedaj dalje je v tem delu Podkraja potekala glavna pot skozi vas, ki je bila v zadnjih stoletjih večkrat obnovljena.

Načrt zidov in podzidij faze I (izvedba Nuša Kovačič).

Nekaj geofizikalnih raziskav Centra za preventivno arheologijo

Gašper Rutar

V prispevku so predstavljeni rezultati geofizikalnih raziskav Centra za preventivno arheologijo v Šmarju pri Jelšah, Celju (zahodna nekropola?), samostanu Bistra in samostanu v Mekinjah.

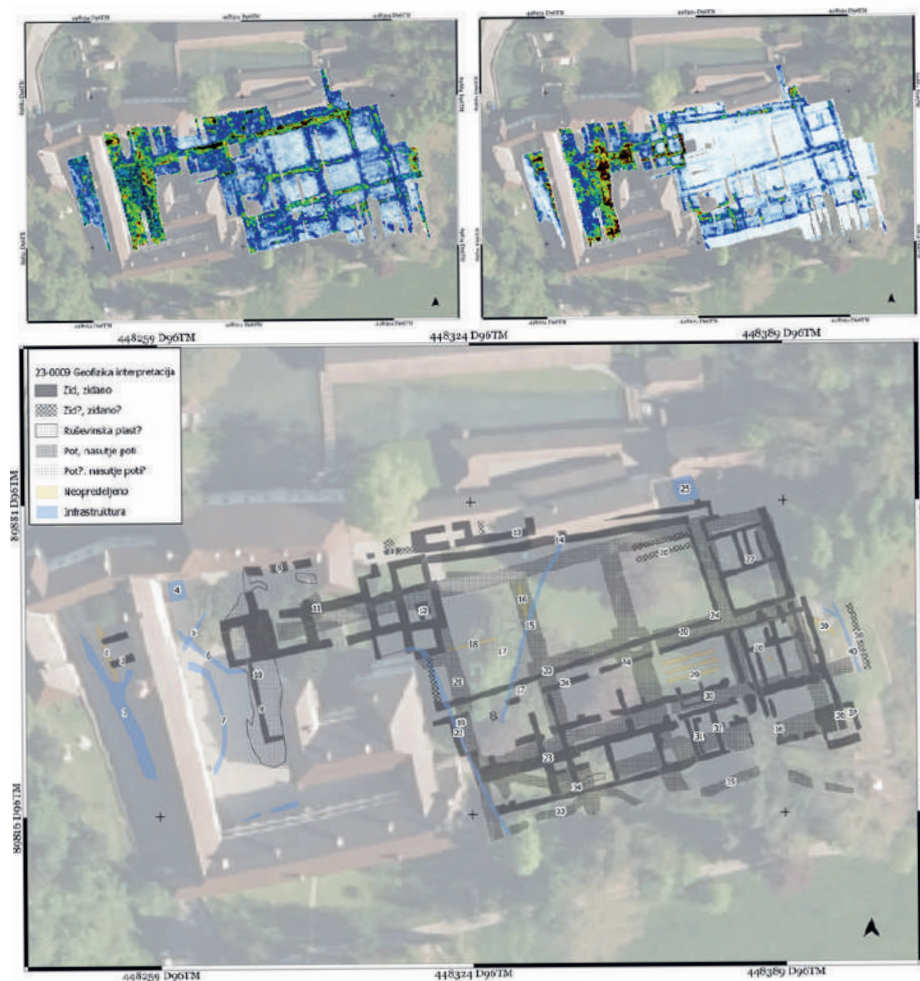
V Šmarju pri Jelšah so raziskave potekale v parku dvorca Jalšingrad (EID 1-30944) in na le streljaj oddaljeni lokaciji rimske vile v Grobelcah (EID 1-01400). V parku dvorca so bili odkriti ostanki nekdanje vrtno arhitekture in ureditve parka, nekatere bi lahko pripisali tistim na Vischerjevih upodobitvah iz 17. stoletja. Raziskave v Grobelcah pa so dopolnile sliko, ki jo je po svojih raziskavah ene največjih in najbogatejših rimskih podeželskih vil pred skoraj stoletjem podal Fran Lorger. Tudi danes so zaradi

nenehnega oranja na pobočju ležeče vile na površini številni fragmenti marmornih plošč, mozaičnih kock, kamenja in opeke.

V Celju smo izvedli tri raziskave na osi morebitne rimske zahodne vpadnice v mesto. Odkrit je bil niz grobnih parcel ob cesti in ostanki ceste. Odkriti odsek ceste ter razprostranjenost predhodno že znanih grobov in spolij nakazujeta morebitno nadaljevanje ceste proti zahodu. V prostorskih načrtih je tu predvidena nadaljnja stanovanjska pozidava, zato bi bilo raziskave smiselno nadaljevati še pred podrobnejšo umestitvijo v prostor in posledičnim drobljenjem posegov.

Raziskave v nekdanjem uršulinskem samostanu v Mekinjah (EID 1-00453) so razkrile ostanke nekda-

njih objektov, vrtnih gred in sprehajalnih poti. Rezultati raziskave v parku nekdanjega samostana v Bistri (EID 1-08775) pa jasno kažejo na dva horizonta nekdanje parkovne ureditve iz 19. stoletja, ki ga zasledimo v zgornjih 40 cm globine. Ureditev v severnem delu kaže razdelitev na pravokotna polja, medtem ko se v južnem delu ob potoku pojavijo vijugaste poti, ki vodijo do paviljona. Pod nivojem parkovne ureditve ležijo, mestoma vsaj do globine 1,8 m, ostanki cerkve in velikega križnega hodnika, ki sta bila porušena leta 1808.

Ostanki v parku in na dvorišču nekdanjega samostana v Bistri (izvedba: Gašper Rutar).

Testni izkop in izkopavanja arheološkega najdišča Pri sejmišču v Solkanu

Luka Rozman, Maruša Urek

Avgusta in septembra 2023 so v sklopu izgradnje fekalne kanalizacije na območju ulice Pot na breg oz Klanec (tudi »Sejmišče« in »Na steni«) v Solkanu potekale arheološke raziskave, sprva v obliki arheološkega testnega izkopa, nato v obliki arheoloških izkopavanj. Raziskave je izvedlo podjetje Avgusta, d. o. o., pod vodstvom Luke Rozmana in nadzorom konservatorke Patricije Bratina iz ZVKDS OE Nova Gorica.

Območje gradnje je ležalo znotraj enote dediščine EID: 1-21356: Solkan – Arheološko najdišče Pri sejmišču, od koder so že znani podatki o poznorimskem in zgodnj srednjeveškem grobišču. Leta 1980 sta namreč Goriški muzej iz Nove Gorice in Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v neposredni bližini tokratnega izkopa odkrila 21 grobov, med katerimi sta izstopala pokopa moških, ki sta jima bila v grob položena orožje in oprema, značilna za konec 6. in prvo polovico 7. stoletja. Glede na zgodovinske vire in analogije sta D. Svoljšak in T. Knific predvidevala, da sta bila na sicer večinoma staroselskem grobišču v grobovih vojaškega značaja pokopana pripadnika langobardske posadke, ki je bila nastanjena na vzhodnem robu furlanskega vojvodstva, kamor je sodila Spodnja Vipavska dolina s

Pridatki, ki jih je imel ob sebi pokojnik v grobu 15 (foto: A. Kovačič).

Solkanom. Leta 2008 je Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete severneje izvedel dodatne zaščitne arheološke raziskave, v katerih je bilo odkritih še 35 grobov iz istega obdobja.

Tokratni izkop grobišča je potekal v neposredni bližini preteklih raziskav. Na odseku dolžine 58 m in širine 3–4 m je bilo odkritih 19 skeletnih grobov, orientiranih v smereh jugozahod–severovzhod in severozahod–jugovzhod z določenimi odkloni. Šest jih je segalo izven območja posega, zato so bili dokumentirani le delno. Pokojniki so bili v grobne jame položeni v hrbtni legi, večinoma z iztegnjenimi rokami ali z rokami na medenici. Kljub ozkemu izkopu smemo domnevati, da gre za t. i. grobove v vrstah.

Pridatki so bili odkriti pri desetih od trinajstih v celoti izkopanih grobov. Izstopajo predmeti za vsakdanjo rabo in nakit, kot so železni nožki, koščeni oziroma roženi glavniki, železni obročki in sponse, kresilo ter bronasti uhani in železna zapestnica. Med grobove s številčnejšimi pridatki prištevamo moška grobova 13 in 15. Pri prvem izstopa železen bojni nož (sax), pri drugem pa železna zapestnica in steklena jagoda. V trinajstih v celoti izkopanih grobovih je bilo štirinajst skeletov: devet moških, trije ženski in skelet mladostnika nedoločljivega spola ter novorojenček oziroma Dojenček, ki je bil pokopan v grobu 19 skupaj z mlado žensko. Telesno višino je bilo mogoče izračunati pri dveh ženskah (157 in 159 cm) in devetih moških (160–174 cm).

Kaže, da je bilo grobišče v uporabi dlje časa, saj je bil eden izmed grobov presekán z mlajšim in drugače usmerjenim. Grobove glede na pridatke preliminarno datiramo v čas od 6. do 8. stoletja. Zaradi omejenega posega smo lahko raziskali le severni rob grobišča, medtem ko razprostranjenost v ostalih smereh delno poznamo le iz preteklih izkopavanj, ki tudi niso dosegla robov. Glede na dolg časovni razpon uporabe in pridatke se zdi, da gre za grobišče, kjer so lahko pokopani tako staroselci kot Langobardi. Poleg grobišča smo v sklopu izkopavanj odkrili strelski jarek iz prve svetovne vojne v dolžini dveh metrov, ki je bil odkrit že med raziskavami leta 2008.

Pogled proti severu na osrednji del odkritega grobišča nad kanjonom Soče (foto: L. Rozman).

Zgodnjesrednjeveški grobovi na Mlinem

Marija Ogrin

Na Mlinem, zahodno od vaškega jedra in južno od Blejskega jezera, je ekipa ArheoAlpe, zavoda za kulturo, izobraževanje in turizem Bohinj, pod vodstvom Marije Ogrin izvedla arheološki testni izkop in v nadaljevanju še raziskave ob gradnji. Pri raziskavi grobov sta sodelovali še Ines Klokočovnik in dr. Petra Leben Seljak iz podjetja Avgusta, d. o. o. Pri arheološkem testnem izkopu smo raziskali 13 testnih sond do geološke osnove. V testnih sondah so bili najdeni predvsem odlomki novoveške keramike, stekla in gradbenega materiala, v testni sondi 10 pa smo odkrili skeletni grob (1/2023). Raziskave ob gradnji so potekale pri predhodnem izkopu gradbenih jam za objekte A, B, D, E in G ter sadilno jamo. Pri teh raziskavah smo na zahodnem robu objekta A odkrili še dva skeletna grobova (2/2023 in 3/2023). Na ostalem območju nismo odkrili arheoloških ostalin.

Vsi grobovi so bili vkopani v peščeno plast, skeleti so ležali v iztegnjeni legi na hrbtu, položeni v smeri vzhod–zahod, z glavo na zahodni strani. Grob 1/2023 je pripadal moškemu, staremu med 25 in 40 let,

visokemu okrog 163 cm. V grobu so bili naslednji pridatki: lonček, položen k stopalom, železen nož pri levi roki, železen predmet v obliki palčke in predmet brez izrazite oblike na desni strani lobanje. Pri spodnjem delu nog je bilo med in pod nogami najdeno živalsko okostje, predvidevamo, da ptičje. Na osnovi najdenega lončka in noža lahko grob datiramo v 8. stoletje.

Grob 2/2023 je pripadal mlajši ženski, stari med 18 in 21 let, visoki 157 cm. Pri antropološki analizi na terenu je bilo ugotovljeno, da sta bili obe nogi v kolčnem sklepu obrnjeni, desna za 180 ° (koleno je gledalo navzdol, meča in zadnja stran stegna navzgor), leva pa za okrog 90 °. Grob je vseboval ogrlico iz steklenih jagod, bronaste obeske uhana, uhan iz žice, dva prstana (eden s pletenim okrasom), bronast obroček in železen nož. Grob verjetno sodi v 9. stoletje – to sklepamo na podlagi bronastih obeskov, ki sta del uhanov, in bronastega uhana iz žice s kaveljčkom, ki je lahko tudi starejši.

V grobu 3/2023 je bila verjetno pokopana ženska, stara med 25 in 40 let, visoka 156 cm. V grobu je bil odkrit

Mlino. V testni sondi 10 je bil odkrit grob 1/2023. Foto: arhiv ArheoAlpe.

Mlino. Železen nož z okrašenim koščnim ročajem iz groba 3/2023. Foto: arhiv ArheoAlpe.

nož z okrašenim koščnim ročajem, ki je ležal na levi nadlahtnici. Podobni noži z rezilom, ki se na koncu enakomerno zožuje, so bili najdeni na bližnjih staroslovanskih grobiščih, kot je Dlesc pri Bodeščah. Raziskani grobovi sodijo v zgodnji srednji vek in verjetno pripadajo do sedaj še neodkritemu grobišču na Mlinem.

Arheološka izkopavanja na najdišču Stanovanjsko-poslovni objekt Slomškova Murska Sobota

Branko Kerman

V mestnem jedru Murske Sobote na lokaciji stanovanjsko-poslovnega objekta na Slomškovi ulici na predelu parkirišča in avtobusne postaje (EID 6774) so med letoma 2022 in 2024 s presledki potekala izkopavanja. Na zemljišču, ki je bilo predvideno za gradnjo, je bil leta 2021 izveden geofizikalni pregled pod vodstvom Gašperja Rutarja (CPA ZVKDS). Istega leta je bil na podlagi georadarske interpretacije raziskav predpisan izkop 12 različno velikih sond. V sondah so bili odkriti dobro ohranjeni ostanki temeljev opečnatih zidov, estrihov in kletnih prostorov hiš iz 19. ali 20. stoletja. Skromne keramične najdbe so kazale tudi na možnost srednjeveške poselitve. Za razširitev izkopavanj so bile določene sonde 3, 7, 10 in 13 velikosti 10 x 10 m.

Sonda 7 je bila izkopana na parkirišču ob Slomškovi ulici. Po odstranitvi gramoznega nasutja so se najprej pokazali opečnati temelji nekdanje stavbe iz 19. in 20. stoletja z več prostori. Na globini 1,20 m so bile v rumenkasto rjavi sterilni peščeni plasti odkrite večje ovalne, podolgovate in okrogle jame različnih velikosti ter manjše okrogle jame za stojke, ki so

vsebovale veliko odlomkov srednjeveške keramike. Številne podobne jame s srednjeveško lončenino so bile izven novoveške stavbe in so bile na gosto razporejene po celotnem izkopu. Nekatere manjše okrogle jame so potekale v ravnih linijah in bi lahko bile ostanki tlorisov stavb. Med številnimi zgoščenimi jamami je bilo odkritih nekaj zemljank. Izstopa velika zemljanka, ki jo je obdajalo več manjših okroglih jam in je v sredini imela luknjo za leseno stojko. Nekaj jam in vodnjak na južnem delu sonde pa sodijo v novoveško obdobje.

Srednjeveške jame in zemljanke z veliko srednjeveške keramike so bile odkrite tudi v sondi 10, ki je ležala zraven sonde 7 ob Slomškovi ulici. Sonda 13 je bila izkopana na severni strani gradbene parcele ob Zvezni ulici pri Pokrajinski in študijski knjižnici. Na globini 1,20 m je bilo odkritih nekaj manjših srednjeveških jam z redkimi odlomki keramike, večina jam je bila iz novejšega obdobja. Na globini 2 m sta bila na zahodni strani sonde izkopana vodnjaka, ki sta ležala drug ob drugem. Na dnu enega izmed njiju se je ohranil strohnel rob lesene škatle za zbiranje vode, v

Srednjeveške naselbinske ostaline pod temelji hiše iz 19. in 20. stoletja v sondi 7 (foto: S. Sankovič).

njem pa sta bila dva vrča iz 15. ali 16. stoletja. Sonda 3 je bila izkopana na vzhodni strani gradbišča na koncu Zvezne ulice. Poleg ostankov opečnatih zidov, raznih novoveških jarkov in vkopov ter večjih in manjših jam je bilo na globini 1,20 m v rumenkasto rjavi peščeni plasti odkritih veliko večjih in manjših okroglih in podolgovatih srednjeveških jam z odlomki lončenine.

Z izkopavanji je bila odkrita obsežna srednjeveška poselitev, ki na podlagi keramičnih najdb in radio-karbonskih datacij sodi v čas od 11. do 13. stoletja. Kot so pokazala izkopavanja, je bila večina srednjeveških objektov razvrščena v bližini današnje Slomškove ulice, ob kateri so nastali srednjeveški zametki naselbine v Murski Soboti in ki danes vodi proti cerkvi sv. Nikolaja iz 11. stoletja.

Izkopani srednjeveški objekti v sondi 10 na avtobusni postaji (foto: S. Sankovič).

Zemljanka pravokotne oblike z okroglo jamo za stojko v sredini v sondi 7 (foto: B. Kerman).

»Zlati« deblak – plovec ladijskega mlina iz reke Mure pri Hrastju

Andrej Gaspari, Rene Masaryk, Maks Merela

14. septembra 2023 je Ljubomir Zečević, upokojeni policist, umetnostni rezbar ter poznavalec lokalne naravne in kulturne dediščine med rekreativnim veslanjem po Muri severno od zaselka Hrastika med krajeva Hrastje-Mota in Vučja vas naletel na iz debla izdelano plovilo, ki ga je med katastrofalnimi visokimi vodami avgusta reka naplavila na desni breg. Po obvestilu o pomembnem odkritju je bil v sodelovanju pristojne območne enote ZVKDS in Pokrajinskega muzeja Murska Sobota ter ob finančni podpori Ministrstva za kulturo oktobra istega leta izvršen tridnevni zaščitno-raziskovalni poseg arheologov potapljačev Zavoda za podvodno arheologijo z zunanjimi strokovnjaki. Opravljeni so bili geodetska izmera in fotografsko dokumentiranje deblaka na kraju odkritja, odvzem vzorcev lesa in tesnilnega materiala, priprava konstrukcije za prevoz, splavitev deblaka do mesta dviga na Brodu na Muri, dvig z avtodvigalom na tovorno vozilo ter prevoz do Soboškega jezera. Tam je bil deblak natančno dokumentiran za izdelavo fotogrametričnega načrta in 3D prikaza, zavit v geotekstil in

potopljen na globino 10 m, kjer bo ostal do odločitve o končnem načinu ohranitve.

Plovilo je izdelano iz debla hrasta, najverjetneje doba (*Quercus robur*), in je razen poškodovane leve stranice ohranjeno v celoti. Deblak je 11,27 m dolg, 1 m širok in nekaj manj visok. Krma, izdelana v očitno naravno izvotljenem spodnjem delu debla blizu korenin, je zaprta s 5 cm debelo navpično desko, vstavljeno v utor, ki se nahaja okoli 30 cm od konca deblaka proti premcu. Presledek med utorom in desko je bil zatesnjen z lokalnim mahom rodu *Pseudotaxiphyllum*. Masivno dno zadnjega dela deblaka okoli 30 cm pred desko s poševno obdelano stopnjo preide v enakomerno izvotljen preostanek plovila. V bližini stopnje in pred premcem sta v sredinski osi dna okrogli prevrtini, zaprti s tesno prilegajočimi se valjastimi klini iz še neopredeljene vrste lesa, verjetno izdelani za nadzor nad debelino dna v procesu izvotljevanja. Na zgornjem robu desne stranice je več utorov, in sicer večji pravokoten utor z ravnim dnom blizu premca, ki mu proti krmi sledijo še širši utor s polkrožno poglobljenima

Priprava konstrukcije za prevoz in splavitev deblaka do mesta dviga na Brodu na Muri (foto: A. Gaspari).

koncema in rahlo zvišanim osrednjim delom ter še dva polkrožna utora z dnom, nagnjena proti notranjosti. Tik pred krmo je okrogla izvrtina, delno zalita s smolo, pri kateri gre morda za ostanek ležišča lesenega valjastega klina. Radiokarbonski (AMS) analizi vzorca lesa, odvzetega iz ene od najmlajših branik zunanjega dela debla, in vzorca mahu iz tesnila sta pokazali, da sta bila posek drevesa in izdelava deblaka okvirno sočasna ter da ju lahko umestimo v drugo polovico 16. stoletja, z večjo zanesljivostjo pa med iztek 15. in prvo tretjino 17. stoletja.

Oblika in tehnološke značilnosti plovilo umeščajo v skupino arheoloških najdb 9–13 m dolgih, praviloma hrastovih deblakov – plovcev iz pritokov Donave v Panonski kotlini, datiranih v čas med 14./15. stoletjem in začetkom 17. stoletja. Oblikovanost obravnavane skupine deblakov in prisotnost značilnih utorov, ki kažejo na vstavljanje prečnih tramov in vrvi za povezovanje, kažeta, da gre za plovce ladijskih mlinov. Ti so v Panonski nižini v pisnih virih prvič izpričani v začetku 13. stoletja, v ne bistveno poznejši čas

pa sodijo tudi prve arheološke najdbe plovcev, ki so – bodisi samostojno ali v paru – služili kot nosilci zunanjega konca osi oziroma vrtila pogonskega kolesa, včasih tudi v paru kot plovci hišice z mlinom. Ladijski mlini s plovci iz deblakov so se na Dravi, Savi in zelo verjetno tudi na Muri ohranili vse do konca 19. stoletja, ko so jih tudi zaradi pomanjkanja hrastov primernih dimenzij izpodrinili sestavljeni plovci z ogrođjem in nanj pritrjeno oplato.

Preiskave vzorca lesa so pokazale prisotnost lusk zlata. Majhne dimenzije vzorca in številčnost lusk dajejo slutiti, da je v deblaku ujetega veliko zlata, kar ni nujno samo kuriozum, temveč potencialen indic za še nerazloženo izvorno ležišče (nahajališče) deblaka v času pred odplovitvijo, pa tudi intrigantno izhodišče za projekt eksperimentalne arheologije – izvedbo poskusa za določitev učinkovitosti načinov pridobivanja zlata iz aluvialnih sedimentov po metodah, ki so bile razširjene v poznoprazgodovinskem in antičnem Sredozemlju oziroma v času pred uvedbo rimskih tehnik hidravličnega izpiranja rudišč (foto: M. Merela).

Geofizikalni raziskavi na Dobravi pri Kostanjevici in Goleku pri Dragatušu

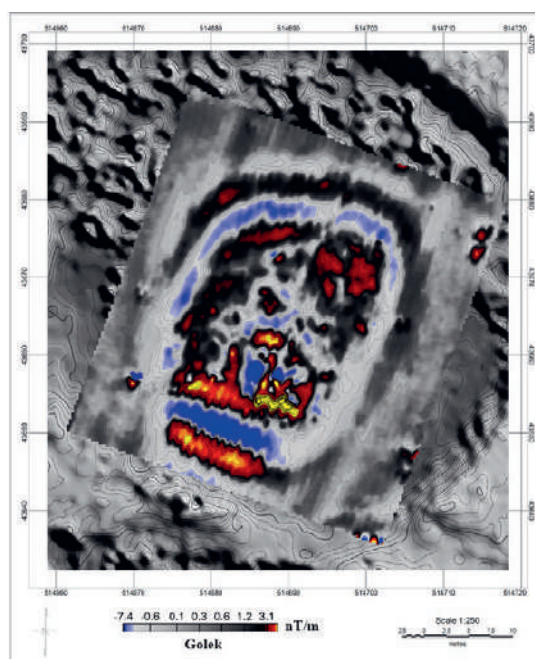
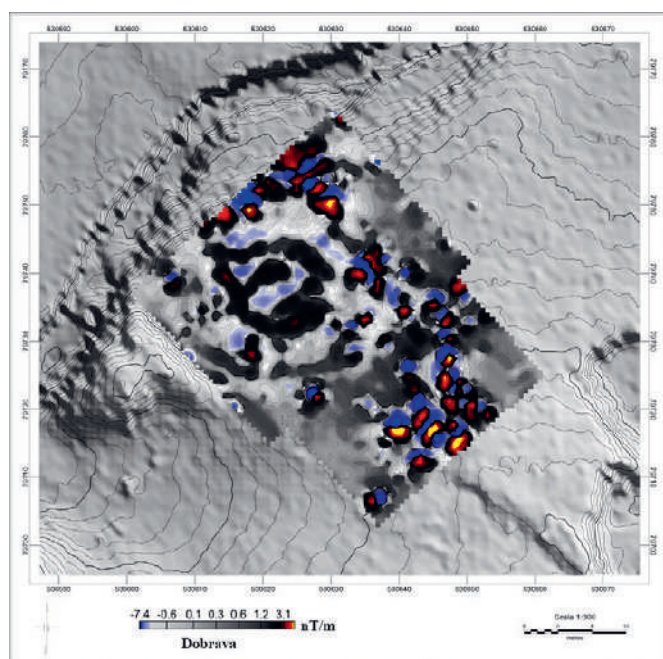
Igor Medarić, Katarina Predovnik

Oktoberja in novembra 2023 je Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani v okviru raziskav srednjeveških mot na Slovenskem izvedel geofizikalni raziskavi na arheološko zavarovanem območju Golek pri Dragatušu – protiturski tabor gradišče (EŠD 14261) in na zavarovanem območju kulturnega spomenika Dobrava pri Kostanjevici – Dvorec s parkom (EŠD 25834). Namen raziskav je bil oceniti arheološki potencial ter kartirati in razmejiti območja z morebitnimi arheološkimi ostalinami. Za kartiranje je bila uporabljena kombinacija dveh geofizikalnih metod: magnetna metoda (s cezijevim magnetometrom Geometrics G-858 in merilcem magnetne susceptibilnosti KM-7 SatisGeo) in metoda geoelektrične upornosti (Geoscan RM - 15). Geofizikalni raziskavi sta na obeh lokacijah zajeli osrednji del mot, obodna jarka in zemljena nasipa z njuno neposredno okolico. Kombinacija metod se je na obeh lokacijah izkazala za zelo učinkovito. Z geoelektričnim kartiranjem so bile prepoznane visokoupornostne anomalije posameznih kamnitih struktur in plasti ruševin, z magnetno metodo pa so bile

natančno razmejene predvsem strukture različnih arheoloških materialov s termoremanentno magnetizacijo, kot so žgana glina, strešniki, opeke, keramični odlomki in železni elementi.

Na najdišču Dobrava, ki še ni bilo sistematično raziskano, so vidni ostanki vsaj ene osrednje stavbe, brez konkretnih kamnitih temeljev, ki je bila žgana, in več struktur, ki ležijo za obodnim jarkom. Te zunanje strukture, ki so vidne predvsem zahodno, jugozahodno in južno, se nekoliko razlikujejo od tistih na območju mote in so lahko povezane s krajino ali gospodarskimi poslopji nekdanjega dvorca.

Na najdišču Golek je raziskava na ploščadi razkrila različne strukture, ki razkrivajo notranjo ureditev domnevnega tabora ter v veliki meri potrjujejo in dopolnjujejo domneve sondiranja iz leta 1979. Ostanke utrjenih površin in ruševin, za katere na podlagi sondiranja domnevamo, da so sestavljene iz drobnih kamnov, ožgane gline in drugega arheološkega materiala, so opazni predvsem na severozahodnem, zahodnem in jugozahodnem robu ploščadi. Ostanke požganih struktur so skoncentrirani na južnem in

Rezultati magnetnih meritev na Dobravi pri Kostanjevici in Goleku pri Dragatušu.

jugovzhodnem delu. Magnetne anomalije povišanih magnetnih gradientov v tem delu jasno kažejo na stavbo velikosti približno 10 x 5 m in ustrezajo lokaciji domnevnega stolpa ob vhodu. V severovzhodnem delu je vidna še ena struktura, morda tudi stolp. Posamezna območja z večjim arheološkim potencialom so še na severnem in zlasti severovzhodnem delu nasipa in zunaj njega. Zaznane anomalije na obeh raziskanih lokacijah kažejo, da arheološke ostaline ležijo neposredno pod površjem, na globini med 30 in 50 cm.

Integrirane raziskave na Osrednjem vadbišču Slovenske vojske na Počku in Baču

Dimitrij Mlekuž Vrhovnik, Tomaž Fabec, Gašper Rutar, Miha Mihelič

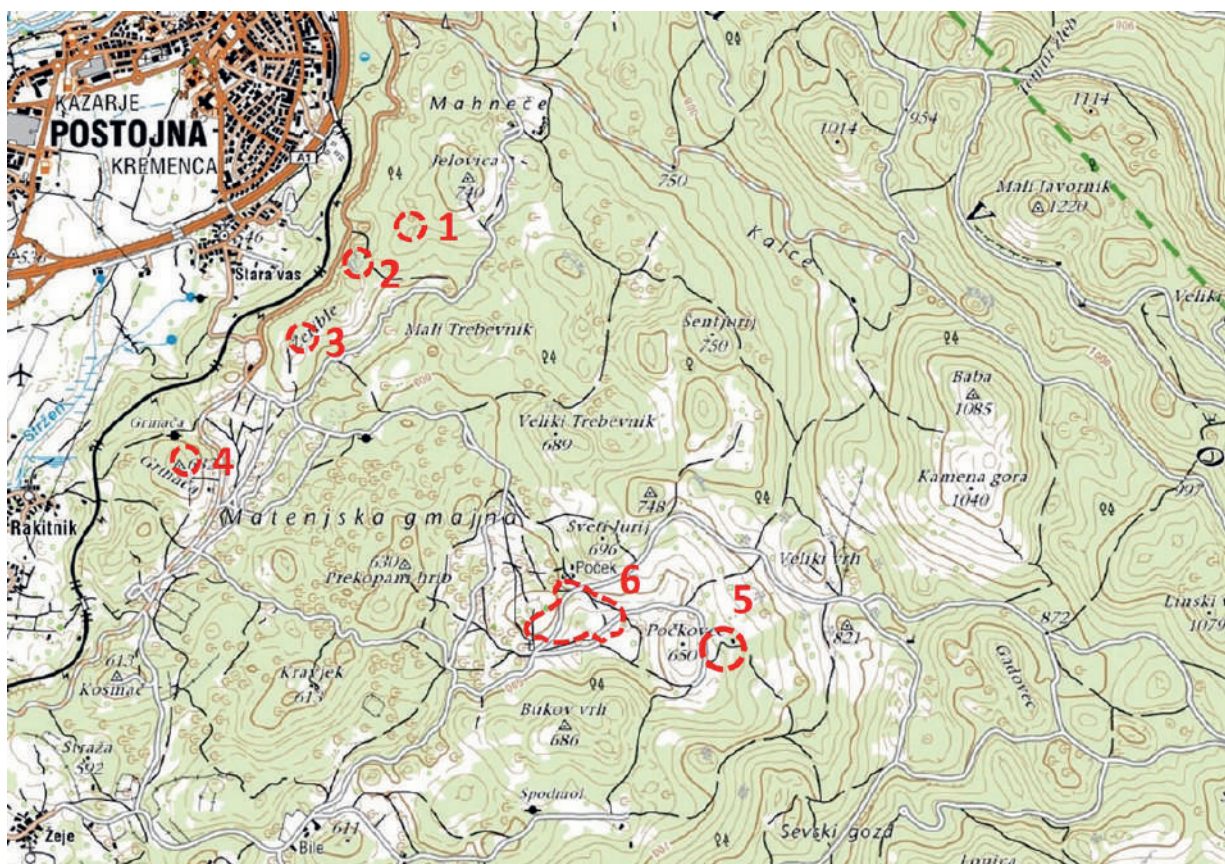
Leta 2020 smo analizirali historične vire in podatke daljinskega zaznavanja (ZLS) na območju prostorskega akta za Osrednje vadbišče Slovenske vojske (OSVAD), ki so pokazali na obstoj desetih območij z arheološkim potencialom. Odločili smo se natančneje pregledati in ovrednotiti sedem območij na jugozahodnem vznožju Javornikov, od katerih jih šest sodi na območje poligona Poček pri Postojni, eno pa pri Baču. Gre za robno območje kraških planot, ki ga že od časov Kraljevine Italije intenzivno uporablja vojska, kar je poseben izziv za arheološke raziskave. Pregledali smo štiri manjša območja na severozahodnem robu prostorskega akta; na vrhovih razgibanega grebena, ki zamejuje jugovzhodni del spodnje Pivške kotline (Jelovica, Žerible sever, Žerible jug in Gromača). Med vsemi štirimi lokacijami sta še najmanj prepričljivi lokaciji Jelovica in Žerible sever, kjer gre za skalne čoke, morda antropogeno preoblikovane in preuporabljene za vojaške položaje, medtem ko sta Žerible jug in Gromača antropogeni kamniti strukturi. Natančno funkcijo (grobna gomila, marker v krajini, groblja, urejen naravni kraj?) teh kamnitih struktur bomo lahko ugotovili le z intenzivnimi terenskimi raziskavami.

Območji Počkovca in Poček zaobjemata dobršen del kotanje vzhodno od Matenjske gmajne, ki jo oklepajo Bukov vrh, Sv. Jurij, Trobnik in Praprotna reber. Na območju Počka in Počkovca smo odkrili dokaze za rabo prostora v prazgodovini. Najdbe bronastodobne

lončenine lahko povežemo s sledovi rabe prostora, ki smo jih prepoznali na posnetkih ZLS v obliki neizrazitih teras. Te terase so antropogenega nastanka in se ne ujemajo s historično zemljiško razdelitvijo. Večina prazgodovinskih ostankov je bila najdena na najnižjem delu območja. Ta prazgodovinska raba prostora se nadaljuje tudi proti Počkovcu in kaže na ekstenzivno rabo prostora. Srednjeveške najdbe lahko povežemo z izročilom o vasi Poček, katere ostankov nam ni uspelo locirati. Vse kasnejše najdbe pa lahko vežemo na rabo prostora, ki se oblikuje okoli konjske planine Poček. Območje Podrože je dolina med Rožancem in Debelim gričem severovzhodno od Bača in leži na severnem robu strelišča Bač. Tu smo prepoznali sistem ozkih in neizrazitih teras, grobelj in mejnih zidov, ki se ne pokrivajo s historično parcelacijo. Sondiranje in geofizikalne raziskave so pokazale, da gre za antropogene konstrukcije iz lokalnega kamnja, ki se prilagajajo topografiji. Prepoznali smo tudi pokopana tla, ki kažejo na preteklo agrarno rabo prostora. Najstarejše najdbe so iz bronaste dobe, več je srednjeveških najdb, ena izmed njih tudi v pokopanih tleh terase. V tem trenutku ne moremo sklepati o starosti agrarne ureditve prostora; informatorji so nam povedali o izročilu, da je tu stala stara vas Bač, kar lahko kaže na poznoantično poselitev.

Prazgodovinska keramika s Počka.

Območja raziskav.

Srednjeveška srebrna čaša vitezov Hertemberških – pomembna pridobitev Muzeja in galerij mesta Ljubljane

Andrej Gaspari, Martin Horvat

Marca 1986 je med spravi lom lesa s severnega pobočja hriba Jeterbenk (občina Medvode) lastnik zemljišča Gabrijel Čarman z Ravanskega griča v Žlebah, nedaleč od ruševin stolpastega gradu na vrhu hriba, našel delno zmečkano čašo iz svetle kovine. Najditelj je poškodovan del po svojih najboljših močeh izravnal in čašo približal funkcionalnemu stanju. Širšo pomembnost predmeta je prepoznal najditeljev prijatelj Lado Vidmar iz Turističnega društva Žlebe-Marjeta in o njem obvestil Andreja Gasparija, ki je s študenti in študentkami Oddelka za arheologijo Filozofske fakultete v letih 2018–2021 raziskoval jeterbenske utrdbe. S finančno pomočjo Ministrstva za kulturo, ki je zagotovilo sredstva za nagrado najditelju, je dragocena posoda septembra 2023 postala del srednjeveške zbirke Muzeja in galerij mesta Ljubljane. Javnost jo je lahko prvič občudovala že med januarjem in majem 2024, ko je bila predstavljena v muzejski Zakladnici.

Srebrna čaša s severnega pobočja Jeterbenka nad Medvodami (foto: B. Gutman, MGML).

Čaša z gosto razmeščenimi navpičnimi rebri na ostenu, vtolčenimi trikotnimi motivi ter okrašenima ustjem in dnom po obliki spominja na steklene kozarce t. i. beneške tradicije, značilne za srednjeevropske mestne in grajske ambiente iz druge polovice 13. in prve polovice 14. stoletja ter izdelane pod neposrednim vplivom predlog iz vzhodnega Sredozemlja oziroma Bližnjega vzhoda. Na podlagi mase predmeta in izjemno visoke čistosti srebra (99,8 %) je mogoče sklepati, da je bil za izdelavo čaše verjetno uporabljen ingot z enako maso oziroma polovica 200-gramskega ingota, ulitega v rudniški talilnici.

Dragocen predmet lahko najverjetneje povežemo z bližnjim stolpastim gradom na vrhu Jeterbenka, ki je bil zgrajen konec 12. ali na začetku 13. stoletja kot del kompleksa treh gradov, Starega in Novega Jeterbenka ter stolpa Nebojse, ki so bili v lasti spanheimskih ministerialov Hertemberških. Sporočeni podatki o odkritju sicer ne ponujajo oprijemljivejše opore za sklepanje o tem, v kakšnih okoliščinah je čaša dospela na strmo pobočje severovzhodno od skrajno vzhodnega obrambnega jarka gradu na vrhu Jeterbenka, domnevnega stolpa Nebojse. Kljub temu je glede na datacijo in značaj predmeta možna domneva, da gre za del grajskega inventarja ali neposredno s stolpom povezanih dejavnosti njegovega gospodarja (lov?) ali dogodkov (spopad, obleganje, rušitev?) v drugi polovici 13. stoletja ali na začetku 14. stoletja.

Prenova kartuzijanskega samostana Bistra

Maja Bricelj

Kartuzijanski samostan Bistra, ustanovljen sredi 13. stoletja, ima s svojo arhitekturno zasnovo in z odprtimi parkovnimi površinami za razvoj kartuzijanske in srednjeveške arhitekture izreden pomen, zato je bil leta 1961 razglašen za spomenik državnega pomena. Varstveni režim določa varovanje kulturnih, arhitekturnih, krajinskih, likovnih in zgodovinskih vrednot v njihovi izvornosti in neokrnjenosti. Območje samostana je hkrati del večjega območja arheološkega najdišča Bistra.

Prvi dokazi o poselitvi območja Bistre segajo v 1. stoletje, ko naj bi bil tu rimski zaselek. V malem križnem hodniku sta ohranjena žrtvenik iz 1. in rimski nagrobnik iz 3. stoletja. V srednjem veku je območje nudilo ugodne življenjske pogoje za prihod kartuzijanskega meniškega reda, ki narekuje odmaknjenost in samoto. Vrhunec delovanja je kartuzija doživela v prvi polovici 14. stoletja. Zaradi večkratnih požarov in potresa leta 1670 je samostan doživel veliko predelav. Leta 1782 ga je cesar Jožef II. razpustil, leta 1826 pa ga je odkupil vpliven trgovec in tovarnar France Galle in ga spremenil v graščino. Leta 1951 so

v gradu odprli Tehniški muzej Slovenije, ki v teh prostorih domuje še danes, vendar je celotno območje nekdanjega samostana sedaj nujno potrebno prenove in statične sanacije.

Ekipa konservatorjev različnih strok na ljubljanski območni enoti ZVKDS trenutno pripravlja dopolnitve konservatorskega načrta za celovito prenovo samostanskega kompleksa, kar je zakonska zahteva za spomenike državnega pomena. Z novopridobljenimi podatki bomo lahko natančneje vrednotili posamezne razvojne faze in širše območje ter s konkretnimi usmeritvami prispevali k nujno potrebni sanaciji izjemnega kulturnega spomenika. Leta 2023 je ekipa Centra za preventivno arheologijo ZVKDS izvedla geofizikalne raziskave in izkope testnih sond. Rezultat prvih so dobro vidne sledi nekdanje parkovne ureditve in pod njo ostanki cerkve ter velikega križnega hodnika, v testnih izkopih pa so se pokazale starejše gradbene faze, različna tlakovanja, kanali in temeljenje južnega trakta na lesenih kolih. Arheološke in stavbnozgodovinske raziskave se še nadaljujejo.

Kartuzija Bistra, 1818_6_1_001 (izsek). Vir: Arhiv Slovenije.

Tabor na Žežlju nad Golekom pri Vinici

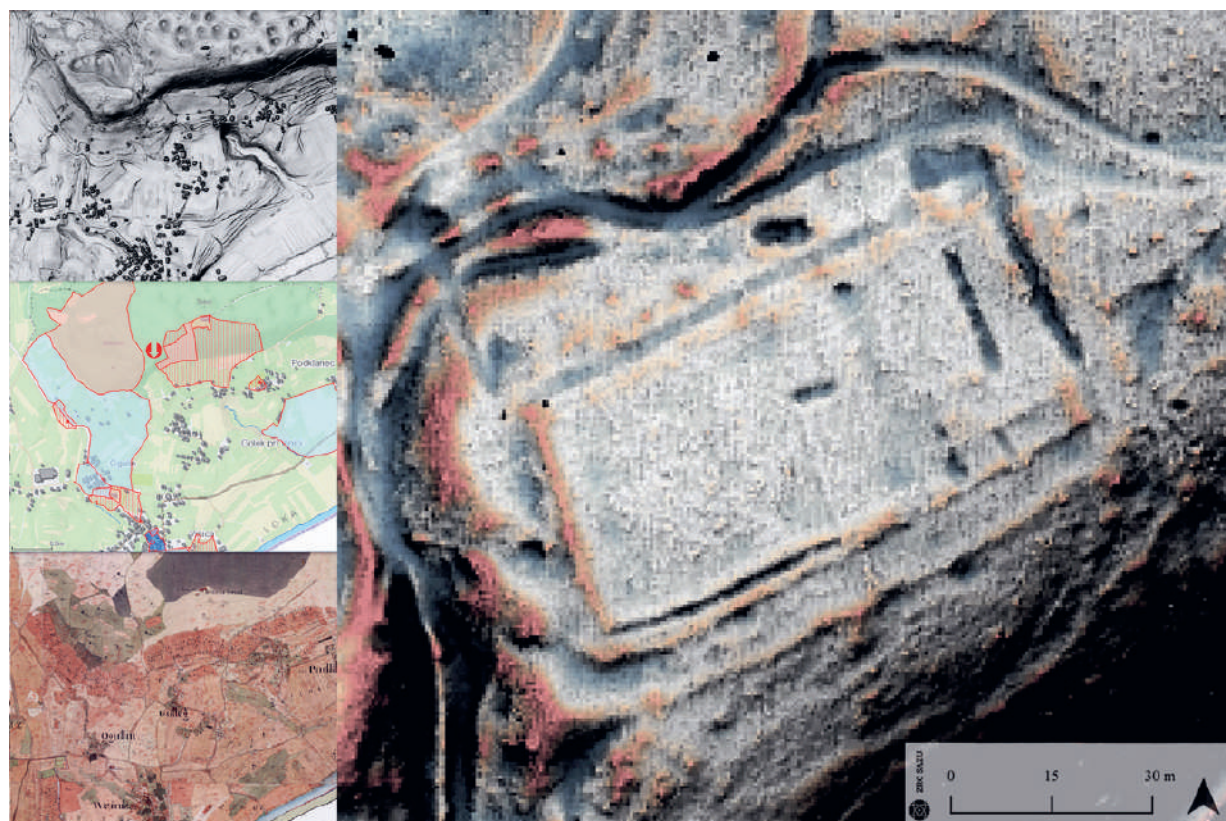
Lucija Grahek, Otmar Kovač

V okviru raziskovalnega projekta Kolapijani (L6-2627) so bile oktobra 2022 in marca 2023 izvedene prve naselbinske raziskave železnodobnega gradišča Šlemine nad Golekom pri Vinici. V drugi sezoni smo raziskovalno območje razširili še na vzhodno ležeči hrib Žeželj, kjer je bila v drugi polovici 17. stoletja zgrajena romarska Cerkev Matere božje (EŠD 2657). Postavljena je bila na mesto še starejše prednice, kjer so okoliški prebivalci zavetje in uteho iskali že v času turških vpadov.

Na manjšem sedlu zahodno od današnje cerkve je bila pri pregledu lidarskih posnetkov prepoznana pravokotna struktura v izmeri približno 80 x 30 m. Da bi ugotovili arheološki potencial strukture z obodnimi jarki, smo marca 2023 opravili sistematični detektorski pregled z ročnim testnim izkopom. Predlagano metodologijo je pripravila konservatorka Tina Britovšek iz ZVKDS OE Novo mesto, ki je dela tudi nadzorovala.

Raziskovano območje je bilo podrobneje topografsko pregledano že spomladi 2022. V severovzhodnem vogalu pravokotne strukture so bili najdeni ostanki kamnitega temelja manjše lesene stavbe – hiše, ki je tu stala še v začetku 20. stoletja. Lastnik zemljišča nam je namreč poročal, da je bil tu vse do sredine 20. stoletja manjši vinograd, kar je razvidno tudi iz franciscejskega katastra. Drugi historični podatki (še) niso znani.

Ker smo leta 2022 v vzhodnem delu strukture našli tudi kalotast železen žebliček, smo ob pričetku podrobnejših terenskih raziskav domnevali, da gre morebiti za ostaline začasnega vojaškega tabora iz rimskega obdobja. S sistematičnim detektorskim pregledom celotnega območja nam domneve ni uspelo nedvoumno ne potrditi ne ovreči. Da bi pridobili stratigrafske podatke, smo v jugozahodnem delu domnevnega tabora izkopalni še testno sondo v izmeri 6 x 1,5 m, s katero smo presekali na lidarskem posnetku do 3 m širok

Karta domnevnega tabora (obdelava: L. Škerjanec, L. Grahek).

Jarek V profilu sonde (foto: O. Kovač).

jarek. Na dnu jarka smo odkrili ozek pas bolj peščene zapolnitve, ki je vsebovala tudi več manjših apnenčastih kamnov. Ob zahodnem preseku je bila dokumentirana še jama nepravilne oblike, morebiti jama za kol lesene palisade. Najdb, z izjemo neopredeljivega odlomka ostenja keramične posode iz rimskega ali mlajšega obdobja, ni bilo.

Namembnost in datacija pravokotne strukture ostajata nejasni. Morebiti je še bolj kot rimskodobna verjetna datacija v čas turških vpadov. Dva najhujša napada na Vinico sta znana iz let 1469 in 1471;

domnevni tabor na Žežlju pa lahko vsaj deloma primerjamo tudi z arheološko raziskanim protiturškim taborom Gradišče na Goleku pri Dragatušu. Obstoj morebitnega tabora na Žežlju z raziskavami, ki smo jih opravili s člani terenske ekipe Arheoterre, ni bil zadostno raziskan in potrjen. Predlagamo, da se območje, ki zaenkrat ni vpisano v register kulturne dediščine, ustrezno zaščiti, raziskave pa naj se nadaljujejo tudi z zbiranjem vseh najdb in različnih, predvsem historičnih podatkov.

Izkopavanja na Glavnem trgu v Vipavi

Gregor Gruden

Na Glavnem trgu v Vipavi so med 13. 2. 2023 in 18. 4. 2024 potekale predhodne arheološke raziskave, ki jih je izvedla arheološka ekipa podjetja Avgusta, d. o. o. Razlog za raziskavo je bila načrtovana celovita prenova trga, ki leži na območju historičnega trškega jedra Vipave (EID 1-00817), ter parka pred graščino rodbine Lanthieri (EID 1-07885). Arheološko raziskavo je vodil Gregor Gruden, konservatorski nadzor pa sta opravljali konservatorki ZVKDS Patricija Bratina in Danijela Brišnik.

Na celotnem območju trga so bili po pričakovanjih odkriti ostanki Lanthierijeve grajske konjušnice, ki naj bi bila po zgodovinskih podatkih zgrajena okoli leta 1660. Lanthierijeva konjušnica je bila dolga 127 m v smeri sever–jug, zahodni krak je bil dolg 109 m, osrednji del pa je zajemalo s prodniki tlakovano dvorišče. Od konjušnice so se ohranili več kot pol metra široki temelji, ponekod pa tudi tlakovanja prostorov iz prodnikov, skrilastih plošč ali opek. Pri konjušnici je bilo mogoče zaslediti več faz gradnje in prezidav, zadnja je z začetka 20. stoletja, ko je objekt uporabljala vojska. Konjušnica je bila porušena v obdobju

med svetovnima vojnoma, na njenem mestu pa je bil urejen današnji trg.

Pod konjušnico so bili mestoma odkriti močno poškodovani ostanki zidanih in lesenih stavb iz prehoda poznega srednjega veka v novi vek ter sledovi poselitve iz rimskega obdobja. Iz rimskih časov so se ponekod ohranili jarki, hodne površine in jame, na severnem delu trga pa je bil odkrit močno poškodovan žgan grob. Grob je bil prepoznan po pridatkih, ki so vključevali amforo, stekleno skledo, oljenko, sigilatno posodo, vrč, posodo keramike tankih sten ter bronast novc – as cesarja Avgusta iz leta 16 pr. Kr. Najstarejše najdbe so bile 8 kosov prazgodovinske lončenine ter odlomek certoške fibule, vse najdene v sekundarni legi.

Temelji konjušnice in tlakovanje njenega dvorišča so bili po končani arheološki raziskavi zaščiteni z geotekstilom in zasuti s cementno stabilizacijo, tako da bodo sledovi vipavske zgodovine delno še naprej ohranjeni pod novim tlakovanjem prenovljenega Glavnega trga.

Odkriti temelji in tlakovanja Lanthierijeve konjušnice, pogled proti zahodu (foto: L. Rozman, 2023).

Ostanki rimskega groba (v ospredju) na severnem delu trga, pogled proti jugozahodu (foto: G. Gruden, 2023).

Arheološke raziskave na gradu Turjak v letu 2023 (2. in 3. faza)

Eva Zorc, Tomaž Jerina, Monika Arh, Gašper Rutar

Pri celostni obnovi gradu Turjak je CPA ZVKDS I. 2023 nadaljeval raziskave stratigrafske situacije za nadaljnjo pripravo projekta in ocene stopnj ohranjenosti predvojnih parkovnih in drugih elementov. Raziskave so vključevale geofizikalne meritve in izkop testnih sond ter strojnih testnih jarkov.

Georadarske raziskave so bile izvedene na notranjem dvorišču, platoju pred grajskim vhodom, nižjem jugozahodnem platoju pri nekdanjem gospodarskem objektu, vzhodnem platoju pred bastijo in pod grajsko lipo, da bi ugotovili koreninsko strukturo drevesa. Našli smo škarpo ob jarku in temelje nekdanjega grajskega objekta na jugozahodnem platoju pod gradom. Strojni testni jarki (TJ) so bili izvedeni na treh lokacijah. Tik ob grajskem vhodu je bil v TJ 3 potrjen ostanek zidanega vhodnega mostovža, ki je premoščal grajski jarek. Pravokotno na zahodno stranico gradu je bil v TJ 4 potrjen nekdanji v skalo vklesan grajski jarek. Ob razširitvi izkopa proti jugu smo na njegovi zahodni stranici odkrili ostanke kamnite

škarpe, ki je zamejevala jarek. Na južni strani gradu je bil izkopan TJ 5, kjer sta bili vidni horizontalni izravnavi, ki najverjetneje predstavljata nivo srednje in spodnje sprehajalne poti nekdanjega parka.

Testna sonda (TS1) je bila izvedena pri betonskem ribniku na pomolu severozahodno od gradu, kjer je bila na južni strani potrjena dovodna kovinska cev za vodo. Zahodno od severozahodnega stolpa smo izkopal TS 2, da bi locirali nekdanje parkovne stopnice, a jih nismo našli, saj so bile verjetno v celoti odstranjene pri gradnji dostopne ceste in kolovoza pod njo. Pod jugozahodnim stolpom smo v TS 3 skušali najti domnevni vodni zbiralnik, a je bila tudi ta sonda negativna. V zahodnem pritličnem prostoru romanskega palacija je bila v TS 4 ugotovljena globina temelja predelne romanske stene, ki jo glede na najdbe lončenine z okrasom valovnice datiramo v visoki srednji vek (11. do 13. stoletje), kar v ta čas umešča najstarejši del gradu. V pritličju romanskega palacija je bilo v TS 5 ugotovljenih več zidanih struktur,

Situacija v TJ 3 z označenimi ostanki grajskega mostovža (foto: T. Jerina).

povezanih s predvojno pralno dejavnostjo. Pri današnjem južnem vhodu v romanski palacij je bil v TS 6 najden globok vkop, povezan z odtokom in vodovodno cevjo. V nekdanji kuhinji ob vzhodni stranici romanskega palacija je TS 7 pokazala zidan temelj neznane strukture.

Oktobra in novembra 2023 je bila izvedena 3. faza raziskav. Izkopavanja v prostoru P-P3 so razkrila več zidanih struktur in nasutij. Tik pod današnjo hodno površino smo odkrili zidano strukturo velikosti približno 3,7 x 3,4 m. Na severnem robu prostora smo odkrili novoveški podporni zid za oboke s temeljem, na zahodnem robu pa temelj romanskega palacija, ki je bil v višino ohranjen približno 2 m, na višini današnje hodne površine je bil na njem zgrajen močno predelan novoveški zid.

Raziskave smo razširili v sosednja prostora P-P2 in P-P4, kjer smo odkrili še vzhodno stranico strukture ter temelj vzhodne stene prizidka palacija iz 16. stoletja, ob severni steni prostora pa nadaljevanje podpornega zidu za oboke. V prostoru P-P4 smo pod lokom, ki ločuje oba prostora, odkrili ohranjen temelj severne stene prizidka. Severno od temelja sta ležali delno raziskani sodobni nasutji, ki sta bili opredeljeni kot posledica prenov kuhinje v tridesetih letih 20. stoletja.

Uporabo in preoblikovanje prostora smo razdelili v pet faz. V fazo I, pred letom 1200, sodi romanski temelj vzhodne stene palacija. V fazo II sodijo vse poznosrednjeveške in zgodnjenovoveške plasti v prostoru P-P3. Skoraj vse ohranjene zidane strukture sodijo v fazo III (od druge polovice 16. stoletja do 17. stoletja): izgradnja vzhodnega prizidka palacija, zidovi za podporo obokov in izgradnja kvadratne strukture. Slednja trenutno še ni natančneje opredeljena, glede na primerjave in časovno obdobje pa gre verjetno za večjo samostojno kuhinjsko napo. Fazo IV predstavlja celovita prenova pritličja vzhodnega dela palacija v 19. stoletju zaradi na novo zasnovane kuhinje, v fazi V sledijo komunalna ureditev kuhinje v tridesetih letih 20. stoletja, povojna obnova gradu v šestdesetih in sedemdesetih letih 20. stoletja ter današnje hodne površine. Na južnem predgradju je bila strojno odstranjena debela plast ruševin, gradbenih nasutij ter ostankov vojaških spopadov med drugo svetovno vojno in povojne obnove gradu. S tem je bil odkrit nivo nekdanjih teras s sprehajalnimi potmi, ki so tvorile parkovno ureditev.

Večina odkritega gradiva je lončenina, ki z izjemo redkih odlomkov visokosrednjeveške lončenine sodi

Prostor P-P3 po zaključku raziskav (foto: E. Zorc).

v poznosrednjeveško obdobje. Med najdbami lahko izpostavimo veliko količino živalskih kosti, puščično in samostrelno ost ter več odlomkov steklenih čaš ježevk. Redko novoveško in novodobno gradivo leži v mlajših, premešanih kontekstih. V sklopu raziskav smo naredili tudi 3D zajem okolice gradu, severne in južne fasade severnega palacija, dvoriščne in zunanje fasade bastije ter raziskanih prostorov v pritličju severnega palacija.

Arheološka izkopavanja na Kamniti ulici 8 v Kopru

Matjaž Jenko, Rok Klasinc

V okviru rekonstrukcije in nadzida-ve hiše na Kamniti ulici 8 v Kopru so bila med 20. 2. in 7. 3. 2023 izvedena arheološka izkopavanja. Pomembnost tokratnih raziskav je predvsem v odkritju najstarejših antropogenih posegov na tem delu nekdanjega otoka, ki so povezani z naselitvijo in izsuševanjem tal. Na podlagi radiokarbonskih analiz najstarejše sledove postavljamo v 11. in začetek 12. stoletja. Najstarejši antropogeni elementi na najdišču sledijo morfologiji prostora, ki je bil, kot domnevamo, prvotno naravno reliefno razčlenjen. Namen teh prvih aktivnosti je moral biti pridobivanje novega prostora in njegovo zavarovanje pred morjem. Pomembno vlogo pri tem je verjetno imel domnevno naravni kanal, ki je bil utrjen oziroma zamejen z masivnimi temelji. Glede na izvedene raziskave se zdi, da usmerjenost prvotne parcelacije sledi reliefu in poteku komunikacije, ki jo danes poznamo kot Kamnita ulica.

V sondi je viden temelj najstarejše gradbene faze in zahodno od njega nasutje utrditve dvorišča, pogled proti severozahodu; foto: M. Jenko.

Na tlorisnem posnetku najdišča so vidni večfazni temelji objekta, pogled proti jugozahodu; foto: M. Jenko.

Poznejša gradbena faza je posegla oziroma podaljšala notranje dvoriščne prostore raziskovane hiše ter morda sodi v del večjih predelav in novih gradenj. V tej fazi pride do dokončne ukinitve omenjenega naravnega »kanala«, na celotnem dvorišču pa sta bila izvedena nova utrditev in tlakovanje. Istočasno z novim tlakovanjem je bil postavljen vodnjak oziroma cisterna. Prostor notranjega dvorišča se začne postopoma zapirati, kar je tudi tendenca preureditev objekta v poznejših stoletjih, vse do današnjih dni. Značilnost preureditve so tako nove dimenzije notranjosti objekta in njegovo podaljšanje v prostor dvorišča. Slednje je čez čas v celoti pozidano, pri čemer so obnove in pregraditve objekta posegle v obstoječe hodne površine, kar rezultira v izjemno slabi ohranjenosti relevantnih arheoloških depozitov. Drobne najdbe so tako vezane predvsem na kontekste nasutij in izravnjav.

Arheološka izkopavanja na črnomaljskem gradu

Matjaž Jenko, Rok Klasinc

Zaradi predvidene prenove dela črnomaljskega gradu, ureditve pritličja in kleti, so bila julija 2023 izvedena arheološka izkopavanja, ki so poleg potrditve določenih starejših domnev prinesla nova spoznanja. Na zahodnem delu raziskanega območja smo našli starejšezelznodobno hodno površino, v katero so bile vkopane številne jame za kole, ki so domnevno nosile enostavne lesene objekte. Odkrite ognjiščne jame in sediment z večjo vsebnostjo oglja, ki je prekrival hodno površino, nakazujejo na uporabo območja kot obrtniškega predela bližnje naselbine. Za obdobje med prazgodovino in pozno antiko nam ni uspelo prepoznati plasti, ki bi predstavljale intenzivno rabo tega prostora. Sklepati je mogoče o hiatu v poselitvi, pri čemer ne gre prezreti vpliva intenzivne gradbene dinamike (poznega) srednjega veka, ki je izbrisala predhodne ostanke. Poznoantične ostaline so bile tako omejene na premešane plasti kolvijev in nasutij.

Omembe vredna je tudi odsotnost arheološkega gradiva zgodnjega in visokega srednjega veka, tako v pričujoči kot v preteklih raziskavah. Prvi dogodek, ki je močno posegel v starejše arheološke plasti, je gradnja obzidja okrog grajskega dvorišča, ki ga obstoječe študije postavljajo v 14. stoletje. Za potrebe gradnje so bili na delu območja odstranjeni vsi starejši depoziti, po koncu gradnje ali celo med njo pa je bila na

njihovo mesto odložena debela plast izravnave, ki smo jo prepoznali tudi v predhodnih raziskavah.

Druga velika prenova je sledila na prehodu iz poznega srednjega veka v zgodnji novi vek. Del te prenove je bila nedvomno gradnja novoodkritega okroglega stolpa v jugovzhodnem vogalu grajskega dvorišča, ki izpričuje nadaljevanje utrjevanja gradu. Zunaj obzidja smo prepoznali utrjene kamnite površine enostavnih objektov, ki so se naslanjali na obzidje in stolp ter posledično morda sodijo v čas prenove ali v poznejše obdobje zmanjšanja vojaškega pomena gradu.

Zaključek večjega arhitekturnega razvoja gradu pomeni izgradnja južnega trakta. Na mestu enostavnih objektov in okroglega stolpa na južnem in jugovzhodnem delu grajskega kompleksa je bil zgrajen podolgovat prostor oziroma objekt, ki se je na zahodu naslanjal na starejši pravokoten stolp na jugozahodnem vogalu grajskega dvorišča. Prostori so bili deloma izravnani, utrjeni z večjimi kamnitimi tlaki, vezanimi z malto, in ponekod prekriti z dodatnimi glinenimi tlaki. Tako grajeni in predeljeni prostori so se v večji meri ohranili do današnjih dni.

Masiven temelj novoodkritega stolpa v jugovzhodnem vogalu črnomaljskega gradu, pogled proti jugovzhodu; foto: T. Kozamernik.

Čiščenje površin enostavnih (lesenih) objektov, pogled proti vzhodu; foto: T. Kozamernik.

Raziskave na območju vojaškega pokopališča v Šentvidu

Uroš Košir

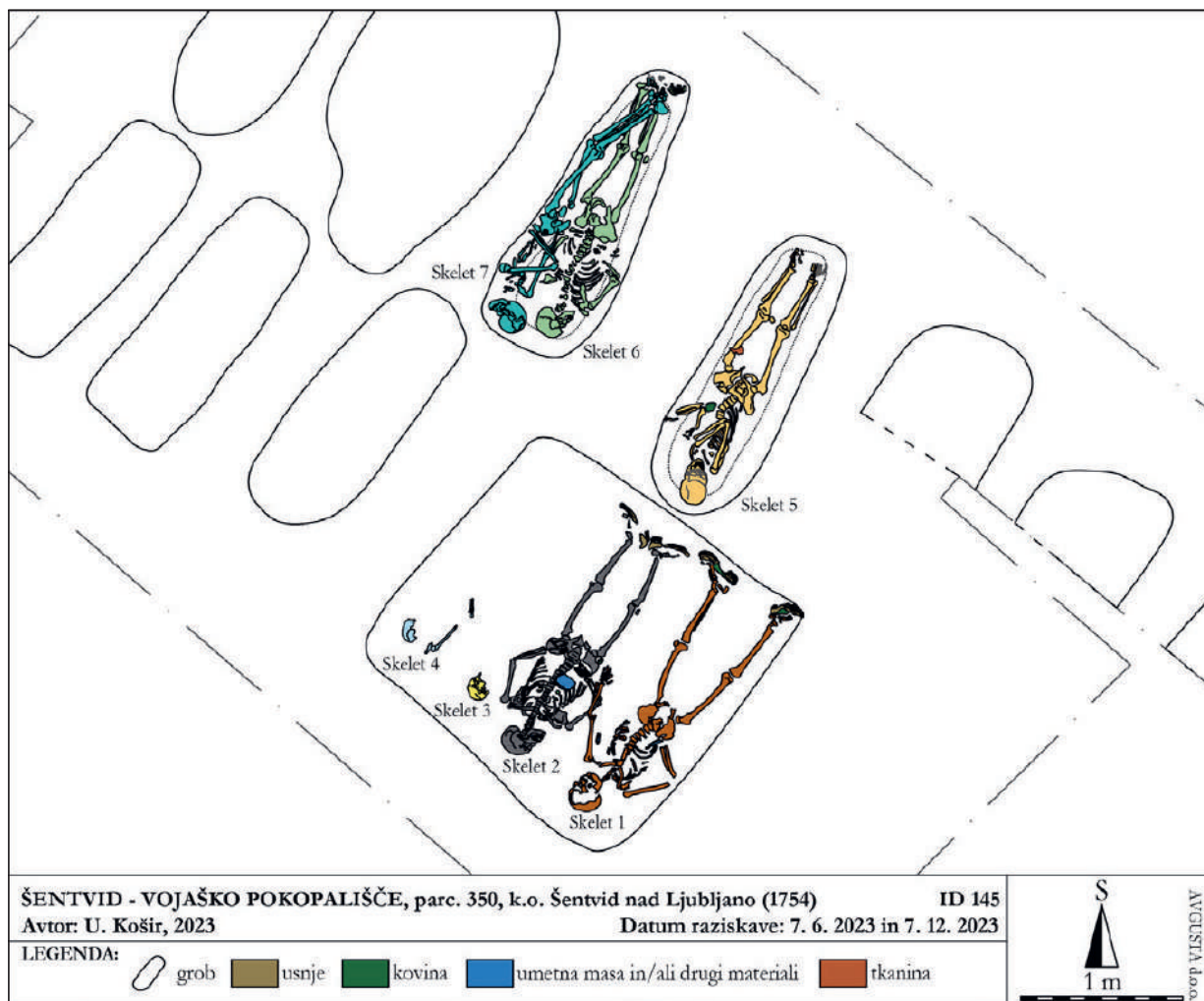
Arheološka ekipa podjetij Avgusta, d. o. o., in Luxor, Luka Rozman, s. p., je v Šentvidu 7. 6. in 7. 12. 2023 izvedla raziskavo na območju vojaškega pokopališča iz obdobja druge svetovne vojne in povojnega obdobja. Cilj raziskave je bil odkriti posmrtni ostanke Janeza Vrečka, ki je v popisu pokopov zaveden pod št. 40 za leto 1945. Iz dokumenta izvemo, da je domobranec Janez Vreček umrl in bil pokopan 5. 7. 1945, doma pa je bil iz Ljubljane. Rojen je bil 9. 2. 1924 in tako ob smrti star 21 let. Vzrok smrti naj bi bila tuberkuloza, pokopan pa je bil v grobu št. 8/II, skupaj z Vinkom Tavčarjem, ujetnikom iz Čabrač, ki pa je umrl en dan prej. Slednji je bil rojen 1. 7. 1918 in je bil star 27 let. S prvo raziskavo so bili odkriti štiri grobovi in posmrtni ostanke šestih oseb. Glede na lego skeletov št. 1 in 2, ki sta bila pokopana na višjem nivoju kot domnevni nemški vojaki, smo predvidevali, da skeleta pripadajo Janezu Vrečku in Vinku Tavčarju. Odkriti okostji sta pripadali moškima, starima več kot 23 let ter visokima ok. 165 cm in 175 cm. Glede na rezultate

Sorodniki Vinka Tavčarja in Janeza Vrečka ob raziskavah v Šentvidu. V rokah držijo fotografiji obeh odkritih sorodnikov (foto: U. Košir, 2023).

antropološke analize je bilo jasno, da nobeno okostje ni ustrezalo Janezu Vrečku, ki je bil po podatkih svojcev in na podlagi ohranjenih dokumentov star 21 let in visok 188 cm, zato je bila z vidika iskanja obravnavanih oseb raziskava neuspešna. Po drugi strani pa je prispevala k identifikaciji vojaka nemške vojske Kurta Jaeschkyja, ki je bil glede na arhivske vire pokopan v grobu z oznako 6–9.

Po dodatnih analizah arhivskih virov in primerjanju z rezultati arheoloških raziskav je bila 7. 12. 2023 izvedena nova raziskava. Tokrat je bilo odkritih 10 grobov, med katerimi je izkop posegel v grobne jame le v treh primerih, preostali grobovi pa niso bili poglobljeni do nivoja skeletov. Med temi tremi sta bila ekshumirana grobova št. 5 in 6, v katerih so bili odkriti posmrtni ostanke treh mlajših moških. Glede na ohranjene arhivske vire in pridobljene arheološke podatke ter na podlagi antropološke analize posmrtnih ostankov je bilo po raziskavi mogoče zaključiti, da vsi podatki kažejo na veliko verjetnost, da je skelet št. 7 pripadal pokojnemu Janezu Vrečku. Zaradi tega so bile opravljene analize DNK, ki so bile pri obeh skeletih iz dvojnega groba (grob št. 6) pozitivne. Arheološke raziskave so tako pripomogle k pozitivni identifikaciji Janeza Vrečka in Vinka Tavčarja, ki so ju sorodniki nato lahko pokopali v družinske grobove, s tem pa se je zaključila njihova dolgoletna želja po odkritju posmrtnih ostankov svojih družinskih članov, ki jih danes živeči sorodniki niso nikdar poznali, kljub temu pa niso bili pozabljeni.

Risba odkritih posmrtnih ostankov na vojaškem pokopališču v Šentvidu (avtor: U. Košir, 2023).

Osor onkraj mita

Martina Blečić Kavur, Boris Kavur, Nives Doneus, Martin Fera

Mednarodni raziskovalni projekt *Osor onkraj mita* (N6-029) se posveča vlogi mesta Osor na jadranskih pomorskih poteh v železni dobi in v času rimske prevlade. Vzpon mesta je najverjetneje posledica njegove lahke dostopnosti oziroma pomorske komunikativnosti na stičišču severnojadranskih otokov Cres in Lošinj. Vendar pa o morfologiji obale v preteklosti oziroma plovnosti okoli mesta ni znanih skoraj nobenih podrobnosti. Stoletje arheološkega zanimanja za Osor je prineslo številne interpretacije, ki so si danes pogosto nasprotujoče.

Različne teme opozarjajo na neskladje med zgodovino, ki jo pripovedujejo arheološke najdbe, in zgodovino, ki jo kaže današnja pokrajina. Cilj projekta je izdelati najsodobnejšo prostorsko študijo razvoja okolice tega otoškega mesta ter podati njegovo interpretacijo v kontekstu kulturnih razmer severnega Jadrana. Z interdisciplinarnim pristopom bomo poskušali razrešiti obstoječa protislovja in po potrebi revidirati kulturno zgodovino mesta.

Natančna analiza in interpretacija obstoječe materialne kulture iz različnih, tudi sodobno raziskanih kontekstov (naselbina, grobovi, podvodne najdbe) neposredno in intenzivno obravnava izjemen obseg kulturnih stikov in trgovine, vendar njihovo ozadje razkriva številne zapletene družbene in gospodarske prakse tistega časa. Zato bodo študije materialne kulture v *interdisciplinarnem pristopu združene z geoarheološkimi, geofizikalnimi in podvodnimi raziskavami, tako da bodo* omogočile nove interpretacije razvoja kulturnega centra. Raziskave niso omejene le na pomen Osorja v matriki pomorskih poti na dolge razdalje, temveč vključujejo predvsem teme, kot so prostorski razvoj mesta, raba naselja zunaj mestnega obzidja in obrobne zemljišča ter krajinski kontekst nekdanje obale.

Osor na stiku Cresa in Lošinja.

Začetek raziskav kamnite gomile Baljci 1 pri Bileći, BiH

Lucija Grahek, Luka Škerjanec, Saša Čaval

Na severozahodni strani nekropole s stečki Grebnice–Bunčići v občini Bileća, ki je uvrščena na seznam kulturne dediščine UNESCO, sta deloma ohranjeni dve kamniti gomili. Obe sta močno sploščeni in brez ohranjenih srednjeveških kamnitih spomenikov – stečkov, na vrhu pa imata novodobni strukturi iz zloženih kamnov. V okviru raziskovalnega projekta Dežela stečkov (J6-3145) smo poleti 2023 pričeli raziskave manjše gomile, imenovane Baljci (gomila 1, sl. 1).

Gomila s premerom 20 m je bila brez vrhnje novodobne strukture in je bila ohranjena le 1,20 m v višino. Njen obod je poraščen z nizkim grmičevjem in posameznimi manjšimi hrasti. Na površini, zlasti na vzhodnem delu, je videti več poškodb gomile. Gre za dele, od koder so po pričevanju okoliških prebivalcev odnašali kamenje za različne namene.

Med uničenim delom gomile in novodobno strukturo smo zamejili območje 2 m širokega testnega jarka v smeri od severa proti jugu z majhnim odklonom proti vzhodu, ki smo ga poimenovali sonda 1. Z njenim izkopom smo nameravali narediti presek skozi celotno gomilo približno v njenem središču. Izkop smo opravili do vrha kamnite geološke osnove. Nad njo je bila v južnem delu sonde dokumentirana tanka, do 10 cm debela zemljena plast rdečkasto-rjave barve, ki je najverjetneje nastala s preperevanjem vrhnjega dela kamnite geološke podlage in akumulacijo med kamni (predvsem eolsko) erodirane prsti. Nad njo je bilo kamnito nasutje gomile iz različno velikih neobdelanih apnenčastih kamnov in grušča, v katerem smo odkrili dva grobova (sl. 2).

Grob 1 je bil vkopan v centralnem delu gomile.

Območje raziskav.

Kamnito nasutje gomile je bilo ob pokopu odstranjeno vsaj do globine 0,5 m. Bržkone iz odstranjenih večjih kamnov je bila v suhozidni tehniki v smeri severozahod–jugovzhod zgrajena grobna kamra v izmeri 1,85 x 0,80 m, ki je bila po pokopu pokrita z do 0,80 x 0,45 m velikimi in do 0,20 m debelimi kamnitimi ploščami. Znotraj kamre so ležali deloma poškodovani in najverjetneje z aktivnostmi različnih živali, predvsem malih sesalcev (glodavcev), premešani skeletni ostanki pokojnika. Na podlagi najdb – srebrnega (beneškega) novca in dveh majhnih obročastih steklenih črnih jagod, ki so bile najdene pri spiranju prašnatega sedimenta z dna grobne jame – grob preliminarno datiramo v 14. ali 15. stoletje, torej v čas, ko so na bližnji nekropoli Grebnice–Bunčiči pokojnikom postavljali raznolike stečke.

Ob zahodnem preseku južnega dela sonde 1 smo nleteli na posamezne drobce kosti in drugih (grobnih) najdb, zato smo tu nekoliko razširili izkop in našli skromne ostanke skeletnega groba 2. V njem so bili najdeni železni sulična ost in konica, bronast obroček in fragmenti bronaste dvojne igle tipa kot IVa po Vasiću (2003); v bližini pa še bronasti igla in fibula, na podlagi katerih grob preliminarno datiramo v 4. stoletje pr. n. št.

Dokumentirane faze izkopa sonde 1 z odkritima grobovoma.

Geofizikalne raziskave v Schaltenrainu v letu 2023

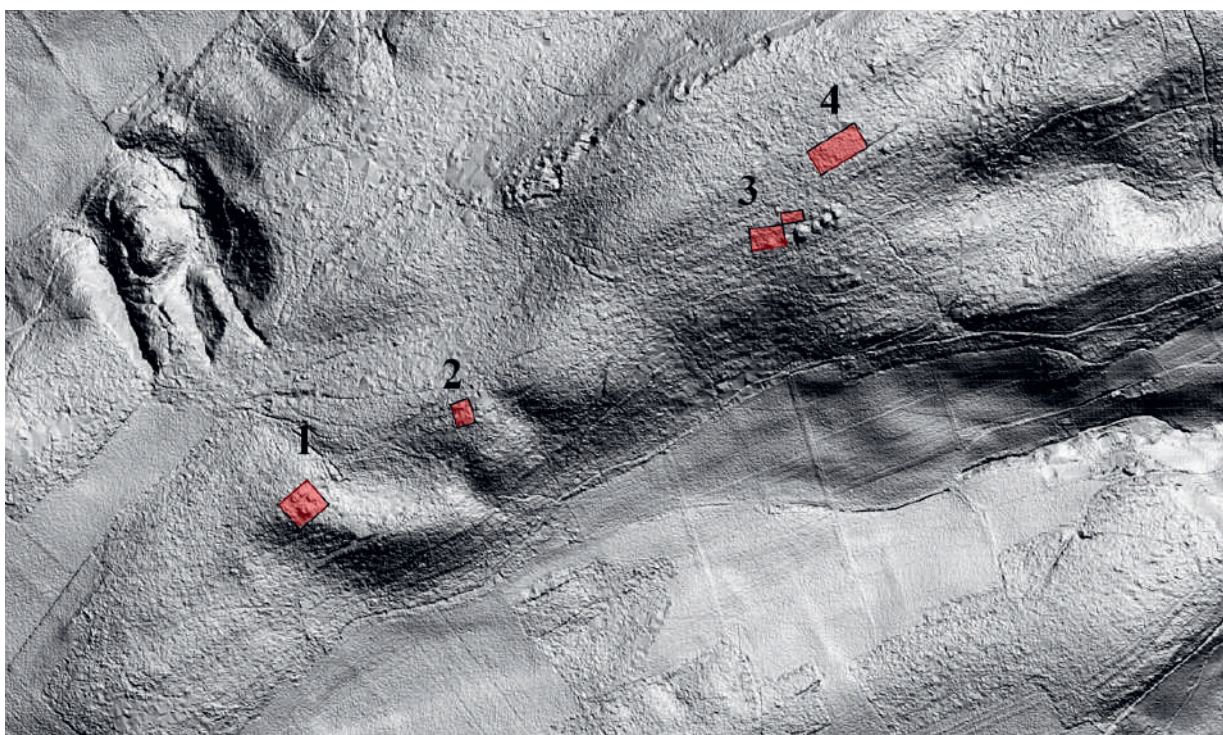
Igor Medarić, Timo Geitlinger, Jonas Blum, Céline Anika Griessen, Philippe Della Casa

Decembra 2023 je bila v okviru arheološkega projekta ArchSeeland izvedena začetna faza obsežne geofizikalne raziskave na gozdnatem grebenu Schaltenrain, ob jezeru Biel v okrožju Seeland v kantonu Bern v Švici. Projekt pod vodstvom prof. Philippa della Casa z Inštituta za prazgodovinsko arheologijo Univerze v Zürichu je interdisciplinarna arheološka pobuda, ki se osredotoča na raziskovanje krajinske in naselbinske arheologije iz obdobja 1500–400 pr. n. št. na območju Seeland med Juro in alpskim lokom.

Pri geofizikalni raziskavi, ki se izvaja v sodelovanju z Oddelkom za arheologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, so bile uporabljene različne metode, usmerjene na izbrana ključna območja v gozdni pokrajini, pri čemer smo se osredotočili na posamezne potencialne arheološke strukture, odkrite s predhodnimi arheološkimi raziskavami, historično analizo ali analizo lidarskih podatkov. V tej začetni fazi je šlo predvsem za gomile, nasipe, potencialne komunikacijske poti in morebitne ostanke naselij. Namen

geofizikalnih raziskav in vrednotenja uporabnosti posameznih metod je bil zbrati dodatne podatke za rekonstrukcijo prazgodovinske pokrajine. Izvedli smo meritve z magnetometrom (cezijev magnetometer G-858) in z metodo geoelektričnega kartiranja (Geoscan RM-15). S terenskim instrumentom Kappameter KM-7 (SatisGeo) smo poleg kartiranja v mreži izvajali vzorčna merjenja na površju tal, na izdankih geološke podlage, v profilih ter različnih naravnih materialih.

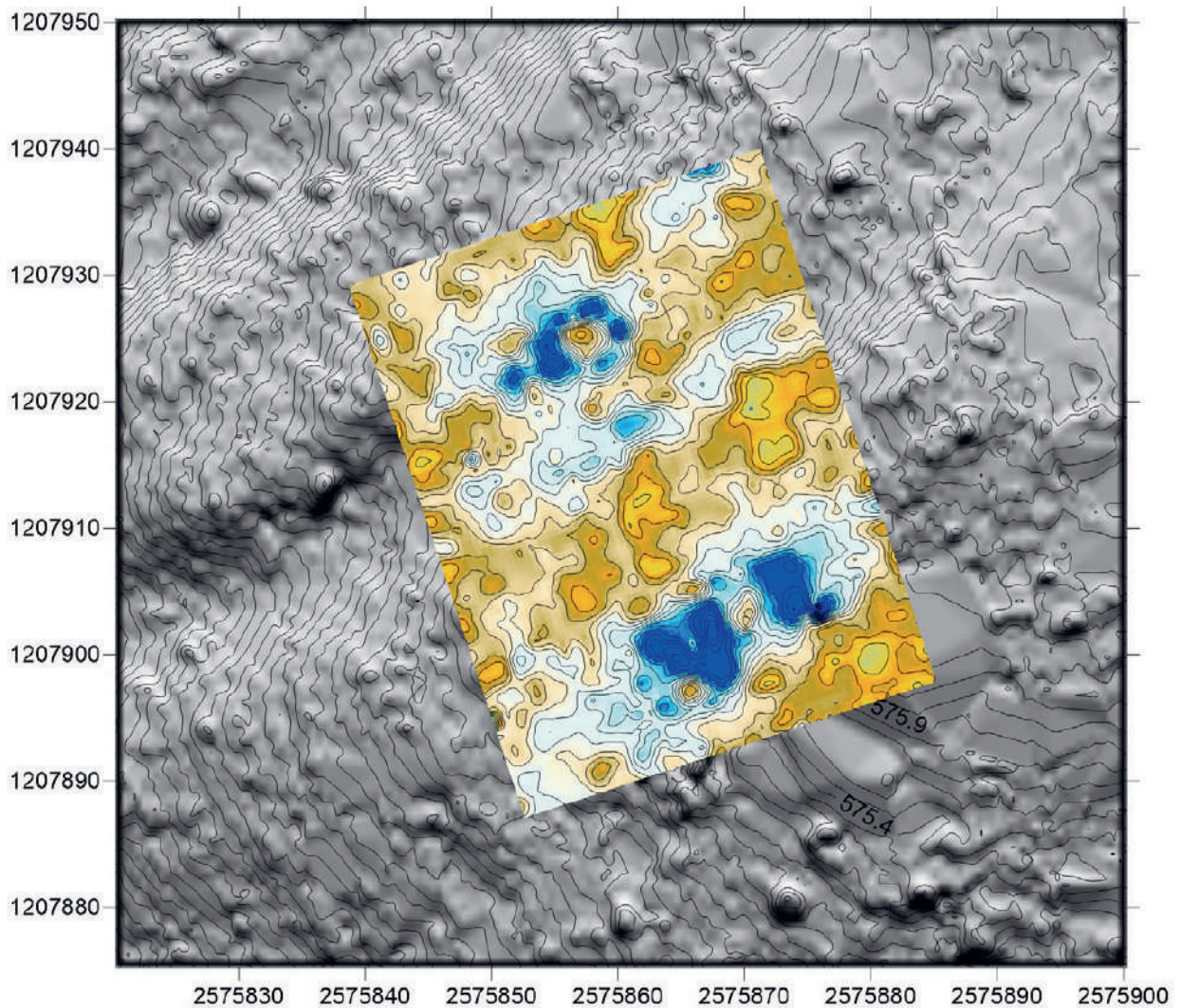
Meritve kažejo na zelo homogeno in nizko magnetno susceptibilnost tal, kar so skorajda idealni pogoji za magnetno detekcijo arheoloških struktur. Izpovedne rezultate, zlasti pri kartiranju nizkih gomil, smo dobili tudi z metodo geoelektričnega kartiranja. Arheološko zanimive anomalije so bile ugotovljene predvsem na območjih skupin gomil in v njihovi neposredni bližini. Tu smo jasno razmejili območja žganih ostankov, posameznih artefaktov in ostankov kamnitih struktur v gomilah. Poleg tega smo prepoznali posamezne železne

Schaltenrain. Območja geofizikalnih raziskav.

predmete, ki so lahko grobni pridatki. Ugotovljene anomalije bomo letos preverili z vrtinami in testnim sondiranjem. Ta postopek potrjevanja geofizikalnih

raziskav bo ključen za boljše razumevanje različnih arheoloških značilnosti in za oceno potenciala različnih geofizikalnih metod na raziskanih strukturah.

Schaltenrain. Rezultati geoelektričnega kartiranja.

Arheološke raziskave v Milavičih – Crkvini v BiH v letu 2023

Luka Škerjanec, Agni Prijatelj, Saša Čaval

Dabarsko polje v vzhodni Hercegovini je v ospredju naših raziskovalnih dejavnosti že od leta 2018. V okviru raziskovalnih projektov Dežela stečkov (J6-3145) in PATEN (N6-0284) je poletje 2023 potekala že tretja sezona arheoloških izkopavanj in geomorfološkega vzorčenja na Milavičih - Crkvini. Geofizikalne meritve in sondiranja iz leta 2019 so potrdila prisotnost zidanih struktur, ki smo jih na podlagi ledinskega imena lokacije interpretirali kot ostaline srednjeveškega sakralnega objekta.

Območje raziskav (A2000) je obsegalo 11x 12m veliko izkopno polje. Osrednji del tega območja je bil deloma raziskan že v letih 2019 in 2022. Leta 2023 smo izkopno polje razširili v vse smeri v upanju, da zajamemo čim večji obseg odkritega objekta. Med izkopavanji smo odkrili skupno 38 skeletnih

pokopov predvsem odraslih oseb, redkeje otrok, pokopanih primarno v smeri zahod–vzhod, z rokami ob telesu ali prekrizanimi na prsih. Grobovi so bili vkopani v ruševine arhitekturnega objekta in položeni na tlake ob in na ostalinah zidov. Vsi odkriti grobovi sodijo v srednjeveški čas, med 10. in 15. stoletje. Datacije izhajajo iz redkih najdb nakita, novcev, keramičnih in steklenih najdb v grobovih ter radio-karbonskih datacij skeletov.

Odkriti arhitekturni elementi so ostaline večfazne sakralne stavbe z estrihom tlakovano hodno površino, ometanimi stenami z ostanki fresk in krstilnim bazenom (baptisterijem) v obliki križa. Obseg in velikost stavbe še nista povsem jasna, saj se zidovi nadaljujejo izven izkopnega polja v vse smeri. Najdbe arhitekturnih okrasnih elementov, kot so deli

Kompozitna fotoskica odkritih arhitekturnih ostalin in grobov v Milavičih (Foto: L. Škerjanec).

stebričkov, opečna kritina in krstilni bazen, kažejo na starejši izvor tega objekta. Analize fragmentov steklenih svetil, najdenih v ruševinskih kontekstih, potrjujejo, da gre za sakralni objekt iz poznorimskega obdobja. Raziskave in analize geomorfoloških vzorcev malt in estrihov bodo zanesljivo dopolnile to domnevo. Sistematično smo vzorčili malte in omete ohranjenih zidov, talne estrihe ter hidravlično malto, uporabljeno pri gradnji baptisterija. Devetnajst vzorcev bo analiziranih z optične mikroskopije ter SEM-EDX, XRF in XRD analizami, s katerimi želimo identificirati različne agregate in veziva ter natančneje opredeliti tehnologijo gradnje.

Odkritje ostalin sakralnega kompleksa omogoča edinstven vpogled v poznorimsko poselitev Dabarskega polja in Hercegovine. Medtem ko bi bila srednjeveška cerkev logičen in sočasen element s stečki, je prisotnost pedsrednjeveške cerkve na tem prostoru presenečenje, saj ne poznamo ne ustnega izročila ne historičnih virov, ki bi omenjali rimskodobno zgodnjekrščansko središče. Poleg tega raziskave odpirajo nova vprašanja o kontinuiteti poselitve v srednjeveški čas.

Pašne pokrajine panonskega obrobja v Banatu

Darja Grosman

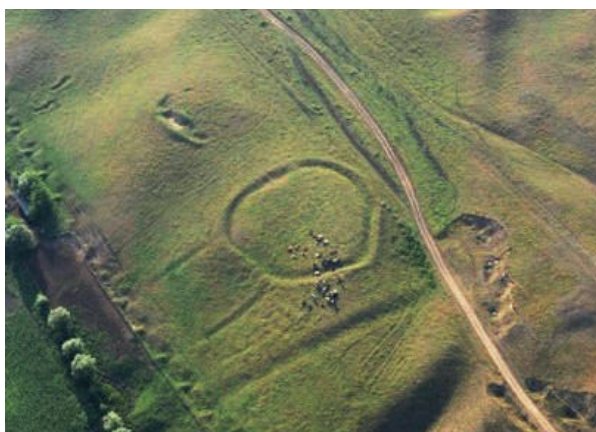
Banat geografsko obsega prostor med rekami *Tiso* na zahodu, *Donavo* na jugu in *Mureş(em)* na severu ter *zahodnim robom Karpatov* na vzhodu in je del širšega panonskega obrobja (danes v Srbiji, Romuniji in majhen del na Madžarskem). Vojvodinski Banat arheološko poznamo predvsem po nekaj zelo znanih prazgodovinskih naselbinskih in grobiščnih najdiščih, ki so jih raziskovali dolga desetletja (npr. *Vršac*, *Vatin*, *Mošorin*, *Židovar*, *Mokrin*, *Iđoš/Gradište* ...). Novejše raziskave v Banatu so odprle celo vrsto kronoloških vprašanj predvsem iz časa bronaste in železne dobe. Poskus izdelave arheološke karte Vojvodine je izpeljan le za antično obdobje, delo za ostala obdobja pa napreduje počasi in postopoma, kar močno omejuje vpogled v poznavanje arheologije v tej pokrajini.

Odprt ravninski prostor s plodnimi tlemi, prepreden z neštetimi vodnimi tokovi in s precej stabilno celinsko klimo, je v vseh obdobjih veljal kot zelo primeren za kmetijsko rabo. Živinoreja s pašo je le ena med njimi. Kje so prednosti in omejitve, da bi v kulturni krajini odkrili odnos med bivalnimi prostori in tistimi, povezanimi z živinorejo, posebej s pašo?

Kaj torej sestavlja in/ali predstavlja značilnosti takšne rabe v prostoru oziroma kako jih lahko, če sploh, prepoznamo? Njene osnovne značilnosti so: zadostna površina odprtega prostora in dobri pogoji za rast

pašnih rastlin (pašniki, travniki; vsaj dve letni košnji), odnos do krajev bivanja in drugih posebnih prostorov, oddaljenost od kraja bivanja, možnosti za shranjevanje sena, ograde in hlevi, pogoji za mobilnost živine (v našem primeru predvsem goveda, drobnice in konjev) in ljudi, podpora pri orientaciji v prostoru (predvsem ravninskem), zavetja in napajanje, odnos do drugih obdelovalnih površin, prehodnost v prostoru (križišča, višinski predeli, brodišča/reke, močvirja) in zemljiška raba skozi čas.

Čeprav na banatskih ravninah melioracija in intenzivno poljedelstvo zakrivata in ravnata zadnje arheološke površinske znake, so nedestruktivne arheološke raziskave v zadnjem desetletju pripomogle k boljšemu poznavanju prostora kot celote in tudi skozi čas.

Ograda za veliko govedo in konje pri Dupljaji v južnem Banatu (Foto: D. Grosman).

Prazgodovinska naselbina pri Dobrići, ki poleg bivalnega dela s hišami obsega del za živino.

Predstavitev usposabljanja s področja varstva arheoloških ostalin z uporabo detektorjev kovin

Judita Lux, Mihela Kajzer

V okviru Delovne skupine arheologov konservatorjev (DSAK ZVKDS) v skladu z 32. členom Zakona o varstvu kulturne dediščine ter določili Pravilnika o iskanju arheoloških ostalin in uporabi tehničnih sredstev za te namene od leta 2022 izvajamo izobraževanja iskalcev arheoloških ostalin z uporabo tehničnih pripomočkov (predvsem iskalnikov kovin). Usposabljanje poteka v organizaciji in izvedbi dr. Andreja Gasparija z Oddelka za arheologijo, FF UL, mag. Uršule Belaj iz Uprave kriminalistične policije, mag. Uroša Bavca, Mihele Kajzer in Gašperja Rutarja, vsi iz ZVKDS, pod vodstvom mag. Judite Lux prav tako iz ZVKDS. Do leta 2023 je pri organizaciji in izvedbi aktivno sodelovala tudi Polona Černe iz Inšpektorata RS za kulturo in medije, po njenem odhodu pa inšpektorat ne sodeluje več.

Pri usposabljanju, ki je bilo izvedeno v Novi Gorici, kjer je bil poudarek na iskanju arheoloških ostalin – ostankov vojnih dogodkov –, sta kot predavatelja sodelovala še Bojan Kopač iz Civilne zaščite in dr. Uroš Košir iz podjetja Avgusta, d. o. o.

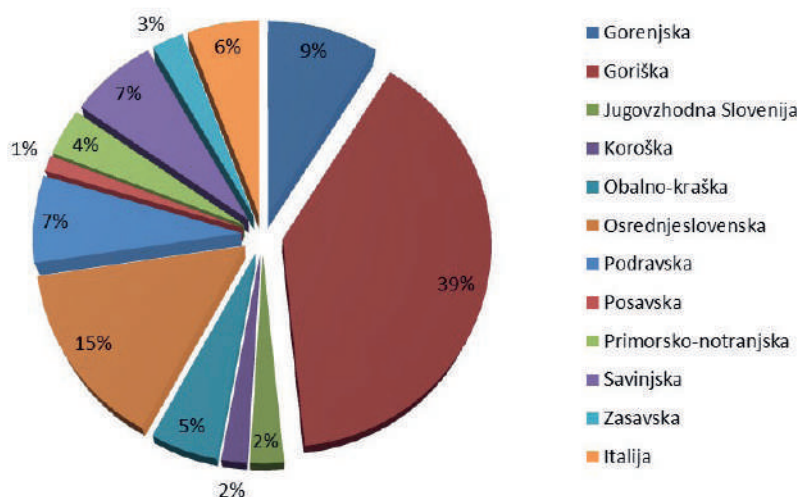
Program usposabljanja obsega ozaveščanje o pomenu dediščine in dojemanju arheoloških najdišč kot celot, predstavitev pravnega, etičnega in legalnega okvira iskanja v Sloveniji ter različnih praks v tujini, standarde dokumentiranja in poročanja o odkritjih na

terenu ter navodila za rokovanje in osnovno nego najdb. V pripravi za tisk je publikacija s prispevki vseh predavateljev, dodane so pravne podlage (izvlečki iz relevantnih zakonov/pravilnikov) in vzorci obrazcev, ki naj bi bili uporabnikom v pomoč pri pridobivanju dovoljenja ZVKDS in pripravi poročila.

Od leta 2022 je bilo izvedenih sedem usposabljanj, pet v Ljubljani in dve v Novi Gorici. Skupno se je usposabljanja do danes (maj 2024) udeležilo 159 oseb. Struktura udeležencev po statističnih regijah je predstavljena v spodnji tabeli. Uporaba iskalnikov kovin je v Sloveniji za neprofesionalno rabo mogoča, vendar kot za vsak drug konjiček tudi za tega veljajo določene omejitve in pravila. Osnovni cilj usposabljanja je uporabnikom predstaviti legalni okvir delovanja, vendar ne le omejitve uporabe iskalnika kovin, temveč tudi prostor, znotraj katerega lahko prosto delujejo.

ZVKDS sicer redno izvaja usposabljanja, vendar sam s svojimi aktivnostmi dolgoročno ne bo mogel bistveno spremeniti odnosa širše in tudi strokovne javnosti, sploh če vsi ostali akterji ne bodo prispevali svojega deleža. Zavod je že leta 2022 na ministrstvo za kulturo naslovil stališče in pobudo glede reševanja problematike povečane aktivnosti iskalcev arheoloških ostalin z iskalniki kovin. V sklopu pobude je

poudaril potrebo po določitvi protokola ravnanja in uradnih stališč vseh deležnikov in predlagal, da kot najvišji nadrejeni institut na to temo organizira delovno srečanje predstavnikov ministrstva za kulturo, inšpektorata za kulturo in medije, ZVKDS, Skupnosti slovenskih muzejev, Slovenskega arheološkega in Slovenskega muzejskega društva ter Uprave kriminalistične policije.

Udeleženci dosedanjih usposabljanj po statističnih regijah.

Promocija arheološke dediščine prek igrifikacije: družinska arheološka pustolovščina ARHEOLOV®

Vesna Merc

V okviru projekta ARHEO HERITAGE: drugo življenje arheološke dediščine, pridobljenega na javnem razpisu za izbor operacij Spodbujanje kreativnih kulturnih industrij – Center za kreativnost 2022 (JrCzK 2022), smo preučili potencial prezentiranih arheoloških najdišč za zabavno in interaktivno preživljanje prostega časa z zasnovo prototipa družinskega izletniškega vodnika. V okviru projekta je bil določen izbor vsebin, ki nagovarjajo družine, ki želijo del svojega prostega časa nameniti prav arheološki dediščini. Z igrivim in zabavnim programom smo nagovorili najmlajše in njihove starše ter s tem želeli vzpodbuditi zavedanje o pomembnosti arheoloških najdišč in promovirati poklic arheologa. Z izdelavo prototipa družinskega izletniškega vodnika po Ptuj *Poetovio – Pettau – Ptuj: Pustolovščina po našem najstarejšem mestu* smo otrokom in njihovim staršem ter ljubiteljem arheologije predstavili zanimiv arheološki mestni izlet in kakovostne izobraževalne vsebine za aktivno preživljanje prostega

časa. S tem smo dopolnili vrzel v ponudbi kulturnega in družinskega turizma.

Leta 2023 je bil projekt nadgrajen z registriranjem blagovne znamke Arheolov® in izdajo angleške verzije *Poetovio – Pettau – Ptuj. An adventure in the oldest town in Slovenia*. Prav tako leta 2023 smo izdali novo publikacijo *Piranon: Pustolovščina po sledih gospodarjev soli* in jo ponudili v širšo prodajo za sezono pomlad/poletje 2024.

Ekipa Arheolova: Tamara Rimele (ilustratorica), Bojan Albahari (jezikovni pregled) in Vlasta Merc (vodja komuniciranja).

Veduta Pirana.

Piranon v akciji na Tartinijevem trgu.

Visokogorska arheološka pohodniška pot Vogel

Marija Ogrin

Vogel je ena najboljšežnejših visokogorskih planin na območju Vzhodnih Julijskih Alp. Leži v Spodnjih Bohinjskih gorah, obsega pa območje Prvega in Zadnjega Vogla. Razprostira se od Konjskega vrha preko Vogla in Šije vse do grebena nad planino Suha. Žičnice Vogel so v projektu nove panoramske krožne kabinske žičnice Zadnji Vogel načrtovale tudi Visokogorsko pohodniško arheološko pot Vogel, ki bo v

poletni sezoni obogatila turistično ponudbo. Podjetje je izvedbo arheološke poti z vsemi vsebinami ter soglasji zaupalo zavodu ArheoAlpe, zavodu za kulturo, izobraževanje in turizem Bohinj. Pri vizualizaciji vsebin je sodelovalo podjetje Avgusta, d. o. o. Projekt je bil končan novembra 2023.

Visokogorska pohodniška arheološka pot Vogel obsega dvanajst informativnih tabel, ki prikazujejo

TRIGLAVSKI NARODNI PARK

Legenda: Vrsta vsebine

- 1 Najboljša Sova leta (The Biggest Eagle nest)
- 2 Družna hiša (The House of the Vogel)
- 3 Družna hiša - delavnice (The House of the Vogel - workshops)
- 4 Ravnina smučarskega vzdrževanja (The Skier's maintenance area)
- 5 Najboljša Sova leta (The Biggest Eagle)
- 6 Številna različna živalstva (Many different animals)
- 7 Dolga planja arheološki najdišče na Prvi Vogli (The Dolga planja archaeological site on the First Vogel)
- 8 Številna različna živalstva (Many different animals)
- 9 Varnostna pregrada (Safety barrier)
- 10 Najboljša Sova leta (The Biggest Eagle)
- 11 Najboljša Sova leta (The Biggest Eagle)
- 12 Družna hiša (The House of the Vogel)

Lažla pohodniška pot, primerna za družine / An easy, family friendly hiking trail
Čas trajanja / Duration: 2 h 30 min
Nadmorska višina / Sea level: 1410 m–1720 m
Dalžina poti / Total trail distance: 8,5 km

Visokogorska arheološka pohodniška pot Vogel

Vogel High-Altitude Archaeological Hiking Trail

Komar (Turdus torquatus) King's meerkat

Visokogorska pohodniška arheološka pot Vogel obsega dvanajst informativnih tabel, ki prikazujejo bogato alpeko rastlinstvo, divje živali, zgodovino smučišča in arheološki najdišča prvih pastirjev in rudarjev. Raziage na tablah so dopolnjene s kratkimi animiranimi filmi, na arheološkem najdišču Dolga planja pa s 3D-rekonstrukcijo preteklosti.

Vogel je ena najboljšežnejših visokogorskih planin na območju Vzhodnih Julijskih Alp, ki je bila objudena že pred 5000 leti. Leži v Spodnjih Bohinjskih gorah, obsega območje Prvega in Zadnjega Vogla. Razprostira se od Konjskega vrha preko Vogla in Šije vse do grebena nad planino Suha.

The Vogel high-altitude archaeological hiking trail includes twelve information boards giving details of the rich alpine flora and fauna, the history of the ski resort, and two archaeological sites of early herder and mining settlements on the Vogel. These boards are supplemented by short animations and, at the Dolga planja archaeological site, a digital reconstruction of the past too.

Črni solah (Helleborus nigra) Black hellebore

The Vogel is one of the most extensive alpine pastures in the eastern Julian Alps, first inhabited some 5000 years ago. Located in the Lower Bohinj mountains, it consists of Prvi Vogel and Zadnji Vogel and stretches from the peak of Konjski vrh over the Vogel and Šija mountains to the ridge above the Suha alpine pasture.

Bukva (Fagus sylvatica) Common beech

Skiing on the Vogel dates back to 1932, when ski touring on the surrounding mountains first became popular, especially on the Vogel-Komna route.

Črna kamenca v okrogli obliki
Tako so našli prvega na hiši, prvega leta 3. in 7. stoletja po št.
A fragment of a pot adorned with wavy inclines. Such pots are typical of the period between the 5th and 7th centuries AD.

Alat izdelan iz kovine
Tako so našli prvega na hiši, prvega leta 3. in 7. stoletja po št.
The early medieval finds include many fragments of various vessels.

Začetek smučanja na Voglu seže v leto 1932, ko se je razmahnilo turno smučanje po okoliških hriboh, predvsem na relaciji Vogel-Komna.

Prva arheološka najdišča, splošni plani in rekonstrukcija Vogla (archaeological sites, the fauna and the flora of Vogel)

Uvodna tabla: Visokogorska arheološka pohodniška pot Vogel.

bogato alpsko rastlinstvo, divje živali, zgodovino smučišča ter arheološki najdišči postojank prvih pastirjev in rudarjev. Začne se pri zgornji postaji nihalka Vogel, na Rjavi skali, kjer se razprostira pogled na Julijske Alpe in Triglav. Nadaljuje se mimo strnjenege bukovega gozda, kjer je predstavljeno živalstvo Vogla, in nato poteka ob robu smučišča do vrha Orlovih glav. Osrednji del poti je visokogorsko arheološko najdišče Dolga planja, kjer so bili odkriti kamniti temelji koč iz železne dobe in zgodnjega srednjega veka. Table o rudarstvu, stopenjski paši in zgodnjesrednjeveški koči dopolnjujejo filmi, ki prikazujejo, kako so nekoč netili ogenj, iz železove rude izdelovali železna orodja, tesali bruna in gradili planšarske kočice. Na najdišču so postavljene table s QR kodami, ki omogočajo ogled domišljajske 3D rekonstrukcije notranjosti koč in življenja na planini v železni dobi ter zgodnjem srednjem veku.

Na panoramski stezi pod Šijo proti Konjskemu sedlu lahko opazujemo alpske rože, kot so dlakavi sleč (rododendron) in planike. Naslednje arheološko najdišče je Poljanica na Zadnjem Voglu, ki je bila obljubljena že v bakreni dobi v začetku 3. tisočletja pr. Kr. Tam je postojanka lovcev in prvih pastirjev v Julijskih Alpah predstavljena tudi z animiranimi filmi. Pot se nadaljuje mimo sirarne na Zadnjem Voglu do izhodiščne točke na Rjavi skali.

Visokogorska arheološka pohodniška pot Vogel je rezultat večletnih arheoloških raziskav. Od prvega odkritja najdišča Dolga planja, ki sta jo odkrila Janez Bizjak in Miran Bremšak, do arheoloških sondiranj, pri katerih so sodelovali: Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, Oddelek za arheologijo Filozofske fakultete v Ljubljani, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Kranj in ArheoAlpe, zavod za kulturo, izobraževanje in turizem Bohinj.

Valičev arheološki dan kot muzejska oblika arheologije za javnost

Verena Perko

Pobuda za Valičev arheološki dan je prišla od domačinov, Kranjčanov, ob osemdeseti obletnici rojstva prvega kustosa Gorenjskega muzeja v Kranju, Andreja Valiča. Ideja je bila v muzeju sprejeta z odobravanjem, saj je ustanova prepoznala pomen lokalne pobude. Andrej Valič je bil odličan poznavalec arheoloških najdišč in domačinom daleč naokrog prijeten sogovornik, poznali so ga po vsej Gorenjski.

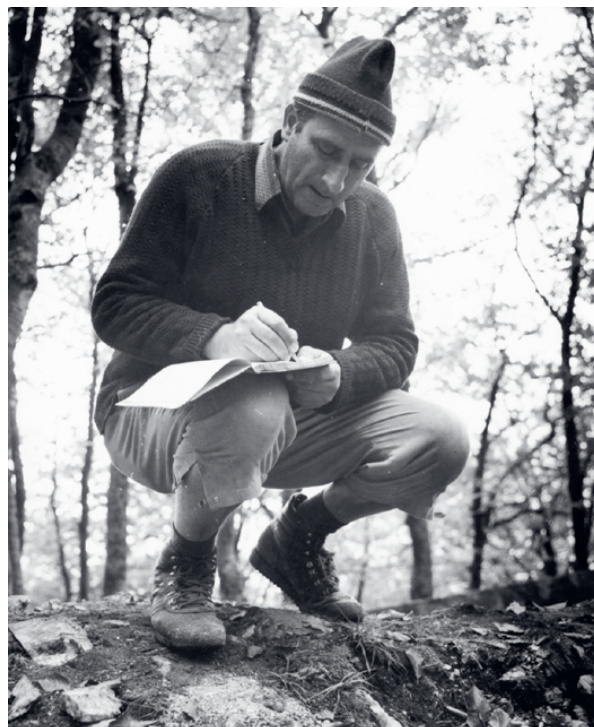
Gorenjski muzej si je s prirejanjem Valičevih dni zadal ohraniti dragocene stike z lokalno javnostjo in razširiti krog muzejskih obiskovalcev, posebej tistih, ki jih arheološka dediščina posebej zanima ali jim ohranjanje dediščine v izvornem okolju kako pritiče. Od vsega začetka smo na Valičev dan vabili izkopavalce gorenjskih arheoloških najdišč in raziskovalce, ki so prišli do zanimivih odkritij pri gradivu, povezanem z gorenjskim prostorom. Kmalu pa so se nam pridružili predavatelji iz vse Slovenije. Osredotočili smo se na odmevna odkritja in muzejske novosti ter vabili posebej tiste, ki so znali svoje znanstvene izsledke oblikovati v zanimivo zgodbo ter jo ljudem predati v jasnem sporočilu. Prosili smo za dobre fotografije, včasih pa smo pripravili tudi vitrine s predmeti, ki so jih lahko izkopavalci brez resnega ogrožanja pripeljali s seboj.

Vse predavatelje smo vzpodbujali k temu, da so odkritja predstavili v širšem kulturnem in zgodovinskem

kontekstu ter ovrednotili pomen najdbe in najdišča. Vnaprej smo zaprosili za rabo enostavnega, javnosti razumljivega jezika in interpretativnih risb ali rekonstrukcij. Veliko navdušenja je požela sodobna tehnologija, virtualne rekonstrukcije in lidarski posnetki najdišč itd. Skrbeli smo za živahno diskusijo in nenazadnje za široko medijsko obveščanje. V času epidemije je Valičev dan potekal po spletni aplikaciji zoom: predavanjem je prisostvovalo čez več kot 100 posameznikov. Valičev dan spremlja drobna, pa vendar med obiskovalci priljubljena publikacija s predstavitvami predavanj in fotografijami. Valičev dan je brez dvoma ena od uspešnih oblik širjenja arheoloških znanj in ozaveščanja lokalne javnosti o pomenu varovanja in ohranjanja arheološke dediščine v izvornem okolju. V prispevku so prikazani koncept, cilji in metode Valičevega arheološkega dne kot primera dobre muzejske prakse.

Prvi Valičev arheološki dan, Gorenjski muzej Kranj, 9. 12. 2011, Uroš Valič, sin Andreja Valiča, in Verena Perko, naslednica Andreja Valiča, prvega kustosa arheologa v Gorenjskem muzeju v Kranju (fototeka Gorenjskega muzeja).

Andrej Valič, izkopavanja na Ajdni, 1979, foto: Drago Hollinsky (fototeka Gorenjskega muzeja).

Sto let študija arheologije na Univerzi v Ljubljani

Katarina Predovnik, Katharina Zanier

V študijskem letu 2023/24 obeležujemo stoto obletnico uvedbe študija arheologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani. V letu 1923/24 je namreč zaživela Katedra za klasično arheologijo, katere predstojnik je bil profesor Vojeslav Molè. Častitljivi jubilej, ki je izjemnega pomena za celotno slovensko arheologijo, na Oddelku za arheologijo praznujemo vse študijsko leto 2023/24.

V znamenju stoletnice je med 9. in 11. 11. 2023 potekal že 26. Neolitski seminar na temo *Evrazijski neolitiki: kako so se kulture in družbe razvijale in zakaj je to pomembno* z 72 predavatelji iz 20 držav. Pospremil ga je izid jubilejne, 50. številke revije *Documenta Praehistorica*. Za oboje je zaslužen Mihael Budja.

8. 12. 2023 je potekal posvet na temo *Študije keramike v Sloveniji*, s katerim pričenjamo novo serijo

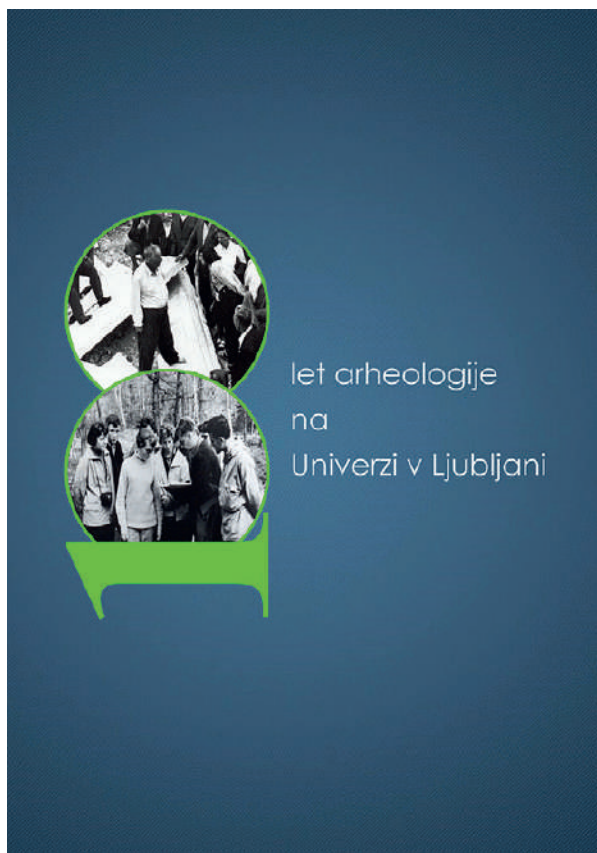
tematskih srečanj z naslovom *Ljubljanski arheološki seminarji*. Posvet, ki ga je organizirala Manca Vinazza, sta dopolnili še dve arheometrični delavnici: 15. 12. 2023 v sodelovanju z Oddelkom za geologijo Naravoslovnotehniške fakultete UL, 21. 5. 2024 pa v sodelovanju z Zavodom za gradbeništvo Slovenije.

Organizirali smo cikel gostujočih predavanj. Vasiliki Anevlavi (Dunaj), Anthony Baragona (Dunaj), Rok Brajkovič (Ljubljana), José Manuel Costa-García (Salamanca), Michael Doneus (Dunaj), Nives Doneus (Dunaj), Krešimir Filipec (Zagreb), Margarita Gleba (Padova), Karina Grömer (Dunaj), Adnan Kaljanac (Sarajevo), Saša Kovačević (Zagreb), Uroš Matić (Gradec), Carola Metzner-Nebelsick (München) in Louis D. Nebelsick (Varšava), Caterina Previato (Padova), Walter Prochaska (Dunaj), Claudia Theune (Dunaj) in Jayne-Leigh Thomas (Bloomington, Indiana, ZDA) so izvedli 21 predavanj iz arheološke teorije, metodologije, arheometrije, geoarheologije, egiptologije, prazgodovinske, klasične, rimske in srednjeveške arheologije ter arheologije sodobne preteklosti.

Našemu jubileju je poleg tega posvečena tematska številka revije *Ars & Humanitas* z naslovom *Quo vadis, archaeologia?*, ki jo je uredil Predrag Novaković.

Praznovanje so sooblikovali tudi študentje oddelka ter Študentsko arheološko društvo. Zasnovali so priložnostni logotip, majice in puloverje ter pod vodstvom Mance Vinazza in Paole Korošec izdelali protokolarna darila – replike ropotuljice z Dežmanovih kolišč na Ljubljanskem barju. Vključeni so bili tudi v medfakultetni projekt *Novembra smo.*, v sklopu katerega smo v prostorih Akademije za likovno umetnost in oblikovanje UL gostovali z vitrino meseca *Zvok davnine* (16. 11.–14. 12. 2023), 30. 11. 2023 pa smo v sodelovanju z Mestnim muzejem v Roveretu organizirali večer arheološkega filma *Popotovanja skozi čas in prostor* s projekcijo filmov *Pozabljeni obrazi Palmire* (Meyar AL-Roumi, 2020) in *Cirijakova prisega* (Olivier Bourgeois, 2021).

Ob zaključku predavateljskega leta smo v avli Filozofske fakultete postavili razstavo *100 let arheologije*

Plakat razstave *100 let arheologije na Univerzi v Ljubljani*.

na Univerzi v Ljubljani (27. 5.–6. 6. 2024), na kateri smo prikazali razvoj študija arheologije od prvih predavanj v letu 1923/24 do danes. Predstavili smo nekaj starih učnih pripomočkov, knjižno gradivo, arhivske filmske in televizijske posnetke, v katerih nastopajo naši nekdanji profesorji, ter izbor osebnih fotografij naših študentov in alumnov.

Vrhunec praznovanja je bila slavnostna akademija 30. 5. 2024 v Zbornični dvorani Univerze v Ljubljani, na kateri so zbrane nagovorili predstojnica oddelka Katharina Zanier, upokojeni profesor rimske arheologije Božidar Slapšak in naš alumen Marko Mele, znanstveni vodja univerzalnega muzeja Joanneum v Gradcu.

Sklepno dejanje obeležitve jubilejnega študijskega leta bo sodelovanje pri organizaciji konference Avstrijskega društva za arheologijo srednjega in novega veka med 17. in 20. 9. 2024 z naslovom *Med raznolikostjo in uniformnostjo: Oblikovanje identitet v (trans)regionalni perspektivi* v kraju Lebring-St. Margarethen na avstrijskem Štajerskem.

Slavnostna akademija ob stoletnici študija arheologije na Univerzi v Ljubljani, 30. 5. 2024.

Rekonstrukcija keltskega bojnega voza v Posavskem muzeju Brežice

Jana Puhar

Z razstavo »Osem kopit za dvoje koles – rekonstrukcija keltskega bojnega voza in druge zgodbe s Sejmišča v Brežicah«, ki smo jo v Posavskem muzeju Brežice pripravili v novembru 2023, smo javnosti predstavili rezultate raziskav na arheološkem najdišču Sejmišče v Brežicah, kjer je bilo doslej odkritih več kot 160 grobov iz mlajše železne dobe, pripisanih keltskim Tavriskom in datiranih od sredine 3. stoletja pr. Kr. do konca 2. stoletja pr. Kr. Raziskave so pomembno prispevale k poznavanju mlajše železne dobe v Posavju in širši regiji. Prazgodovinski pokopi z vozovi so prava redkost – v Sloveniji so bili odkriti samo trije – vsi trije na Sejmišču. Zaradi značilnega pogrebnega rituala, ki je vključeval sežiganje in obredno uničevanje bojevnikove lastnine, so nekateri predmeti močno poškodovani in le delno ohranjeni. Z interpretacijo, ki črpa informacije iz arheoloških raziskav in primerjav s sorodnimi najdišči ter vključuje različne možnosti vizualizacije – od rekonstrukcije keltskega bojnega

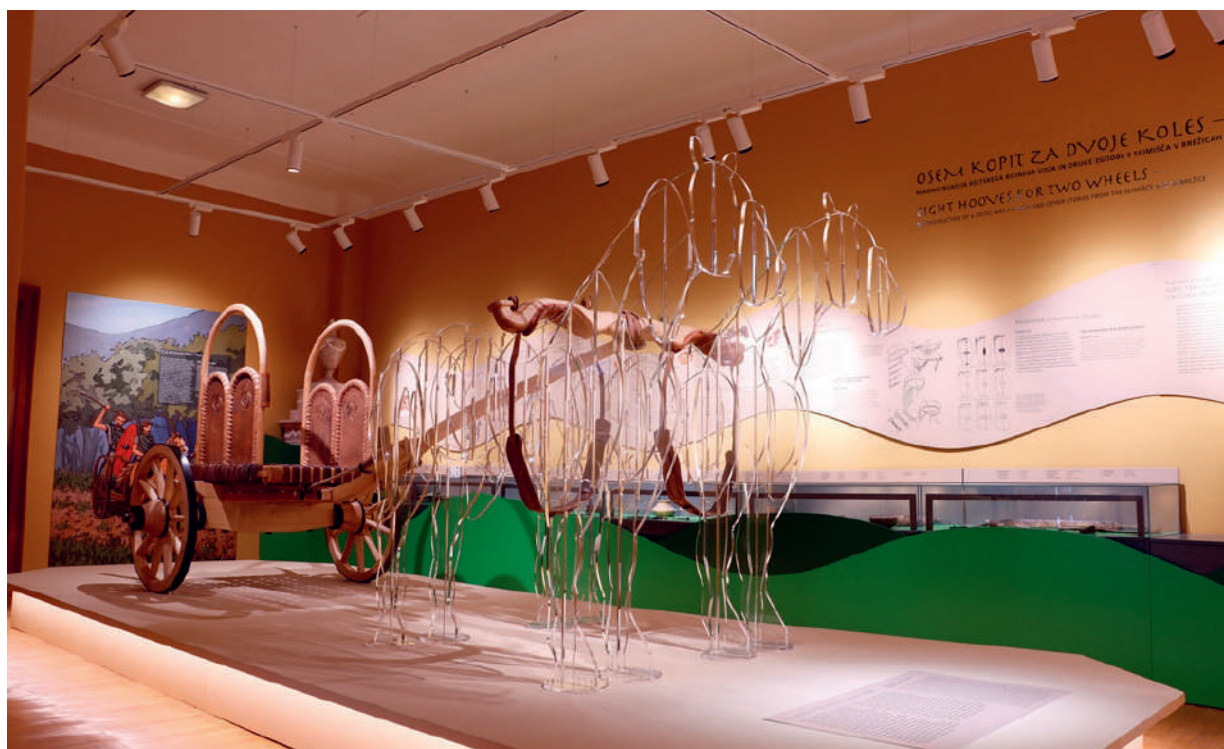
voza do risarskih rekonstrukcij in digitalnih 3D modelov, je mogoče javnosti približati arheološko dediščino in s tem spodbujati naklonjenost do varovanja izjemnega najdišča, ki še ni dokončno raziskano in ga zaradi lokacije na urbanem območju ogrožajo pogosti gradbeni posegi.

Avgusta 2022 je preteklo 40 let od odkritja prvega bojnega voza na brežiškem Sejmišču. Izkopani kovinski ostanki prvega odkritega voza so bili kot grobni pridatki razdeljeni med grobova dveh bojevnikov. Prvi najdbi voza je dobra tri desetletja kasneje sledila še druga, v izkopavanjih leta 2017 pa je bil odkrit še tretji bojni voz. V času poteka restavratorskih del smo podrobneje raziskali možnosti rekonstrukcije voza v naravni velikosti. Rekonstrukcija je bil realizirana v letu 2022, v letu 2023 pa je sledila razstava s pregledom najdb iz zadnje etape raziskav.

Na podlagi najdb iz Brežic ugotavljamo, da so Tavriški uporabljali značilen keltski enoosni voz, ki sta ga

Kolarski mojster Valentin Jevšenak pri izdelavi kolesa.

Rekonstruiran bojni voz na razstavi v Posavskem muzeju Brežice.

vlekla dva konja, vprežena v skupni jarem. Konji, ki so jih uporabljali za ta namen, so bili majhni in okretni. Voz je upravljal voznik, ob njem pa je bil še bojevnik, opremljen z obrambnim in napadalnim orožjem. Voz je bil lahek, vzmeten in izdelan iz lesenih, usnjenih in kovinskih delov. V grobovih na Sejnišču so se ohranili izključno kovinski deli vozov – kolesni in pestni obroči, kolesni zatiči, okrasni pokrovi koles in deli podvozja. Poleg ostankov vozov so bile odkrite tudi konjske žvale.

Proces rekonstrukcije ni bil povsem predvidljiv, saj smo tako načrtovalci kot izdelovalci morali sproti iskati številne tehnične rešitve na podlagi ohranjenih kovinskih delov voza, zapisov in primerjav z dosedanjimi eksperimenti s področja izdelave prazgodovinskih vozov. Pri izdelavi rekonstrukcije smo sodelovali z lokalnimi obrtniki in s tem opozorili ne le na izjemno večino prazgodovinskih rokodelcev, temveč tudi na izumiranje specializiranih obrtniških znanj. Čeprav smo pri izdelavi zaradi časovnih in finančnih omejitev uporabljali sodobno orodje in tehnologije, smo ostali dosledni pri rabi materialov, oblikovnih značilnostih in funkcionalnosti voza. Končni izdelek tako ni le razstavni eksponat, temveč tudi prevozno sredstvo s potencialom za nadaljnje eksperimentiranje z njegovo uporabo.

Nazadnje, a morda najpomembneje, z interpretacijo dediščine, ki je usidrana v vrednotah sedanjosti in prihodnosti, opominjamo, da je velik del naše dediščine konfliktna in da so tehnološke iznajdbe lahko enako učinkovite v službi človeka kakor tudi v službi njegovega uničenja.

Praznik situl – Festival prazgodovinskega življenja in kulinarike

Petra Stipančič, Dolenjski muzej Novo mesto

Na dveh gomilnih grobiščih je bilo najdenih kar devet bronastih, figuralno okrašenih kovinskih posod – situl, ki sodijo v vrh evropske prazgodovinske likovne umetnosti. Zato se Novo mesto od leta 2006 imenuje Mesto situl. Praznik situl je posvečen tem izjemnim spomenikom, ki pričajo o življenju halštatskih prebivalcev Novega mesta, ki so bili enakovredni izjemnim civilizacijam celinske in sredozemske Evrope.

V sodelovanju z Mestno občino Novo mesto in Zavodom Svitar v Dolenjskem muzeju Novo mesto Praznik situl obiskovalcem ponuja celodnevno doživetje in razumevanje bogate dolenjske arheološke dediščine. Na podlagi rezultatov številnih arheoloških raziskav doma in v tujini ter eksperimentalne arheologije temeljijo rekonstrukcije oblačilne kulture z opremo, običajem, kulinarike, rokodelskih obrti in nasploh življenja v času starejše železne dobe na Dolenjskem, ki so na ogled na Prazniku situl.

Praznik situl je dogodek, prežet z dolenjsko kulturno in naravno dediščino, ki jo dopolnjuje nov, urbani pogled. Festival železnodobnega življenja in kulinarike od leta 2016 poteka junija vsako leto. V prihodnosti pričakujemo, da bo program festivala obogatil ponudbo nastajajočega Arheološkega parka Situla na območju arheološkega spomenika Marof. Na festivalu so na ogled različne starodavne obrti v izvajanju lokalnih in tujih mojstrov, kulinarične delavnice za odrasle in otroke, animacije različnih borilnih veščin in plesa ter izbrana ponudba hrane in pijače. Osrednji dogodek postavlja v ospredje kneza in knežjo družino s spremstvom. Prikazana so takratna oblačila in oprema, mistična glasba, ples in utrip železnodobnega življenja. Praznovanje obogatita strokovno vodstvo po bogati arheološki dediščini, ki jo hrani Dolenjski muzej Novo mesto, in večerni koncert glasbe s pridihom železnodobnega časa. Leta 2023 smo prvič pripravili

Utrinki s Praznika situl 2019. Foto Boštjan Pucelj.

Utrinki 'šolskega' Praznika situl 2023. Foto Alenka Stražišar Lamovšek, Dolenjski muzej.

dodaten dan programa Praznika situl za učence 5. in 6. razredov novomeških osnovnih šol. To je bil kulturno-tehniški dan, kjer so učenci na šestih postajah spoznavali življenje v starejši železni dobi - od športa do plesa, hrano, različne obrti, knežji dvor, in pri tem tudi sami aktivno sodelovali.

Novo mesto zanesljivo vstopa na nacionalni in mednarodni zemljevid dogodkov in prireditev, ki v mesto prinašajo živahen utrip, razvoj kulturnega turizma in prijetno vzdušje za vse občane in obiskovalce. Promocija in trženje Praznika situl sta prav tako pomembna kot njegova organizacija. Praznik situl je mednarodni festival, saj vsako leto gosti različne goste iz tujine s področja eksperimentalne arheologije, interpretacije arheološke dediščine in rokodelce starodavnih obrti. S številnimi jumbo in citylight plakati, objavami na radio postajah, socialnih omrežjih, vabimo obiskovalce iz cele Slovenije. Praznik situl smo zaščitili kot blagovno znamko z njegovo vizualno in vsebinsko podobo. Praznik situl je oblika dejavnega sodelovanja stroke, politike in lokalne skupnosti. Kot metoda doživljajske interpretacije (oživljena preteklost ali living story) omogoča podoživeti preteklost s pomočjo igre in kostumov. Promocijsko gradivo za leto 2024 s programom. Oblikovala Maja Rudolf Markovič.

Občasna arheološka razstava Življenje na tej in oni strani – Novo mesto pred 3000 leti

Petra Stipančič

Novo mesto s svojo izjemno arheološko preteklostjo sodi med najpomembnejša evropska prazgodovinska najdišča in soustvarja prazgodovinsko podobo evropskega prostora. Najbolj zaslužne za takšno podobo so dragocene najdbe iz časa starejše železne dobe ali cve-točega halštata. V ospredju je prazgodovinsko grobišče Kapiteljska njiva, ki je bila v uporabi celo 1. tisočletje pred našim štetjem, in prav zaradi izjemnega števila raziskanih grobov, iz kar treh različnih časovnih obdobj, predstavlja neizčrpen vir informacij in možnosti za preučevanje.

Arheološka razstava Življenje na tej in oni strani – Novo mesto pred 3000 leti predstavlja zadnji dve stoletji mogočne bronaste dobe, čas 10. in 9. stoletja pred našim štetjem. Predstavitev življenja in grobnih ritualov temelji na arheoloških raziskavah obeh novomeških grobišč, Kapiteljske njive in Mestnih njiv, s poudarkom na grobnih pridatkih, in v manjši meri raziskanih poselitvenih območji na Marofu in Šancah. Vedenje dopolnjujejo rezultati številnih raziskav ob izgradnji avtocestnega križa na Slovenskem ter rezultati sodobnih in znanstvenih raziskav ob gradbenih posegih.

Arheološko gradivo nadgrajujejo številne risarske rekonstrukcije upodobitev življenja in pogrebnih običajev kot tudi interpretacije izbranih ritualov.

Predstavitev žganega groba. NM, Kapiteljska njiva, grob 282. Foto Boštjan Pucelj.

Obiskovalec se seznani z najnovejšimi metodami raziskav, ki vključujejo kostne ostanke pokojnikov iz poznobronastodobnih grobov ter predstavitev rezultatov takšnih raziskav. Razstava s svojim zaključkom nagovarja posameznika v razmislek o lastni minljivosti v sodobnem svetu.

Razstavo v Dolenjskem muzeju, ki je na ogled med 1. 12. 2023 in 21. 7. 2024, spremlja slovensko angleški katalog s predstavitev vseh razstavljenih predmetov. Avtorica razstave je Petra Stipančič, njena oblikovalka pa Maja Rudolf Markovič.

Pogled na razstavi prostor.

Arheološki center Muzeja in galerij mesta Ljubljane v letu 2023

Metka Štrajhar, Martin Horvat, Matija Skrt, Helena Rismondo

V Arheološkem centru MGML, ki že pet let domuje v prenovljenem hangarju nekdanjega letališča v Ljubljanskem Polju, poskušamo v skladu s finančnimi zmožnostmi izvajati posamezne investicije, ki omogočajo še bolj tekoče in učinkovito delo. Tako smo v preteklem letu izvedli sanacijo in ureditev kleti, s čimer smo pridobili dodatnih 30 m² funkcionalnih prostorov, ki bodo namenjeni hrambi občutljivega kovinskega, organskega in papirnega gradiva v primernih klimatskih pogojih in lažji manipulaciji z njim. Celotna skupna površina prostorov centra, namenjenih hrambi, trenutno znaša 600 m².

Pomembna pridobitev je tudi prostor na Papirniškem trgu v Vevčah, ki ga je Ministrstvo za obrambo RS dalo v upravljanje Mestni občini Ljubljana, ta pa ga je predala MGML. Prostor, velikosti 60 m², je opremljen z regalnimi elementi in namenjen zgolj hrambi človeških kostnih ostankov, zaenkrat izključno iz raziskav na območju pristojnosti MGML. Za potrebe predhodne ocene količine kostnega gradiva je bila opravljena revizija celotnega fundusa človeških ostankov v hrambi MGML, ki znaša okvirno 1700 škatel in so trenutno še v Arheološkem centru. Za novo skladišče izračun kaže, da je dovolj prostora za 1800 škatel, torej bo ta selitev omogočila sprostitev pomembnega dela kapacitet na Letališki cesti.

Pregled gradiva z izkopavanj SNG Drama (foto M. Štrajhar).

V letu 2023 je center prejel 256 kulturnovarstvenih soglasij za raziskavo in odstranitev dediščine, ki so bila dokumentirana in digitalizirana, arhiviranih je bilo 100 poročil o izvedbi arheoloških raziskav vključujoč digitalne nosilce, v trajno hrambo so izvajalci raziskav predali 86 arhivov arheoloških najdišč, od tega 25 preko aplikacije ISeD Ministrstva za kulturo. V podatkovno muzejsko zbirko je bilo vnesenih novih 3.500 enot arheološkega gradiva.

Med večjimi tekočimi projekti velja izpostaviti vlogo centra kot pogodbenega partnerja arheološke raziskave na lokaciji SNG Drama Ljubljana, ki jo je izvajal CPA ZVKDS. Ekipa Arheološkega centra je prevzela primarno obdelavo gradiva, ki je obsegala določitev količin in ohranjenosti posameznih kategorij gradiva ter njegovo okvirno kronološko opredelitev, pri čemer je delo obsegalo pranje oz. čiščenje najdb, sušenje in embalaranje gradiva, primarno konservacijo (zaščito pred propadanjem) občutljivih predmetov ter vnos podatkov v muzejsko podatkovno bazo Kronos. Ob standardiziranem rokovanju in obdelavi kronološko izpovednih in konservatorsko občutljivih najdb, pomembnih za vsebinsko interpretacijo izvornih depositov in specialistične študije, izpostavljamo celovit pristop k obravnavi antičnega opečnega gradbenega materiala, ki ga je bilo preko 9 ton, vseh najdb skupaj pa okvirno 11 ton. Gradbeni material zaradi velikih količin pogosto predstavlja poseben izziv, vendar informativnost in raziskovalni potencial velevata previdnost in skrbnost tudi pri arhivskem varstvu tega gradiva.

Ekipa Arheološkega centra MGML z velikimi pričakovanji spremlja napovedi iz Nacionalne strategije za muzeje in galerije 2024–2028 in iz njih izhajajočih projekcij za izboljšanje fizične in digitalne dostopnosti muzejskih zbirk. V luči zaveze po vpeljavi že davno prevedenega registra premične kulturne dediščine velja spomniti na prvenstvo MGML pri snovanju in uveljavitvi digitalnih muzejskih baz, ki sega v prva leta samostojne države in predstavlja vzorčni model standardiziranega pristopa k obravnavi (arheološkega) muzejskega gradiva.

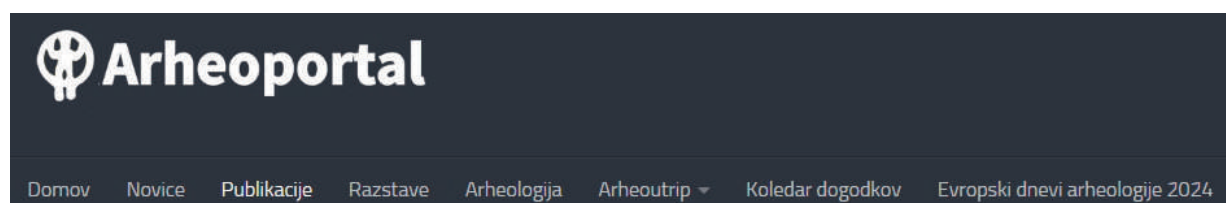
Arheologija na spletu – Arheoportale v letu 2023

Anja Vintar

Spletni portal Arheoportale je že od leta 2013 osrednja spletna platformo slovenske arheologije. Z neprekinjenim desetletnim delovanjem in prisotnostjo na družbenih omrežjih skrbi za promocijo slovenske in tuje arheologije v slovenskem spletnem prostoru ter nudi stroki dragoceno orodje za šmedijsko irjenje svojih raziskav in dogodkov širši javnosti. Število objav v letu 2023 odraža okrnjenost uredniške ekipe. V letu 2023 so bili na Arheoportalu objavljeni prispevki, ki so dosegli preko 3.500 obiskov v polletnem obdobju. Obiskovalci so prihajali iz več kot deset različnih držav sveta, največ iz Slovenije in soseščine.

Dosegu novic na Arheoportalu veliko pripomoreta tudi socialni omrežji Facebook in Twitter, preko katerih ima portal več kot 1500 sledilcev iz celega sveta. Objave na Facebooku dnevno dosežejo povprečno 200 posameznikov, ki jih najbolj zanimajo novice o arheoloških odkritjih in njihovi promociji v javnosti. Obiskovalci na socialnih omrežjih najpogosteje delijo vsebine o aktualnih arheoloških raziskavah v lokalnem okolju.

Arheoportale predstavlja osrednjo platformo tudi za koordinacijo Evropskih dnevov arheologije (EDA) v Sloveniji, ki z velikim uspehom približujejo arheologijo javnosti že peto leto zapored. Vabimo vse, ki bi želeli s svojimi prispevki soustvarjati bogato arheološko vsebino na Arheoportalu, da se nam pridružijo. Z aktivnim sodelovanjem lahko skupaj še naprej krepiamo portal kot osrednji vir informacij o slovenski arheologiji.

Izjemni Evropski dnevi arheologije 2023

Anja Vintar

Evropski dnevi arheologije (Journées européennes de l'archéologie oz. JEA <https://journees-archeologie.fr/>) so tridnevni praznik arheologije, ki pod okriljem Nacionalnega inštituta za preventivne arheološke raziskave (Institut National de Recherches Archéologiques Préventives oz. INRAP) in s podporo Sveta Evrope že od leta 2010 vsako leto poteka tretji konec tedna v juniju.

Mednarodna pobuda na zelo zanimiv način in brezplačno po celi Evropi ozavešča javnost o pomembnosti arheoloških najdb in raziskav. Leta 2019 se je Franciji prvič pridružilo še 16 evropskih držav, med njimi izjemno uspešno tudi Slovenija. V Sloveniji so v letu 2023 Evropski dnevi arheologije potekali že peto leto zapored in so bili tako v Sloveniji kot Evropi še posebej uspešni, saj so s številom brezplačnih dogodkov in obiskovalcev podrli vse dotedanje rekorde.

Tokrat je bilo največ pozornosti namenjene raziskovanju in uživanju v doživljajski arheologiji, spoznavanju arheoloških najdišč z vodstvi po poteh in najdiščih ter s številnimi predavanji in delavnicami. Poudarek je bil tudi na ohranjanju arheoloških najdišč in spoštovanju njihovega zgodovinskega in kulturnega pomena. Številne izkustvene delavnice so obiskovalcem omogočile zблиževanje z arheološko dediščino. Udeleženci so lahko kuhali, pekli in pripravljene jedi pokušali, risali, izdelovali nakit in orodja, poslušali predavanja, glasbo in plesali ter si podnevi in ponoči ogledovali predmete, plakate, razstave in najdišča v živo. Izkustven in interaktiven pristop je bil še posebej privlačen za raziskovalce po duši, mlajše obiskovalce in družine.

Organizatorji dogodkov EDA 2023 so pripravili bogat program aktivnosti, ki so potekale po vsej Sloveniji. Med organizatorji so bili Barbara Hofman, Tolminski muzej, Loški muzej Škofja Loka, Dolenjski muzej Novo mesto, Zavod Svibna, Kultura na dlani – Sabina Stambulić Pugelj, Knjižnica Makse Samsa Ilirska Bistrica, Skupina STIK, Pokrajinski muzej Maribor, MGML Mestni muzej Ljubljana, Belokranjski muzej Metlika, Kulturno društvo

Slavina, Krajevna skupnost Slavina, Vespesjan in Narodni muzej Slovenije, pri organizaciji pa so sodelovali še Druščina Zlate ostroge, Občina Šentjernej in Občina Škocjan, Župnija Škocjan, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Novo mesto, Prostovoljno gasilsko društvo Šentjernej, Prostovoljno gasilsko društvo Dobrava, Matej Krmc, Filip Gačić, Amadeja Mencin in Vid Beguš.

Zahvaljujemo se vsem organizatorjem, udeležencem in podpornikom, ki so pripomogli k uspehu tega dogodka.

Pregled slovenskih arheoloških znanstvenih in strokovnih monografij, doktorskih disertacij in magistrskih ter diplomskih del v letu 2023

Danijela Udovič

I. MONOGRAFIJE

»--- alle drew Purchstal« : arheološke raziskave gradov vitezov Jeterbenških v pogorju Jeterbenka nad Medvodami = archaeological investigations of the castles of the Hertenberg knights in the range of Jeterbenk above Medvode / urednika, editors Andrej Gaspari in Ana Vičar ; [avtorji Andrej Gaspari ... [et al.]]. - Ljubljana : Založba Univerze = University of Ljubljana Press, 2023. - (Documenta Archaeologica; 1). - ISBN 978-961-297-102-1

ARHEOLOŠKA topografija Istre = Topografia archeologica dell'Istria : liber amicorum Matej Župančič / [urednica Maša Saccara]. - Koper = Capodistria : Histria Editiones : Pokrajinski muzej = Museo regionale, 2023. - ISBN 978-961-7007-13-8

BAUSOVAC, Maja

Od groba do groba : način pokopa na Celjskem in v Posočju od prazgodovine do zgodnjega srednjega veka : katalog razstave / Maja Bausovac, Jure Krajšek, Miha Mlinar. - Tolmin : Tolminski muzej, 2023. - ISBN 978-961-6635-55-4

BOŠTJANČIČ, Janko

Enigma : skrivnostno zakulisje vojne = the mysterious behind the scenes of war / Janko Boštjančič, Andrej Gaspari. - Pivka : Park vojaške zgodovine, 2023. - ISBN 978-961-96470-0-4

CIGLENEČKI, Slavko

Between Ravenna and Constantinople : rethinking late antique settlement patterns / Slavko Ciglenečki. - Ljubljana : Založba ZRC, 2023. - (Opera Instituti Archaeologici Sloveniae; 46) . - ISBN 978-961-05-0735-2

DRAGA 3 [Elektronski vir] / Kaja Stemberger Flegar ... [et al.]. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 108). - ISBN 978-961-7169-50-8

EUROPEAN Association for Asian Art and Archaeology. Conference (3 ; 2023 ; Ljubljana)

The Third Conference of the European Association for Asian Art and Archaeology : 13-17 September 2023, Faculty of Arts, University of Ljubljana : [book of programme and abstracts] / EAAA ; [editor Nataša Vampelj Suhadolnik]. - Ljubljana : Založba Univerze, 2023. - ISBN 978-961-297-155-7

HELLMUTH Kramberger, Anja

Arheologija Starega Bližnjega vzhoda : od predkeramičnega neolitika do konca zgodnje bronaste dobe / Anja Hellmuth Kramberger. - Ljubljana : Alma Mater Europaea, Fakulteta za humanistični študij - Institutum Studiorum Humanitatis, 2023. - ISBN 978-961-6192-87-3

HORVAT, Jana

Ptujska Panorama : legijski tabor in antično mesto / Jana Horvat. - Ljubljana : Založba ZRC, 2023. - (Umetnine v žepu; 25). - ISBN 978-961-05-0698-0

HUTINEC, Mirela

Brez obrti ni orodja = Bez zanata nema alata : gostujoča razstava Muzeja vučedolske kulture, Vukovar, Republika Hrvaška : Gorenjski muzej Kranj, 24. februar - 28. april 2023 / [avtorici razstave in tekstov Mirela Hutinec, Mirna Šuljug]. - [Kranj] : Gorenjski muzej, [2023]

IN? Kaj smo odkrili? / [besedilo Iva Ciglar ... [et al.]]. - Ptuj : Pokrajinski muzej Ptuj Ormož, 2023. - ISBN 978-961-96331-3-7

ISTENIČ, Janka

Roman military decoration Torques : literary, epigraphic, representational and archaeological evidence = Rimsko vojaško odlikovanje Torkves : literarni, epigrafski in arheološki viri ter upodobitve / Janka Istenič, Anja Ragolič. - Ljubljana : Narodni muzej Slovenije, 2023. - (Katalogi in monografije = Catalogi et monographiae / Narodni muzej Slovenije; 46). - ISBN 978-961-6981-67-5

JANEŽIČ, Maja

Krtina [Elektronski vir] / Maja Janežič, Bine Kramberger, Katarina Udovč. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 112). - ISBN 978-961-7169-57-7

JANŽEKovič, Izidor

Slovansko svetišče ali srednjeveški stolp? : ozadje najspornejših arheoloških izkopavanj v povojni Jugoslaviji in interpretacija odkritega objekta / Izidor Janžekovič. - Ljubljana : Založba Univerze, 2023. - ISBN 978-961-297-072-7

LAZAR, Evgen

Rimskodobno grobišče na Zgornji Hajdini [Elektronski vir] : preureditev trikrakega križišča v krožno križišče na cesti R2-454/1495 / Evgen Lazar, Nika Veršnik, Tadeja Mulh. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - ISBN 978-961-7169-58-4

LJUBLJANSKI arheološki seminar (1 ; 2023 ; Ljubljana)

Študije keramike v Sloveniji / 1. Ljubljanski arheološki seminar, Ljubljana, 8. december 2023 ; [urednici Manca Vinazza, Danica Mitrova]. - Ljubljana : Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani, Oddelek za arheologijo, 2023

LOKALNE gline in dediščina : Posočje-Kras / [urednica kataloga Teja Gerbec ; avtorji besedil Teja Gerbec ... [et al.]]. - Nova Gorica : Goriški muzej, 2023. - ISBN 978-961-6201-93-3

MERC, Vesna

Piranon : pustolovščina po sledih gospodarjev soli / Vesna Merc. - Ptuj : V. Merc, 2023. - (Zbirka Arheolog ; št. 3). - ISBN 978-961-96289-0-4

MERC, Vesna

Poetovio - Pettau - Ptuj : an adventure in the oldest town in Slovenia / Vesna Merc. - Ptuj : V. Merc, 2023. - (Collection Arheolov ; no. 2). - ISBN 978-961-07-1652-5

MUSEOEUROPE (simpozij) (2023 ; Maribor)

Srečanja tisočletij [Elektronski vir] = The convergence of millennia : Museoeurope : the collected volume of the symposium 19.-21. 10. 2023 : [= Zbornik mednarodnega simpozija 19.-21. 10. 2023] / [organised by] Maribor Regional Museum ; [glavni uredniki Vesna Koprivnik, Dunja Salecl]. - Maribor : Pokrajinski muzej, 2023. - (Zbirka Museoeurope ; 8) . - ISBN 978-961-94532-7-8

NEOLITHIC Seminar (26 ; 2023 ; Ljubljana)

Eurasian Neolithics : how cultures and societies evolve and why it matters : conference programme and abstract book / 26th Neolithic Seminar, Thursday 9th to Saturday 11th November 2023, Department of Archaeology, Faculty of Arts, University of Ljubljana. - Ljubljana : University of Ljubljana, Faculty of Arts, Department of Archaeology, 2023

QUO vadis archaeologia? / [urednik tematskega sklopa Predrag Novaković]. - Ljubljana : Založba Univerze = University of Ljubljana Press, 2023. - (Ars & humanitas : revija za umetnost in humanistiko = journal of arts and humanities; 17, 2) . - ISBN 978-961-297-260-8

PAVLIN, Primož

Tipologija, kronologija in razprostranjenost bronastodobnih jezičastoročajnih srpov v jugovzhodni Evropi = Typology, chronology, and distribution of Bronze Age tanged sickles in South-Eastern Europe / Primož Pavlin]. - Ljubljana : ZRC SAZU, Inštitut za arheologijo : Založba ZRC. - (Zbirka Opera Instituti Archaeologici Sloveniae; 44). - ISBN 978-961-05-0703-1

PAVLOVIČ, Daša

Pržanj pri Ljubljani [Elektronski vir] / Daša Pavlovič ; prispevki Eva Menart ... [et al.]. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 107). - ISBN 978-961-7169-49-2

PLESTENJAK, Ana

Celje, Mariborska cesta, III. etapa [Elektronski vir] / Ana Plestenjak, Andrej Gaspari, Tina Žerjal ; ostali avtorji Tomaž Verbič ... [et al.]. - E-knjiga - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 111). - ISBN 978-961-7169-56-0

PLETERSKI, Andrej

Kulturni genom [Elektronski vir] : mitična zgodba in mitična pokrajina / Andrej Pleterski. - 2., posodobljena izd. - E-knjiga. - Ljubljana : samozal., 2023. - ISBN 978-961-07-1696-9

RAGOLIČ, Anja

Poetovio : römische Grabdenkmäler / Anja Ragolič. - Ljubljana : Narodni muzej Slovenije, 2023. - (Situla : razprave Narodnega muzeja Slovenije = dissertationes Musei nationalis Sloveniae ; 46. Inscriptiones Latinae Sloveniae (ILSI) ; 2/I) . - ISBN 978-961-6981-70-5

The ROMAN conquest beyond Aquileia : (II–I centuries BC) / edited by Jana Horvat, Federico Bernardini, Mateja Belak. - Ljubljana : Založba ZRC, 2023. - (Zbirka Opera Instituti Archaeologici Sloveniae ; 45). - ISBN 978-961-05-0709-3

ROŠ, Iva Jennie

Po poteh starih Ptujčanov : arheološke raziskave na Stari steklarski na Ptuju : [Galerija Magistrat v mestni hiši in Salon umetnosti na Ptuju, 18. maj-30. junij 2023] / [avtorji besedila Iva Jennie Roš, Rene Masaryk, Ahac Šinkovec]. - [Ptuj : Skupina STIK : MO, 2023]

SLOVENSKO arheološko društvo. Strokovno srečanje (2022 ; Ljubljana)

Arheologija v letu 2022 : dediščina za javnost : zbornik povzetkov : strokovno srečanje Slovenskega arheološkega društva 23. in 24. junija 2023 v Atriju ZRC SAZU v Ljubljani / uredila Andrej Gaspari in Predrag Novaković. - Ljubljana : Slovensko arheološko društvo, cop. 2023

STIPANČIČ, Petra

Življenje na tej in oni strani = Life and afterlife : Novo mesto pred 3000 leti = Novo Mesto 3.000 years ago : [1. 12. 2023-18. 5. 2024 : katalog arheološke razstave = catalogue of archaeological exhibition] / Petra Stipančič. - Novo mesto : Dolenjski muzej, 2023. - ISBN 978-961-6306-80-5

TURK, Matija

Ciganska jama, paleolitsko najdišče s konca ledene dobe / [avtor besedila Matija Turk ; ilustracije in risbe Tamara Korošec, Matija Turk]. - Kočevje : Pokrajinski muzej, 2023. - ISBN 978-961-6517-50-8

TURK, Peter

Dragomelj / [avtorji] Peter Turk, Vesna Svetličič, Daša Pavlovič ; prispevki Simona Petru ... [et al.]. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 106). - ISBN 978-961-7169-60-7

TWEETS from the past : Slovenian archaeology through sounds, symbols and first written words : [13. 10. 2023-17. 3. 2024, Archaeological Museum Frankfurt] / editor Daša Pavlovič ; [authors of texts Maja Bausovac ... [et al.]]. - Ljubljana : Narodni muzej Slovenije, 2023. - ISBN 978-961-6981-71-2

UDOVIČ, Katarina

Bohova [Elektronski vir] / Katarina Udovič ; prispevki Mira Strmčnik Gulič ... [et al.]. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 110). - ISBN 978-961-7169-53-9

V zlati senci faraonov = In the golden shadow of the pharaohs / [besedila Marko Frelj ... [et al.]. - Velenje : Muzej = Museum, 2023. - ISBN 978-961-7159-08-0

VALIČEV arheološki dan (13 ; 2023 ; Kranj)

13. Valičev arheološki dan : zbornik predavanj : Kranj, 18. december 2023 / [uredila Verena Perko ; avtorji Verena Perko ... [et al.]]. - Kranj : Gorenjski muzej, 2023

ZAGORICA [Elektronski vir] / Petra Vojaković ... [et al.] ; prispevki Andrej Gaspari ... [et al.]. - E-knjiga. - Ljubljana : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, 2023. - (Zbirka Arheologija na avtocestah Slovenije ; 109). - ISBN 978-961-7169-52-2

ZGODOVINA Ljubljane : od kolišč do zelene prestolnice / avtorji besedil Mojca Ferle ... [et al.] ; [urednica Mojca Ferle].- 1. ponatis. - Ljubljana : Mestni muzej, Muzej in galerije mesta Ljubljane, 2023. - ISBN 978-961-6509-57-2

ZNANSTVENO srečanje Dolgoročne spremembe okolja (2023 ; Ljubljana)

Znanstveno srečanje Dolgoročne spremembe okolja 2023 [Elektronski vir] : Atrij ZRC SAZU, Novi trg 2, Ljubljana, 16. in 17. maj 2023 : program, povzetki / organizatorki Maja Andrič, Nina Caf. - E-zbornik povzetkov. - Ljubljana : Inštitut za arheologijo ZRC SAZU, 2023.

II. DOKTORSKE DISERTACIJE

CAF, Nina

Paleoekološka rekonstrukcija vpliva človeka na holocenske spremembe okolja na območju Julijskih Alp, Slovenija : doktorska disertacija. - Ljubljana, 2023. - Podiplomska šola ZRC SAZU.

ERIČ, Miran

Visual expression and creation in archaeology [Elektronski vir] : presented and analysed based on the example of underwater archaeology : doctoral dissertation of third degree of Bologna study program Humanistic studies = Slikovno izražanje in ustvarjanje v arheologiji : analiza in predstavitev na primeru podvodne arheologije. - Ljubljana, 2023. - (Doktorsko delo). - Alma Mater Europaea, Institutum Studiorum Humanitatis, Ljubljana, Humanistic studies.

NOVAK, Andrej

Istrska civitates vel castella ter denarništvo in denarni obtok na Jadranu v srednjem veku : doktorska disertacija. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheologija

OGRIN, Marija

Visokogorske postojanke na območju Vzhodnih Julijskih Alp od prazgodovine do srednjega veka = High altitude sites in the eastern Julian Alps from prehistory to the Middle ages : doktorska disertacija. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak.

III. MAGISTRSKA IN DIPLOMSKA DELA

Magistrska dela

DŽAMTOVSKI, Mihajlo N.

Ekonomske aktivnosti i njihove promene u antičkome Sirmijumu i njegovoj okolini : magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

FERLAT, Katarina

Arhitekturni habitusi rimskih mest in naselij med pozno republiko in avgustejskim obdobjem : primer italske naselbine pod Grajskim gričem v Ljubljani : magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

GOJKOVIČ, Janja

Mozaik z Gosposvetske ceste v Ljubljani in ostali poznoantični mozaiki iz Emone : magistrsko delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheološka dediščina Sredozemlja

HORVAT, Timotej

Tipologija rimskih vil v zahodni Sloveniji : magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

JEVŠNIK, Žiga

Dama in bojevnik? : grobova 11 in 19 iz mlajšeželeznodobnega grobišča Slatina pri Celju : magistrsko delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheološka dediščina Sredozemlja

KOČAR, Gregor

Zgodnjerimske naselbinske najdbe z najdišča Špoljar na Zgornjem Bregu pri Ptujju : magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

KOUS, Lucija

Antična marikultura na vzhodnem Jadranu : magistrsko delo. - Ribnica, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

POLLAK, Jon Nikolaj

Arheološki dokazi kognitivnega razvoja človeka : magistrsko delo / Jon Nikolaj Pollak. - Ljubljana : [J. N. Pollak], 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

VODOPIVEC, Ana

Srednjeveške arheološke najdbe na Slovenskem kot učna vsebina v 5. razredu osnovne šole: magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Poučevanje

ŽERJAV Jereb, Blaž

Arheometalurška karakterizacija čelade iz pozne železne dobe : magistrsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Naravoslovnotehniška fak., Oddelek za materiale in metalurgijo

Diplomska dela

BRATUŠEK, Nina

Novoodkriti plani žgani grobovi iz Slivnice pri Mariboru in njihovo mesto v starejši železni dobi Podravja : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

GRIŽON, Gaja

Kult Nutric v antični Petovioni : zaključno delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheologija – Zgodovina

JAZBINŠEK, Rosana

Arheologija pomorstva in plovbe na vzhodnem Jadranu med prazgodovino in pozno antiko : raziskovalni trendi in izbrana najdišča : diplomsko delo. – Krško, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

KERČMAR, Anja

Interpretacija arheološke dediščine z uporabo sodobne IKT : hologram : diplomska naloga. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

KITAK, Urška

Razvoj skeletnih značilnosti od *Ardipithecus ramidus* do *Homo sapiens* : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

KOCJAN, Manca

Srednjebronastodobna kultura gomil na Slovenskem : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

KOCJANČIČ, Nikita

V čigavem grobu tiči zajec? : motiv upodobitve zajca na železnodobnih predmetih jugovzhodnoalpskega prostora : zaključno delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheologija

KOVAČEVIĆ, Vinka

Vloga in pomen arheološkega najdišča Mediana v času vladavine cesarja Konstantina Velikega : diplomsko delo. - Nova Gorica, 2023. - Univ. v Novi Gorici, Fak. za humanistiko

KOŽELJ, Vid

Raziskave lesa s kolišč Črešnja pri Bistri, Verd in Stare gmajne na Ljubljanskem barju [Elektronski vir] : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Diplomsko delo univerzitetnega študijskega programa 1. stopnje Lesarstvo. - Univ. v Ljubljani, Biotehniška fak., Oddelek za lesarstvo

LAVRIČ, Tejka

Topografija in katalogizacija poznoantičnih pokopov v Koprju : zaključno delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheologija

POPOVIĆ, Filip

Raška šola in bizantinsko vpliva na arhitektura na sakralnih objektih v Kotorju : zaključno delo. - Koper, 2023. - Univ. na Primorskem, Fak. za humanistične študije, Arheologija in Zgodovina

SMOLEJ, Leon

Od arheološkega odkritja do virtualne rekonstrukcije : kritična analiza pristopov k vizualizaciji Zgornjega stolpa na Kranclju nad Škofjo Loko : diplomska naloga. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

SRDANOVIĆ, Simeun

Rimsko grobišče v Podlipoglavu pri Ljubljani : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

SVET, Brina

Poskus rekonstrukcije tretjega mitreja na Ptujju : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

TELBAN, Ažbe

Rimska Tarsatika : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

TRČEK, Jure

Raziskave lesa iz izbranih arheoloških najdišč na Ptujju in v Krškem: diplomsko delo. - Ljubljana, 2024. - Diplomsko delo univerzitetnega študijskega programa 1. stopnje Lesarstvo. - Univ. v Ljubljani, Biotehniška fak., Oddelek za lesarstvo

URANIČ, Tina

Izidin kult v rimskem cesarstvu in primeri iz ozemlja Slovenije : diplomsko delo. - Ljubljana, 2023. - Univ. v Ljubljani, Filozofska fak., Oddelek za arheologijo

IV. REVIJE

Arheo 40 (2023)

Izdaja Slovensko arheološko društvo

Arheološki vestnik 74 (2023)

Izdaja Znanstvenoraziskovalni center SAZU (Inštitut za arheologijo)

Documenta Praehistorica 50 (2023)

Izdaja Založba Univerze v Ljubljani, Filozofska fakulteta (Oddelek za arheologijo)

Seznam kulturnovarstvenih soglasij – dovoljenj za arheološke raziskave oz. odstranitvev arheoloških ostalin, izdanih v letu 2020

Brigita Petek, Jošt Hobič

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
1. Ambrož pod Krvavcem	Ambrož pod Krvavcem - Arheološko območje Gospinca	1-28590	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0211
2. Ankaran	Ankaran - Arheološko najdišče Internistična bolnišnica	1-01331	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0044
3. Artviže	Artviže - Arheološko območje Sv. Socerb	1-17289	geofizikalni pregled, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0084
4. Barka	Barka - Arheološko območje Breg	1-12977	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0158
5. Bevke	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0023
6. Bevke	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEJ d.o.o.	23-0095
7. Bevke	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje, Bevke - Arheološko najdišče Brdo	1-09368, 1-11140	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0138
8. Bevke	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0313
9. Bevke	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0459
10. Bilje	Bilje - Arheološko območje Praprotno in Križcijan	1-04748	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0386
11. Bistra	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje, Bistra - Arheološko najdišče Bistra	1-09368, 1-11393	arheološke raziskave ob gradnji	Tica Sistem d.o.o.	23-0368
12. Bistra	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje, Bistra - Arheološko najdišče Bistra	1-09368, 1-11393	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0428
13. Bistra, Matena	Bistra - Arheološko najdišče Bistra, Matena - Arheološko najdišče Stari deli	1-11393, 1-11473	arheološke raziskave ob gradnji	ZRC SAZU	23-0409
14. Blatna Brezovica	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0049
15. Blatna Brezovica	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0207
16. Bled	Bled - Arheološko najdišče Grad	1-00023	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0123
17. Bled	Bled - Arheološko najdišče Grad	1-00023	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0208
18. Bled	Bled - Arheološko najdišče Žale	1-13077	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0217
19. Bled	Bled - Blejski grad, Bled - Blejski otok, Bled - Vaško jedro Mlino	1-00024, 1-05287, 1-13268	arheološki testni izkop	ArheoAlpe	23-0251

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
20. Bled	Bled - Blejski grad, Bled - Blejski otok, Bled - Vaško jedro Mlino	1-00024, 1-05287, 1-13268	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0436
21. Bohinjska Bistrica	Bohinjska Bistrica - Arheološko območje Čez Belco	1-30914	arheološki testni izkop	ArheoAlpe	23-0397
22. Bonini	Bonini - Arheološko najdišče sv. Ubald	1-16495	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0425
23. Bovec	Bovec - Arheološko najdišče v Bislih	1-16221	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0100
24. Bovec	Bovec - Žarno grobišče Radulje	1-17708	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0262
25. Brege	Drnovo - Arheološko najdišče Neviodunum	1-00128	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0392
26. Brezovica pri Ljubljani	Brezovica pri Ljubljani - Rimska cesta	1-11403	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0007
27. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0040
28. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0079
29. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0135
30. Brezovica pri Ljubljani	Brezovica pri Ljubljani - Rimska cesta	1-11403	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0306
31. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0326
32. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0434
33. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0435
34. Brezovica pri Ljubljani	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0443
35. Brežice	Brežice - Arheološko najdišče Mestno jedro-Sejmišče	1-10777	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0061
36. Brod v Podbočju	Veliko Mraševo - Arheološko najdišče Gramoznica	1-16538	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0159
37. Buče, Prelasko, Golobinjek ob Sotli, Sedlarjevo	Buče - Rimska naselbina Groblje, Prelasko - Rimska naselbina Selšica ...	1-04598, 1-04605, ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0361
38. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	23-0062
39. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološko izkopavanje	Pokrajinski muzej Celje	23-0082
40. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	23-0086
41. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	23-0104
42. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0194
43. Celje	Celje - Zgornji Lanovž	1-04373	geofizikalni pregled	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0200
44. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0226

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
45. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	ARHEJ d.o.o.	23-0316
46. Celje	Celje - Celjski grad	1-00058	arheološke raziskave ob gradnji	Pokrajinski muzej Celje	23-0382
47. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0418
48. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0450
49. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0457
50. Celje	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0458
51. Cerklje ob Krki	Cerklje ob Krki - Arheološko najdišče	1-10562	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0018
52. Cerknica	Cerknica - Arheološko najdišče Cerknica	1-00065	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0354
53. Cerknica	Cerknica - Kulturna krajina Cerkniškega jezera ...	1-16286 ...	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0406
54. Col	Col - Arheološko najdišče Col in Šance	1-04954	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0439
55. Cvetkovci	Cvetkovci - Rimskodobna naselbina	1-23581	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0029
56. Cvetkovci	Cvetkovci - Rimskodobna naselbina	1-23581	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0054
57. Čatež ob Savi	Drnovo - Rimska cesta Neviodunum-Siscia	1-11069	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0335
58. Čatež ob Savi	Drnovo - Rimska cesta Neviodunum-Siscia	1-11069	stavbna analiza, strukturni pregled	Arhos d.o.o.	23-0376
59. Čatež ob Savi	Velike Malence - Arheološko najdišče Šentvid-Malence	1-09325	arheološko dokumentiranje uničenja	Arhos d.o.o.	23-0398
60. Čemšenik	Čemšenik - Cerkev Marijinega vnebovzvetja	1-01720	arheološko dokumentiranje uničenja	Skupina STIK	23-0045
61. Češnjice pri Moravčah	Podstran - Rimskodobno žarno grobišče, Češnjice pri Moravčah - Arheološko najdišče Dunaj ...	1-28403, 1-28977 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0205
62. Črna na Koroškem	Črna na Koroškem - Vaško jedro	1-07634	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0124
63. Črna pri Kamniku	Črna pri Kamniku - Cerkev sv. Petra	1-01881	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave in publiciranje - Josipovič Draško	23-0452
64. Črna vas	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0002
65. Črna vas	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0069
66. Črna vas	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0310
67. Črna vas	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0462
68. Črna vas	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0470

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
69. Črnomelj	Črnomelj - Grad, Črnomelj - Mestno jedro	1-09258, 1-00087	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0195
70. Črnomelj	Črnomelj - Grad, Črnomelj - Mestno jedro	1-09258, 1-00087	arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0318
71. Dekani, Tinjan, Pobegi	Tinjan - Arheološko najdišče Tinjanski hrib, Dekani - Arheološko najdišče Purgarce ...	1-01298, 1-03193 ...	Intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0066
72. Dobova	Dobova - Arheološko območje	1-09804	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0379
73. Dobova	Dobova - Arheološko območje, Dobova - Arheološko najdišče Gomilice	1-09804, 1-00096	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0442
74. Dobrova	Dobrova pri Ljubljani - Arheološko najdišče Dobrova	1-22671	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0056
75. Dobrova	Dobrova pri Ljubljani - Arheološko najdišče Dobrova	1-22671	arheološki testni izkop	Maruša Urek s.p.	23-0449
76. Dolnje Cerovo	Dolnje Cerovo - Cerkev sv. Lenarta	1-03607	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0081
77. Dolsko	Dolsko - Arheološko najdišče Spodnje Škovce	1-28982	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0157
78. Donačka Gora	Donačka Gora - Arheološko najdišče Sv. Donat	1-04600	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0480
79. Doslovče	Doslovče - Staroslovansko grobišče	1-23125	arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	23-0340
80. Doslovče	Doslovče - Staroslovansko grobišče	1-23125	arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0342
81. Draga	Bela Cerkev - Arheološko najdišče Dolge njive	1-15515	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0058
82. Draga	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	Šimen Sterle s.p.	23-0145
83. Drašiči	Drašiči - Arheološko najdišče Stari grad	1-11075	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0227
84. Dravograd	Dravograd - Trško jedro	1-07381	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	23-0212
85. Drnovo	Drnovo - Arheološko najdišče Neviodunum	1-00128	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
86. Drnovo	Drnovo - Arheološko najdišče Neviodunum	1-00128	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0038
87. Drnovo	Drnovo - Arheološko najdišče Neviodunum	1-00128	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0475
88. Dvor	Stanežiče - Rimskodobno grobišče	1-28644	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0091
89. Dvor pri Polhovem Gradcu	Dvor pri Polhovem Gradcu - Arheološko najdišče Baumgartenhof	1-20797	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0377
90. Dvorce	Drnovo - Rimska cesta Neviodunum-Siscia	1-11069	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0033
91. Gabrovčec	Gabrovčec - Arheološko najdišče Steljnica	1-15712	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0117
92. Gabrovčec	Gabrovčec - Arheološko najdišče Steljnica	1-15712	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0291

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
93. Goče, Lože	Goče - Vas, Lože - Srednja vas, Lože - Zaselek Jamški	1-00157, 1-16111, 1-16112	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0196
94. Gojače	Gojače - Prazgodovinska naselbina Redeži	1-27974	Intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0127
95. Gorenja vas pri Leskovcu	Gorenja vas pri Leskovcu - Rimskodobno grobišče	1-16513	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0298
96. Gorišnica	Ptuj - Rimska cesta Poetovio-Mursa	1-06513	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0432
97. Gornja Radgona	Gornja Radgona - Mestno jedro	1-06681	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0189
98. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico - Arheološko najdišče Gradišče	1-16739	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0003
99. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico - Arheološko najdišče Gradišče	1-16739	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0120
100. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico - Arheološko najdišče Gradišče	1-16739	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0445
101. Gradišče	Gradišče nad Pijavo Gorico - Arheološko najdišče Gradišče	1-16739	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0446
102. Gradišče pri Divači	Gradišče pri Divači – Arheološko najdišče Gradišče	1-07273	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
103. Gradišče pri Divači	Gradišče pri Divači - Arheološko najdišče Gradišče	1-07273	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0210
104. Gradišče pri Litiji	Podroje - Arheološko najdišče Roje, Vinji Vrh - Arheološko najdišče Vodiški hrib ...	1-19946, 1-19953 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0206
105. Gradišče pri Materiji	Gradišče pri Materiji - Cerkev sv. Primoža	1-04006	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0112
106. Grahovo	Grahovo - Arheološko območje Podlopate, Cerknica - Kulturna krajina Cerkniškega jezera	1-10933, 1-16286	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0324
107. Griblje	Griblje - Arheološko najdišče ob Kolpi	1-10094	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0070
108. Griblje	Griblje - Arheološko najdišče ob Kolpi	1-10094	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0168
109. Griblje	Griblje - Arheološko najdišče ob Kolpi	1-10094	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0261
110. Grinjan	Grinjan - Arheološko najdišče nad Šalarskim poljem	1-16601	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0116
111. Groblje pri Prekopi	Groblje pri Prekopi - Arheološko najdišče Groblje	1-00172	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0403
112. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko najdišče Ob železnici, Grosuplje - Arheološko najdišče ob cerkvi ...	1-11867, 1-11866	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	23-0013
113. Grosuplje	Šmarje-Sap - Arheološko območje	1-11885	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0094
114. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko območje Brinjski hrib	1-11865	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0121
115. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko območje Brinjski hrib	1-11865	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0132
116. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko območje Brinjski hrib	1-11865	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0136

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
117. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko najdišče ob cerkvi sv. Mihaela	1-11866	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0250
118. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko najdišče Ob železnici	1-11867	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0333
119. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko najdišče Ob železnici	1-11867	arheološki testni izkop		23-0455
120. Grosuplje	Grosuplje - Arheološko najdišče Ob železnici	1-11867	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Šimen Sterle s.p.	23-0469
121. Hardek	Hardek - Arheološko najdišče Na bregu	1-06049	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0147
122. Hotemaže, Visoko, Milje, Britof	/	/	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0027
123. Hraše	Smlednik - Arheološko najdišče Stari grad	1-22065	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0295
124. Hraše	Smlednik - Arheološko najdišče Stari grad	1-22065	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0481
125. Hrpelje	Hrpelje - Arheološko najdišče Debela griža	1-07278	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0102
126. Hrvatini	Hrvatini - Arheološko najdišče Božiči	1-01380	arheološki testni izkop	Maruša Urek s.p.	23-0099
127. Hrvatini	Hrvatini - Arheološko najdišče Božiči	1-01380	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0448
128. Idrija	Idrija - Jožefov jašek, Idrija - Rudnik živega srebra	1-03134, 1-00185	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0414
129. Ig	Ig - Rimskodobna vaška naselbina	1-11406	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0453
130. Iška	Iška - Arheološko najdišče	1-11152	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0177
131. Ivančna Gorica	Ivančna gorica - Arheološko najdišče	1-00192	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0006
132. Ivančna Gorica	Ivančna gorica - Arheološko najdišče	1-00192	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.	23-0016
133. Ivančna Gorica	Ivančna gorica - Arheološko najdišče	1-00192	arheološko izkopavanje	Urška Pajnič s.p.	23-0213
134. Ivančna Gorica	Vir pri Stični - Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	1-00821	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0259
135. Ivančna Gorica	Ivančna gorica - Arheološko najdišče	1-00192	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0279
136. Izola	Izola - Mestno jedro	1-00193	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0133
137. Izola	Izola - Arheološko najdišče Izola mesto	1-00194	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0173
138. Izola	Baredi - Arheološko najdišče Sv. Donat	1-21659	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0444
139. Izola	Izola - Arheološko najdišče Izola mesto	1-00194	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0447
140. Javorje, Loka pri Žusmu	Javorje pri Slivnici - Vas, Loka pri Žusmu - Arheološko najdišče Tinje	1-09037, 1-09042	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0292
141. Jesenice	Drnovo - Rimska cesta Neviodunum-Siscia	1-11069	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0050

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
142. Jezero	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0433
143. Jezero	Jezero - Arheološko najdišče Sv. Lovrenc, Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-11449, 1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0465
144. Jurka vas	Jurka vas - Arheološko območje Pučne	1-21413	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0024
145. Kamnik pod Krimom	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0201
146. Kanal	Kanal - Trško jedro	1-00218	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0351
147. Kleče pri Dolu	Kleče pri Dolu - Arheološko najdišče Levičnik	1-19587	arheološki testni izkop	ArheoAlpe	23-0134
148. Kobilje	Kobilje - Eneolitska naselbina	1-08348	arheološke raziskave ob gradnji	Vesna Merc s.p.	23-0148
149. Kočevje	Kočevje - Mestno jedro	1-09609	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0015
150. Kočevska Reka	Kočevska Reka - Naselje	1-18023	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0358
151. Kočevska Reka	Kočevska Reka - Naselje	1-18023	arheološko dokumentiranje uničenja	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0429
152. Kolomban	Kolomban - Arheološko najdišče sv. Kolomban	1-01378	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0114
153. Kolomban	Kolomban - Arheološko najdišče sv. Kolomban	1-01378	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0423
154. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0012
155. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0059
156. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0064
157. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0110
158. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0180
159. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0181
160. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0218
161. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0380
162. Koper	Koper - Arheološko najdišče Koper	1-00236	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0389
163. Koroška vas	Koroška vas - Arheološko območje Trave	1-09374	intenzivni terenski pregled - ITP	ARHEJ d.o.o.	23-0363
164. Koroška vas	Koroška vas - Arheološko območje Nova gora	1-05771	intenzivni terenski pregled - ITP	ARHEJ d.o.o.	23-0364
165. Kostanjevica na Krki	Kostanjevica na Krki - Arheološko najdišče Kostanjevica	1-00263	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0115

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
166. Kostanjevica na Krki (struga reke Krke)	Kostanjevica na Krki - Arheološko najdišče Kostanjevica	1-00263	intenzivni podvodni pregled	Zavod za podvodno arheologijo	23-0255
167. Koštabona	Koštabona - Arheološko najdišče sv. Helena	1-01406	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0471
168. Kranj	Kranj – Staroslovanska nekropola, Kranj - Arheološko najdišče Mestno jedro	1-05143, 1-10129	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
169. Kranj	Kranj - Arheološko najdišče Gregorčičeva ulica	1-21984	arheološko izkopavanje	Maruša Urek s.p.	23-0128
170. Kranj	Kranj - Arheološko najdišče Mestno jedro	1-10129	arheološke raziskave ob gradnji	Šimen Sterle s.p.	23-0327
171. Kranj	Kranj - Arheološko najdišče Pungart	1-05144	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0371
172. Krasinec	Griblje - Arheološko najdišče ob Kolpi	1-10094	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0047
173. Križ	Križ pri Komendi - Grad	1-14629	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave in publiciranje - Josipovič Draško	23-0239
174. Krn	Krn - Planina Kašina, Krn - Naselbina na planini Kašina	1-26030, 1-22587	arheološko izkopavanje	ZRC SAZU	23-0309
175. Krško	Krško - Arheološko najdišče Stara vas	1-16518	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0267
176. Krško	Krško - Arheološko najdišče Stara vas	1-16518	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0441
177. Krško	Krško - Arheološko najdišče Stara vas	1-16518	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0484
178. Krtina	Krtina pri Domžalah - Tabor, Krtina pri Domžalah - Zaselek Zgornja Krtina	1-00303, 1-10749	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0240
179. Krtina	Krtina pri Domžalah - Tabor, Krtina pri Domžalah - Zaselek Zgornja Krtina	1-00303, 1-10749	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0348
180. Ladja	Ladja - Rimskodobno grobišče ob železniški progi	1-22862	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0031
181. Laze, Založe...	Podgora ob Paki - Arheološko območje Pri železnici, Arnače - Arheološko območje Silova ...	1-29204, 1-21516 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0294
182. Lesce	Lesce - Cerkev Marijinega vnebovzvetja	1-01956	arheološke raziskave ob gradnji	Šimen Sterle s.p.	23-0401
183. Leskovec pri Krškem	Leskovec pri Krškem - Grad Šrajbarski turn	1-00317	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0204
184. Litija	Litija - Arheološko območje Mesto	1-22875	arheološki testni izkop	Matej Draksler, s.p.	23-0242
185. Litija	Litija - Arheološko območje Mesto	1-22875	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Matej Draksler, s.p.	23-0372
186. Ljubinj	Ljubinj - Grobišče Na Mirih	1-18114	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0408
187. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Brdo-Vrhovci	1-22732	arheološki testni izkop, ekstenzivni terenski pregled - ETP	PJP d.o.o.	23-0009

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
188. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0022
189. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Stožice	1-14901	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0028
190. Ljubljana	Ljubljana - Grobišče Šmartno ob Savi	1-18806	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0032
191. Ljubljana	Ljubljana - Mestno jedro	1-00328	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0036
192. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0042
193. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0043
194. Ljubljana	Ljubljana - Kolišče Ilovica	1-14362	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0055
195. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	Muzej in galerije mesta Ljubljane	23-0139
196. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Kamna Gorica	1-10671	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0150
197. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0153
198. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0156
199. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Roje pri Vikrčah	1-18803	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0165
200. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0172
201. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Rakovnik	1-14899	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0179
202. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološko izkopavanje	ARHEJ d.o.o.	23-0183
203. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Črnuče	1-14892	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0186
204. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Spodnji Kašelj	1-14900	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0188
205. Ljubljana	Ljubljana - Kolišče Ilovica	1-14362	arheološki testni izkop	Maruša Urek s.p.	23-0190
206. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Dolgi most-Mali graben	1-02796	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0214
207. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Kamna Gorica	1-10671	arheološki testni izkop, arheološko izkopavanje	ARHEJ d.o.o.	23-0220
208. Ljubljana	Ljubljana - Grobišče Šmartno ob Savi	1-18806	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0232
209. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	1-18810	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0233
210. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0238
211. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje, Ljubljana - Arheološko najdišče Ižica	1-09368, 1-11469	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0260
212. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Roje pri Vikrčah	1-18803	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0263
213. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Zavoglje	1-18807	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0265

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
214. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0271
215. Ljubljana	Ljubljana - Drama, Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-08828, 1-00329	arheološko izkopavanje	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0275
216. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0277
217. Ljubljana	Ljubljana - Grobišče Nadgorica	1-14910	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0280
218. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko območje Roje v Klečah, Ljubljana - Arheološko območje Hrastje ...	1-14890, 1-14897 ...	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0286
219. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEJ d.o.o.	23-0287
220. Ljubljana	Ljubljana - Mestno jedro	1-00328	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0288
221. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana, Ljubljana - Arheološko najdišče Vodnikov trg	1-00329, 1-29702	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0289
222. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0290
223. Ljubljana	Brezovica pri Ljubljani - Rimska cesta	1-11403	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0293
224. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0296
225. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0308
226. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0315
227. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0320
228. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	1-18810	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0321
229. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče ob Tržaški cesti	1-18810	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0322
230. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0328
231. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Kamna Gorica	1-10671	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0332
232. Ljubljana	Ljubljana - Grobišče Nadgorica	1-14910	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0334
233. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološko izkopavanje	ARHEJ d.o.o.	23-0336
234. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0341
235. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0344
236. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče ob Tržaški cesti, Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-18810, 1-09368	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0353
237. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Spodnji Kašelj	1-14900	arheološki testni izkop - Strojni izkop testnih jarkov ali jam	Tica Sistem d.o.o.	23-0378

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
238. Ljubljana	Ljubljana - Kolišče Ilovica	1-14362	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0400
239. Ljubljana	Ljubljana - Rimska cesta, Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-08800, 1-00329	geofizikalni pregled, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0404
240. Ljubljana	Ljubljana - Kolišče Ilovica	1-14362	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0426
241. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Stožice	1-14901	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0427
242. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Tabor nad Črnučami	1-20794	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0437
243. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0479
244. Ljubljana	Ljubljana - Arheološko najdišče Ljubljana	1-00329	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0485
245. Ljubno	Ljubno - Arheološko najdišče Na taboru	1-17600	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0169
246. Ljubno	Ljubno - Arheološko najdišče Na taboru	1-17600	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0385
247. Ljutomer	Ljutomer - Arheološko najdišče Ob Globetki	1-29015	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0125
248. Logatec	Logatec - Arheološko najdišče Longaticum	1-11102	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0215
249. Logatec	Logatec - Arheološko najdišče Longaticum	1-11102	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0241
250. Logatec	Logatec - Arheološko najdišče Sekirica	1-11106	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0307
251. Logatec	Logatec - Arheološko najdišče Longaticum	1-11102	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0474
252. Lokavec	Lokavec - Arheološko območje sv. Lovrenc in Britof	1-04957	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0067
253. Mala vas pri Grosupljem	Mala vas pri Grosupljem - Arheološko območje	1-11870	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0076
254. Malečnik	Malečnik - Cerkev sv. Petra	1-03237	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0151
255. Mali Korinj	Mali Korinj - Arheološko območje, Mali Korinj - Cerkev sv. Jurija	1-15889, 1-01946	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0085
256. Mali Korinj, Veliki Korinj, Velike Dole, Temenica	Mali Korinj - Arheološko območje, Veliki Korinj - Arheološko najdišče ...	1-15889, 1-09353 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0191
257. Maline pri Štrekljercu	Maline pri Štrekljercu - Arheološko območje Draganji dol	1-16684	intenzivni terenski pregled - ITP	ARHEJ d.o.o.	23-0362
258. Mamolj	Mamolj - Gomilno grobišče Zgornji Mamolj	1-22883	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0229
259. Maribor	Maribor - Mestno jedro, Maribor - Mestno obzidje	1-00424, 1-30459	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0209
260. Maribor	Pekre - Arheološko območje	1-06405	arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0253
261. Maribor	Maribor - Mestno jedro	1-00424	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0272

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
262. Maribor	Maribor - Villa rustica in staroslovansko grobišče Radvanje	1-06406	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0483
263. Matena	Matena - Arheološko najdišče Lanišče, Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-11415, 1-09368	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0119
264. Medlog	Celje - Arheološko najdišče Celje	1-00056	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0431
265. Mekinje	Mekinje - Uršulinski samostan	1-00453	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0472
266. Mengeš	Mengeš - Arheološko območje Kamnica	1-30598	arheološko izkopavanje	ArheoAlpe	23-0063
267. Mengeš	Mengeš - Območje menceških gradov, Mengeš - Trško jedro Veliki Mengeš	1-09518, 1-29931	arheološke raziskave ob gradnji	Arheološke raziskave in publiciranje - Josipovič Draško	23-0451
268. Metlika	Metlika - Arheološko najdišče Sv. Rok, Metlika - Arheološko območje Metlika	1-11094, 1-09562	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0093
269. Metlika	Metlika - Arheološko najdišče Pungart, Metlika - Arheološko območje Metlika	1-11093, 1-09562	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0098
270. Metlika	Metlika - Arheološko območje Metlika, Metlika - Arheološko najdišče mestno jedro Metlika	1-09562, 1-11089	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0254
271. Metlika	Metlika - Arheološko območje Metlika	1-09562	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0269
272. Metlika	Metlika - Arheološko območje Metlika, Metlika - Naselbina na Veselici	1-09562, 1-11096	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0466
273. Mezgovci ob Pesnici	Mezgovci ob Pesnici - Prazgodovinska naselbina Dolnica	1-29504	arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	23-0163
274. Mihalovec	Dobova - Arheološko območje	1-09804	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0026
275. Mihalovec	Dobova - Arheološko območje	1-09804	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0258
276. Mirke	Mirke - Arheološko najdišče Hrastje	1-10527	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0278
277. Modrej	Most na Soči - Arheološko najdišče Sveta Lucija	1-00470	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0421
278. Moravče	Moravče - Lokacija dvorca Moravče	1-17740	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0281
279. Most na Soči	Most na Soči - Arheološko najdišče Sveta Lucija	1-00470	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0039
280. Moste	Moste - Arheološko območje Žumrova njiva	1-28770	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0300
281. Mošnje	Mošnje - Arheološko območje	1-10033	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0137
282. Mrzlo Polje	Mrzlo Polje pri Ivančni Gorici - Arheološko najdišče	1-15534	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0197
283. Mulhe	Mulhe - Prazgodovinska naselbina Na Pleši	1-30526	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Arhos d.o.o.	23-0416

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
284. Murska Sobota	Murska Sobota - Arheološko najdišče Mestno jedro	1-30895	arheološke raziskave ob gradnji	Pomurski muzej Murska Sobota	23-0143
285. Murska Sobota	Murska Sobota - Arheološko najdišče Mestno jedro	1-30895	arheološke raziskave ob gradnji	Pomurski muzej Murska Sobota	23-0268
286. naravno morskno javno dobro: območje premeščanja sedimenta	/	/	ekstenzivni podvodni pregled, daljinsko zaznavanje morskega dna	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0113
287. Negova	Negova - Grad	1-00484	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0399
288. Nemška Loka	Nemška Loka - Opuščena kočevarska vas Tanči Vrh	1-28290	arheološke raziskave ob gradnji	Filipidis d.o.o.	23-0297
289. Njivice	Stari Dvor - Prazgodovinsko grobišče Kopaljšče	1-23534	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0065
290. Notranje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0025
291. Notranje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0198
292. Notranje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0355
293. Notranje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0467
294. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko območje Jedinščica	1-08265	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0005
295. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko najdišče Novi trg	1-30479	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0097
296. Novo mesto	Novo mesto - Gomilno grobišče Zaboršt	1-27601	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0141
297. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko najdišče Mestno jedro-Kandija	1-00493	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0146
298. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko najdišče Mestno jedro-Kandija	1-00493	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0270
299. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko najdišče Mestno jedro-Kandija	1-00493	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0350
300. Novo mesto	Novo mesto - Mestno jedro	1-00492	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0388
301. Novo mesto	Novo mesto - Arheološko najdišče Mestno jedro-Kandija	1-00493	arheološki testni izkop	Filipidis d.o.o.	23-0438
302. Obrež	Obrež - Arheološko najdišče Pri Koračici	1-25802	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0122
303. Oplotnica, Gorica pri Oplotnici	Oplotnica - Arheološko območje Oplotnica, Markečica - Rimska cesta Celeia-Poetovio ...	1-29857, 1-06875 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0440
304. Orehek	Orehek pri Postojni - Vas, Orehek pri Postojni - Grad Orehek	1-25183, 1-04896	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0248
305. Ormož	Ormož - Rimska cesta Poetovio-Savaria	1-29700	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0142
306. Osp, Dekani, Gažon	Osp - Arheološko najdišče Zasedski potok, Dekani - Arheološko najdišče Kaštelir ...	1-01340, 1-16575 ...	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0216

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
307. Pedrovo	Pedrovo - Arheološki spomenik Mali hrib	1-04890	arheološko dokumentiranje uničenja, arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0053
308. Petrušnja vas	Petrušnja vas - Arheološko najdišče Centov hrib	1-15722	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0221
309. Pijava Gorica	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0106
310. Pilštanj	Pilštanj - Trško jedro, Šentvid pri Planini - Vas, Repuš - Vas	1-00512, 1-15624, 1-09040	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0231
311. Piran	Piran - Mestno jedro	1-00513	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0154
312. Piran	Piran - Arheološko najdišče Piran mesto	1-24978	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0349
313. Piran	Piran - Arheološko najdišče Piran mesto	1-24978	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0374
314. Piran	Piran - Arheološko najdišče Piran mesto	1-24978	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0463
315. Piran	Piran - Arheološko najdišče Piran mesto	1-24978	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0476
316. Planina	Planina - Trško naselje	1-00525	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0407
317. Plešivica	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0103
318. Podcerkev	Stari trg pri Ložu - Arheološko najdišče Ulaka	1-00697	arheološki testni izkop	Narodni muzej Slovenije	23-0256
319. Podgorje	Podgorje - Arheološko območje Podgorsko polje	1-29691	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0323
320. Podgračeno	Drnovo - Rimska cesta, Ribnica pri Brežicah - Arheološko najdišče Romula	1-11069, 1-09335	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0430
321. Podkraj	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0164
322. Podkraj	/	/	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0184
323. Podkraj	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0305
324. Podlož	Podlož - Arheološko najdišče Križna gora	1-00538	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0176
325. Podmolnik	Podmolnik - Gradišče z grobišči Molnik	1-14913	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0473
326. Podpeč	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0171
327. Podplešivica	Podplešivica - Arheološko najdišče Roje-Zamedvedica-Bluše	1-00529	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0096
328. Podzemelj	Podzemelj - Arheološko najdišče Kučar	1-11118	arheološki testni izkop	Filipidis d.o.o.	23-0008
329. Podzemelj	Podzemelj - Arheološko najdišče Kučar	1-11118	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0010
330. Podzemelj	Podzemelj - Arheološko najdišče Podzemelj	1-00552	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0130
331. Podzemelj	Podzemelj - Arheološko najdišče Kučar	1-11118	arheološke raziskave ob gradnji	Filipidis d.o.o.	23-0187

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
332. Podzemelj	Podzemelj - Arheološko najdišče Kučar	1-11118	arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0235
333. Polica	/	/	arheološko izkopavanje	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0285
334. Polica	/	/	geofizikalni pregled	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0381
335. Poljana	Kotlje - Rimska cesta Celeia-Virunum	1-07627	arheološke raziskave ob gradnji	Koroški pokrajinski muzej	23-0105
336. Pomjan	Pomjan - Arheološko najdišče Straža, Pomjan - Srednjeveško grobišče	1-17031, 1-01407	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0419
337. Povir	Povir - Rimskodobna naselbina Merišče	1-07305	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	23-0234
338. Praprot	Praprot - Prazgodovinska naselbina ŠukljetoVA njiva	1-23140	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0051
339. Prevalje	Prevalje - Župnišče	1-30385	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0325
340. Primostek	Primostek - Arheološko najdišče Klebše	1-11119	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0243
341. Pristavlja vas	Vir pri Stični - Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	1-00821	arheološko izkopavanje	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0004
342. Ptuj	Spodnja Hajdina - Arheološko najdišče Hajdina	1-00581	geofizikalni pregled, arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0035
343. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Desni breg	1-09156	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0046
344. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg	1-09155	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0060
345. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg, Ptuj - Arheološko najdišče Panorama	1-09155, 1-09277	geofizikalni pregled, vzorčenje z vrtnami	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0074
346. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg	1-09155	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0078
347. Ptuj	Spodnja Hajdina - Arheološko najdišče Hajdina	1-00581	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0088
348. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg	1-09155	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0089
349. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče ob Selski cesti	1-21029	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0107
350. Ptuj	Ptuj - Grad, Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg	1-00583, 1-09155	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0166
351. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg	1-09155	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0252
352. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg, Ptuj - Arheološko najdišče Panorama	1-09155, 1-09277	arheološko izkopavanje	ZRC SAZU	23-0257
353. Ptuj	Ptuj - Rimskodobna naselbina Štuki	1-23595	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0311
354. Ptuj	Ptuj - Arheološko najdišče Levi breg, Ptuj - Arheološko najdišče Panorama	1-09155, 1-09277	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0357
355. Radovljica	Radovljica - Arheološko območje Radovljica	1-00599	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0126

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
356. Radovljica	Radovljica - Nekropola v Predtrgu, Radovljica - Arheološko območje Radovljica	1-05457, 1-00599	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0160
357. Radovljica	Radovljica - Arheološko območje Radovljica	1-00599	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0170
358. Radovljica	Radovljica - Arheološko območje Radovljica	1-00599	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0228
359. Radovljica	Radovljica - Arheološko območje Radovljica	1-00599	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0424
360. Rakek	Rakek - Arheološko najdišče Srnjak	1-10965	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0273
361. Rakek	Rakek - Arheološko najdišče Srnjak	1-10965	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0299
362. Rakek, Unec, Podskrajnik ...	Rakek - Arheološko najdišče Srnjak, Unec - Antično grobišče ...	1-10965, 1-10981 ...	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0402
363. Razvanje	Razvanje - Arheološko najdišče Poštela, Razvanje - Grobišče Poštela	1-00613, 1-06402	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0001
364. Ribnica	Ribnica - Mestno jedro, Ribnica - Grad	1-07833, 1-09233	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0111
365. Rigonce	Rigonce - Arheološko najdišče Gradišnica, Dobova - Arheološko območje	1-10785, 1-09804	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0383
366. Rimske Toplice	Rimske Toplice - Arheološko območje Šmarjeta	1-12271	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0460
367. Ročevnica	Bistrica pri Tržiču - Naselbina Pavlinov travnik	1-10077	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0162
368. Rodine pri Trebnjem	Rodine pri Trebnjem - Arheološko območje Hlebec	1-30426	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0144
369. Sela	Sela na Dravskem polju - Arheološko območje Sela	1-21986	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0356
370. Sevnica	Sevnica - Naselbina Dobrava I	1-14752	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0090
371. Sevnica	Sevnica - Staro mestno jedro	1-09280	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0224
372. Skopo	Skopo - Gradišče sv. Mihael, Skopo - Cerkev sv. Mihaela	1-07311, 1-03996	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0360
373. Skrilje	Skrilje - Vas	1-23637	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0422
374. Slovenska Bistrica	Slovenska Bistrica - Rimska cesta Celeia-Poetovio	1-06891	arheološki testni izkop, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0223
375. Slovenska Bistrica	Slovenska Bistrica - Grad, Slovenska Bistrica - Mestno jedro	1-00663, 1-00660	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0246
376. Slovenska Bistrica	Slovenska Bistrica - Rimskodobna obcestna postaja	1-10660	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0314
377. Smrjene	Gradišče nad Pijavo Gorico - Arheološko najdišče Gradišče	1-16739	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0390

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
378. Spodnja Draga	Spodnja Draga - Arheološko najdišče Pri Krtinarju	1-15733	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0237
379. Spodnja Hajdina	Spodnja Hajdina - Arheološko najdišče Hajdina	1-00581	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0245
380. Spodnja Hajdina	Spodnja Hajdina - Arheološko najdišče Hajdina	1-00581	arheološke raziskave ob gradnji	Vesna Merc s.p.	23-0347
381. Spodnja Hajdina	Spodnja Hajdina - Arheološko najdišče Hajdina	1-00581	stavbna analiza	PJP d.o.o.	23-0461
382. Spodnje Gorje, Radovljica, Zasip	Spodnje Gorje - Staroslovansko grobišče, Zasip - Prazgodovinsko gradišče Hom...	1-13097, 1-13087 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0247
383. Spodnje Hoče	Spodnje Hoče - Osrednji del arheološkega najdišča Hoče	1-08976	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0129
384. Spodnje Hoče	Spodnje Hoče - Osrednji del arheološkega najdišča Hoče	1-08976	arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0482
385. Srakovlje	Bobovek - Arheološko najdišče Zverivnik	1-29040	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0330
386. Središče ob Dravi	Središče ob Dravi - Arheološko območje Lipje	1-30073	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0048
387. Središče ob Dravi	Središče ob Dravi - Arheološko območje Lipje	1-30073	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0274
388. Središče ob Dravi	Središče ob Dravi - Arheološko območje Lipje	1-30073	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0370
389. Stanetinci	Andrenci - Eneolitska naselbina Andreški vrh	1-00005	ostalo/izravnalni ukrep	/	/
390. Stanošina	Stanošina - Arheološko najdišče Gojkova	1-14508	arheološki testni izkop	PJP d.o.o.	23-0014
391. Stara Fužina	Stara Fužina - Zoisova graščina, Stara Fužina - Vas	1-16194, 1-10307	arheološke raziskave ob gradnji	Maruša Urek s.p.	23-0155
392. Stara Loka	Stara Loka - Vaško jedro	1-18165	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0077
393. Stara Vrhnika	Stara Vrhnika - Arheološko območje Gornje Polje	1-10530	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0282
394. Stara Vrhnika	Vrhnika - Arheološko najdišče Nauportus	1-00844	arheološke raziskave ob gradnji	Tica Sistem d.o.o.	23-0317
395. Stara Vrhnika	Vrhnika - Arheološko najdišče Nauportus	1-00844	arheološki testni izkop, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0339
396. Stojnci	Stojnci - Keltski grob in rimske stavbe	1-06470	arheološko izkopavanje	Samo Hvalec s.p.	23-0072
397. Stolovnik	Stolovnik - Arheološko najdišče Gorica	1-29641	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0266
398. Stranice, Zreče, Skomarje	Stranice - Arheološko najdišče Sv. Lovrenc, Zreče - Arheološko najdišče Zgornje Zreče ...	1-10346, 1-10347 ...	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0464
399. Straža	Straža pri Novem mestu - Arheološko območje Dolenja Straža	1-22750	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0415
400. Strelci	Ptuj - Rimska cesta Poetovio-Mursa, Strelci - Rimska cesta Poetovio-Savaria	1-06513, 1-28563	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0312
401. Studenice	Studenice - Samostan dominikank	1-00707	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0367

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
402. Studor v Bohinju	Studor v Bohinju - Arheološko območje Jerles	1-16195	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0109
403. Šentjernej	Roje - Arheološko najdišče	1-08648	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0167
404. Šentjošt nad Horjulom	Šentjošt nad Horjulom - Arheološko območje sv. Jošt	1-21900	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0017
405. Šešče pri Preboldu	Šešče pri Preboldu - Gomilno grobišče Gmajna	1-27277	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0417
406. Šilentabor	Šilentabor - Arheološko najdišče	1-00764	arheološki testni izkop, arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0149
407. Škofja Loka	Škofja Loka - Arheološko najdišče Škofja Loka	1-00738	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0037
408. Škofja Loka	Škofja Loka - Kulturna krajina Kamnitnik	1-16670	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEJ d.o.o.	23-0225
409. Škofja Loka	Škofja Loka - Arheološko najdišče Škofja Loka	1-00738	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEJ d.o.o.	23-0304
410. Škofja Loka	Škofja Loka - Arheološko najdišče Kamnitnik	1-30319	arheološki testni izkop	Maruša Urek s.p.	23-0338
411. Škofljica	Lanišče - Arheološko najdišče Rupa	1-16740	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0199
412. Škofljica	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEJ d.o.o.	23-0284
413. Šmarje pri Jelšah	Zastranje - Arheološko najdišče Grobelce II	1-30898	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0020
414. Šmarje pri Jelšah	Šmarje pri Jelšah - Park dvorca Jelšingrad	1-30944	geofizikalni pregled	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0182
415. Šmarje-Sap	Tlake - Arheološko območje	1-11886	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0203
416. Šmarjeta	Šmarjeta - Arheološko najdišče Ob gasilskem domu	1-29709	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0393
417. Šmartno	Šmartno v Brdih - Vas	1-00753	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0352
418. Šmihel nad Mozirjem	Šmihel nad Mozirjem - Arheološko najdišče Podstenšek	1-04463	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0468
419. Špitalič pri Slov. Konjicah	Špitalič pri Slovenskih Konjicah - Zgornji samostan Žičke kartuzije	1-00692	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0413
420. Št. Jurij	Št. Jurij - Arheološko območje	1-11890	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0373
421. Štanjel	Štanjel - Vas	1-00760	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0092
422. Štanjel	Štanjel - Vas, Štanjel - Grad	1-00760, 1-07244	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0394
423. Tolmin	Tolmin - Rušvine gradu na Kozlovem robu	1-05040	arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0276
424. Tolmin	Tolmin - Rušvine gradu na Kozlovem robu	1-05040	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Skupina STIK	23-0319
425. Tolmin	Tolmin - Rušvine gradu na Kozlovem robu	1-05040	arheološke raziskave ob gradnji	Skupina STIK	23-0411
426. Tomaj	Tomaj - Arheološko najdišče Tabor, Tomaj - Cerkev sv. Petra in Pavla	1-00767, 1-04071	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0375

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
427. Tomišelj	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0019
428. Tomišelj	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	AVGUSTA d.o.o.	23-0369
429. Tomišelj	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	Samo Hvalec s.p.	23-0477
430. Topol pri Medvodah	Topol pri Medvodah - Kulturna krajina Katarina	1-16326	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za arheologijo	23-0071
431. Trava	Trava - Cerkev sv. Lovrenca	1-01794	arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0420
432. Trebnje	Trebnje - Arheološko najdišče Trebnje, Trebnje - Arheološko najdišče Pristava	1-00776, 1-09677	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0185
433. Trebnje	Trebnje - Arheološko najdišče Trebnje, Trebnje - Grad	1-00776, 1-07844	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0236
434. Turjak	Turjak - Grad Turjak	1-00790	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop, strukturni pregled	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0244
435. Turjak	Turjak - Grad Turjak	1-00790	arheološko izkopavanje	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0396
436. Udje	Udje - Arheološko najdišče	1-11887	intenzivni terenski pregled - ITP, arheološki testni izkop	Skupina STIK	23-0249
437. Ulaka	Ulaka - Arheološko območje	1-10979	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0068
438. Unec	Unec - Antično grobišče	1-10981	arheološke raziskave ob gradnji	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0337
439. Utik	Utik - Gradišče Drnovec	1-19334	arheološki testni izkop	Luxor, Luka Rozman s.p.	23-0219
440. Velika Račna	Čušperk - Arheološko najdišče Stari grad	1-11862	Ekstenzivni terenski pregled - ETP	Narodni muzej Slovenije	23-0343
441. Velike Lašče	Velike Lašče - Arheološko najdišče Lašče	1-16131	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0087
442. Velike Lašče	Velike Lašče - Arheološko najdišče Lašče	1-16131	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0222
443. Velike Lašče	Velike Lašče - Arheološko najdišče Lašče	1-16131	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0301
444. Velike Malence	Velike Malence - Arheološko najdišče Šentvid-Malence	1-09325	arheološke raziskave ob gradnji	Arhos d.o.o.	23-0021
445. Velike Malence	Velike Malence - Arheološko najdišče Šentvid-Malence	1-09325	arheološki testni izkop	Arhos d.o.o.	23-0302
446. Verd	Verd - Arheološko najdišče Ljubija	1-11427	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0303
447. Verje	Verje - Arheološko najdišče Verje	1-22860	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0101
448. Vihre	Vihre - Arheološko najdišče Dolge njive-Polanci	1-09817	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0075
449. Vihre	Vihre - Arheološko najdišče Dolge njive-Polanci	1-09817	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0152
450. Vikrče	Vikrče - Rimskodobno grobišče	1-22859	arheološki testni izkop	ArheoAlpe	23-0108
451. Vinji Vrh	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi - Arheološko najdišče Strmec	1-10872	arheološke raziskave ob gradnji	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0057
452. Vinji Vrh	Vinji Vrh pri Beli Cerkvi - Arheološko najdišče Strmec	1-10872	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0118

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
453. Vinji Vrh pri Semiču	Vinji Vrh pri Semiču - Arheološko najdišče sv. Trojica	1-21419	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0331
454. Vipava	Vipava - Park Lanthierijeve graščine, Vipava - Trško jedro	1-07885, 1-00817	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	AVGUSTA d.o.o.	23-0034
455. Vipava	Vipava - Stanovanjska soseka v ulici Gradnikove brigade	1-03444	arheološke raziskave ob gradnji	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0131
456. Vipava	Vipava - Arheološko območje Za Tabrom	1-12176	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0405
457. Vir	Dob - Prazgodovinska naselbina	1-13750	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	PJP d.o.o.	23-0041
458. Vir pri Stični	Vir pri Stični - Arheološko najdišče Kojina	1-29663	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0365
459. Vir pri Stični	Vir pri Stični - Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	1-00821	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0366
460. Vir pri Stični	Vir pri Stični - Arheološko najdišče Kojina	1-29663	geofizikalni pregled, arheološki testni izkop	Primož Stergar s.p.	23-0410
461. Vir pri Stični	Vir pri Stični - Prazgodovinsko gradišče in gomilna grobišča	1-00821	arheološke raziskave ob gradnji, arheološko izkopavanje	Primož Stergar s.p.	23-0456
462. Visoko	Visoko pod Kureščkom - Arheološko najdišče Kurešček	1-21056	arheološke raziskave ob gradnji	Šimen Sterle s.p.	23-0230
463. Višnja Gora	Stari trg pri Višnji Gori - Arheološko najdišče v dolini Višnjice	1-15752	arheološki testni izkop	ARHEJ d.o.o.	23-0161
464. Višnja Gora	Višnja gora - Arheološko območje Mesto	1-09675	arheološke raziskave ob gradnji	Primož Stergar s.p.	23-0454
465. Vitomarci	Vitomarci - Cerkev sv. Andreja	1-02853	arheološki testni izkop	Vesna Merc s.p.	23-0030
466. Vitovlje	Šempas - Arheološko najdišče Brdce	1-21222	arheološke raziskave ob gradnji	Vesna Merc s.p.	23-0080
467. Vnanje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0395
468. Vnanje Gorice	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje	1-09368	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0412
469. Vodice	Vodice pri Ljubljani - Arheološko območje	1-19330	arheološki testni izkop	Šimen Sterle s.p.	23-0175
470. Volaka	Volaka - Arheološko območje Pri Brunu	1-12149	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0283
471. Vransko	Vransko - Trško naselje	1-00979	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0192
472. Vrbljene	Ljubljana - Arheološko območje Ljubljansko barje, Vrbljene - Vaško jedro	1-09368, 1-11435	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0174
473. Vrh nad Želimljami	Vrh nad Želimljami - Arheološko najdišče sv. Peter	1-15947	arheološki testni izkop	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0083
474. Vrh nad Želimljami	Vrh nad Želimljami - Arheološko najdišče sv. Peter	1-15947	arheološki testni izkop	ARHEOTERRA d.o.o.	23-0329
475. Vrhnika	Vrhnika - Arheološko najdišče Nauportus	1-00844	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0193
476. Vrhnika	Vrhnika - Arheološko najdišče Nauportus	1-00844	arheološki testni izkop	Tica Sistem d.o.o.	23-0359

Kraj raziskave	Enota dediščine	EŠD	Vrsta raziskave	Odgovorni izvajalec	Koda raziskave
477. Vrhpolje pri Kamniku	Vrhpolje pri Kamniku - Prazgodovinsko grobišče ob cesti	1-19663	arheološke raziskave ob gradnji	ZVKDS Center za preventivno arheologijo	23-0073
478. Zaboršt pri Dolu	Zaboršt pri Dolu - Arheološko najdišče	1-19584	arheološki testni izkop	Matevž Lavrinc, s.p.	23-0387
479. Zagorje ob Savi	/	/	arheološke raziskave ob gradnji	Matej Draksler, s.p.	23-0052
480. Zalog	Zalog pri Prečni - Arheološko območje Zalog	1-15642	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0345
481. Zalog	Zalog pri Prečni - Arheološko območje Zalog	1-15642	arheološki testni izkop	ARHAT Aleš Tiran s.p.	23-0346
482. Zalog	Zalog pri Prečni - Arheološko območje Zalog	1-15642	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0384
483. Zasip	Zasip - Arheološko najdišče	1-00864	arheološke raziskave ob gradnji	ArheoAlpe	23-0478
484. Zemono	Zemono - Dvorec	1-00870	arheološke raziskave ob gradnji	AVGUSTA d.o.o.	23-0391
485. Zgornja Hajdina	Zgornja Hajdina - Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	1-06484	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0011
486. Zgornja Hajdina	Zgornja Hajdina - Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	1-06484	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0140
487. Zgornja Hajdina	Zgornja Hajdina - Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	1-06484	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0178
488. Zgornja Hajdina	Zgornja Hajdina - Arheološko najdišče Zgornja Hajdina	1-06484	arheološke raziskave ob gradnji	Samo Hvalec s.p.	23-0264
489. Žalec	Žalec - Mestno jedro	1-00892	arheološke raziskave ob gradnji	PJP d.o.o.	23-0202